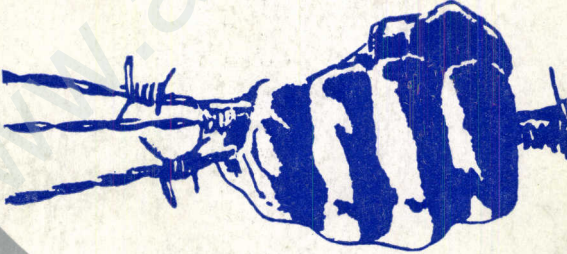

jiinonü

AYLIK SİYASİ DERGİ

21 ŞUBAT'DA
Sömürgecilikle mücadele
bayrağını yükseltelim

yıl : 1980

sayı : 5

www.arsivakurdi.org

jiina nû

AYLIK SİYASİ DERGİ

1980 SAYI: / 5

İçindekiler

- Emekçi Halk Güçlerinin En Yığinsal Ortak Savaşımını Örgütlemek için Görev Başına 3
- 21 Şubat Uluslararası Sömürgecilikle Mücadele Günü 25
- İç ve Dış Gericilik Afganistan Halklarının Zaferini Engelleyemeyecektir 72
- L. İ. Brejnev'in Pravda'da Yayınlanan Röportajı 93
- Zafer Afganistan Halkının ve İlerici Güçlerin Olacaktır 102
- Yeni Bir Güvensizlik Örneği Daha 107
- Doğal Afet mi? Toplumsal Felâket mi? 140
- Apoculuk Gerçek Hedefi Karartır 154

Sahibi: Mehmet Ece / Sorumlu Yönetmen: Eyüp Kemal
Adsız / Yönetim Yeri: Hastahane Sok. Çağ Oteli arkası
VAN / Abone koşulları: 6 aylık 360 TL. 1 yıllık 720 TL.
Yurt dışı iki katıdır / Dizgi: Evren Matbaası / Baskı :
Dizer Konca Matbaası / Son baskı tarihi: 30 Nisan 1980.

Düzeltilme :

Sayfa 70-71 teknik bir hata sonucu yerdeğiştirmiştir dü-
zeltir, özür dileriz.

Emekçi Halk Güçlerinin En Yığınsal Ortak Savaşımını Örgütlemek için Görev Başına

Emperyalist-kapitalist sistemin ve ona bağımlı olarak Türkiye'nin ekonomik, toplumsal ve politik bunalımlarının, giderek derinleştiği günümüzde, sömürgeci, tekelci burjuvazi, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçilere karşı sürdürdüğü ekonomik ve politik saldırıları iyice artırdı. 14 Ekim seçimlerinden sonra kurulan AP «azınlık hükümeti» Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)'ın kısa ve uzun vadeli istemlerini, onların kanlı reçetelerini, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, OECD gibi emperyalist finans kuruluş'arın reçeteleri ile bütünleştirerek, hükümet programı şekline dönüştürdü. Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS) Başkanı Turgut Özal, Başbakanlık Müsteşarlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar vekilliğine getirildi. Demokratik hak ve özgürlük'eri iyice tırpanlamak için yeni baskı yasaları gündeme getirilirken, anarşiyi önleme bahanesiyle devlet te-

rörü yükseltildi. İkili anlaşmalarla ülke toprakları ABD emperyalizmine satıldı.

Amaç belli; Bunahmın yükünü başta işçi sınıfı olmak üzere emekçilerin üzerine yıkıp, baskı yasaları ve devlet terörü yoluyla da yükselecek muhalefeti kırarak, emekçilerin seslerini kısmak... Çünkü sömürgeci tekelci burjuvazinin sınıf egemenliğini sürdürmebmesinin başka çaresi yoktur. Ama unutulmamalıdır ki, egemen sınıfların çareler paketi, emekçi sınıf ve tabakalar için çaresizliktir. Ve bu emekçiler tarafından, tüm demokrasi güçleri tarafından reddedilecektir. Çünkü emeğini satarak geçinenlerin bellerini daha da sıkacak kemerleri yoktur. Çünkü emekçiler mevzilerini terketmeyecek, gerilemeyecek, hep birlikte omuz omuza direneceklerdir.

1976-1979 döneminde ücretler yüzde 112, fiyatlar ise yüzde 260 artış gösterdi. Son üç yılda işçi ücretleri yüzde 41 geriledi. 1979 yılında gerçek işçi ücretleri 1971 yılı ücretlerinin yüzde 40 gerisine düştü. Fiyatlar korkunç bir hızla yükselirken işçi ve tüm emekçilerin reel ücretleri sürekli düşüş göstermektedir. Taban fiyatları köy emekçilerinin sorunlarını karşılayacak düzeyde olmadığı gibi, onları açlığa, yokluğa ve sefalete itmiş, köyden kente göçler yoğunlaşmıştır. Emekçi yığınların fiziksel varlıklarını sürdürbilmeleri için ilk ağızda gereksinim duydukları temel gıda maddelerindeki artış oranları, 1975 yılından bugüne, ette yüzde 404, yumurtada yüzde 355, beyaz peynirde yüzde 380, zeytinyağında yüzde 268, pirinçte de yüzde 717'dir. Temel gıda maddelerinin fiyatlarındaki artışın ortalama yüzde 459 oranında

arttığı bir dönemde, net ücret artışları ise 1976'da yüzde 26,7, 1978'de yüzde 25,1, 1979'da yüzde 21,8'dir. İşte işçilerin ve tüm emekçilerin yaşam koşullarındaki kötüleşme bu boyuttadır. Oysa işbirlikçi tekeller aynı dönemde yüzde 100'ün üzerinde kâr sağlamışlardır. İşçi ve memurlar, gelirden alınan vergilerin yüzde 82'sini öderken, egemen sınıflar her yıl milyarlarca lira vergi kaçırmaktadırlar. Emekçilerin konut sorunu ağırlaşmakta, kiralar sürekli artmakta, yoklar ve kuyruklar sürmektedir. Birçok küçük işyeri üretimi bırakmış, tekelleşme süreci hızlanmış ve tekel süper kârları büyük bir artış göstermiştir. Geçtiğimiz yıl tekeller için «Altın Dönem» olmuştur.

Çalışabilir nüfusun yüzde 22'si işsizdir. Yani işsizlerin sayısı 5 milyona varmaktadır. En temel gıda maddelerinin fiyatları emekçiler tarafından satın alınamayacak düzeydedir. Enerji krizi, fabrika çarklarını durdurarak, ulaşımı felce uğratacak duruma gelmiştir. Tüm dışsatım gelirleri bile, artık yüzde 85'i dışalım ile sağlanan petrolün döviz giderlerini karşılayamaz duruma gelmiştir.

Dış borçlar 25 milyar dolar'a (1,75 trilyon lira) yaklaşmaktadır. Bu yük, Türkiye'nin 1979 yılında ulaştığı 44,66 milyar dolarlık toplam ulusal gelirin yüzde 58'ine eşit bir değere ulaşmıştır. 1979 yılı gerçekleşme verilerine göre, Türkiye'nin yaklaşık 10 yıllık dışsatımının toplamına eşit bulunan dış borçlarla ilgili 1980 yılı dönemleri 2,5 milyar doları (175 milyar TL) bulmaktadır. Bu rakam 1980 yılı ekonomik programında öngörülen 3,5 milyar dolarlık dışsatım gelirin yüzde 75'ine yakın görülmektedir. Yine, 1980 bütçesinin

700 milyar lira olacağı öngörüldüğüne göre, dış borçlar bütçenin 2,5 katıdır. Borçların ortalama faizi yüzde 43'ü buluyor ve yapılan resmi açıklamalarda bu borçların ancak 2022 yılına kadar ödenebileceği bildiriliyor.

Döviz darboğazı nedeniyle ilaç darlığı sözkonusudur. Türkiye'de ihtiyaç duyulan ilaç hammaddelerinin yüzde 90'dan fazlası dışardan gelmekte, ilaç üretiminin yüzde 85'ini elinde bulunduran 16 büyük firma büyük vurgunlar vurmaktadır. Dünya piyasasında 2 dolar kadar olan bir ilaç hammaddesi, işbirlikçi dışalım firmaları tarafından 460 dolara maledilmektedir. İnsan sağlığını tehlikeye atarak ve dozu da gittikçe artırarak sürdürülen bu korkunç sömürü, kapitalizmin gerçek yüzünün utanç verici bir görünümüdür.

Kamu İktisadi Teşekkülleri iflas bayrağını çekmiştir. Zararı 5 milyar lirayı aşan PTT, çalışanlarının maaş ve ücretlerini ödeyemez durumdadır. Müteahhitler bir muhtıra vererek 50 milyar liralık alacaklarının derhal ödenmesini istemektedirler. Döviz yokluğu nedeniyle normal yollarla yapılan dışalım durma noktasına gelmiştir. Dışsatım ve dışalım arasındaki dengesizlik ise giderek artıyor. Enflasyon hızının 1980 yılında yüzde 120'ye ulaşması bekleniyor.

1977 yılından bu yana Türk lirasının değeri yabancı paralar karşısında yüzde 250 düşürüldüğü halde hükümet son «Ekonomik önlem'ler paketi» ile yeniden yüzde 50 oranında bir devalüasyon yaptı. 1 ABD doları 70 lira olarak belirlendi. Şeker, gaza, beze, demire, çimentoya, kâğıda, elek-

triğe, PTT, tren, vapur, uçak ve otobüs ücretlerine, sigaraya, gübreye ve akla gelen her şeye oranı yüzde 500'e kadar varan zamlar yapıldı. Dün 100 liraya sağlanan herşey bugün en az 150-200 liradır. Ama dün yüz lira kazanan ücretli bugün yine 100 lira kazanmaktadır. Son devalüasyon ve onu izleyen zamlar emekçilerin her yüz lirasının elli lirasını alıp götürmüştür.

Devalüasyon sonucu elinde tarımsal ürün stoğu bulunan özel kesim, yaklaşık 7,1 milyar TL açıktan gelir sağlamıştır. Fındık ve narenciye ile bu miktar 10 milyar lirayı bulmaktadır. Pamuk, dışsatımcıları 35 TL olan kurun 70 TL'ya çıkarılması'na kilo başına açıktan 35 TL gelir sağlamıştır. 160 bin ton stok pamuk miktarıyla dışsatım firmaları 5,6 milyar lirayı açıktan kasalarına indirmişlerdir.

Aynı şekilde sayıları 50'yi geçmeyen tütün dışsatım firmaları ise açıktan toplam 2,2 milyar lira gelir sağlamışlardır. Öte yandan devalüasyon'a birlikte devlet borçlarının miktarı da 400 milyar TL'lık bir artış göstermiştir. Bu borçları kimlerin ödeyeceği de bellidir; insanca yaşam için gerekli olan asgari ücret düzeyine bile erişememişken, gelirlerinin yarısı vergi olarak «gasp edilen» işçi ve emekçiler... Sömürgeci tekelci burjuvazi bir kat daha palazlanırken, işçi ve emekçilerin ücretlerinden kesilecek vergilerle ödenecek olan ve tutarı, toplam 1,5 trilyon lirayı çoktan aşmış bulunan dış borçların üzerine, devalüasyondan ötürü, açıktan 400 milyar liralık bir yük daha...

Yabancı sermaye için tüm engeller kaldırıl-

maktadır. Yabancı bankaların Türkiye'de şube açmalarıyla ilgili bütün yetkiler, Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS) Başkanı olan, şimdi Başbakanlık ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı vekilliğine getirilen «Gölge Başbakan» Turgut Özal'ın başkanlığında oluşturulan Yabancı Sermaye Dairesi'ne verildi. Açılmış ya da açılacak şubelerin, kârlarını Türkiye dışına transfer etme olanağı tanındı.

Servet beyannameleri geri verilecek ve bugüne kadar bildirilmiş servetlerin yatırım alanına kaydırılmasına çalışılacaktır. Yine bu amaçla dövizlerin kaynağının sorulmasından vazgeçilmektedir. Ashında bu iki uygulama, sömürgeci tekeli burjuvazinin kendi koyduğu kuralları çiğnemesi demektir.

Bugüne kadar devlet tekelinde olan içki ve sigara üretimi özel sektöre açılmaktadır. Bu 25 milyar liralık bir pazarın «Hür Teşebbüs»e açılması demektir. Pazarın talipleri hemen ortaya çıkmıştır: Koç ve Sabancı Holdingler... CHP ağırlıklı hükümet döneminde devletleştirilen maden işletmeleri özel sektöre geri verilmekte, sanayi malları fiyatlarındaki kontrol ve KİT ürünleri üzerindeki sübvansiyon (tahsisat) kaldırılmaktadır.

Dışarıda vergi resmi yüzde 25'ten, yüzde 1'e indirilerek, uluslararası tekellerin sanayi mallarının, Türkiye'ye daha kolay girmesi sağlanırken, dışalım firmaları da Maliye Bakanlığı zararına 40 milyar lira kârla ödüllendirilmektedirler.

Unutulmasın ki, tüm bunlar; IMF, Dünya Bankası, AET, OECD gibi emperyalist finans kuruluş-

ların ve onların yeni işbirlikçilerinin reçeteleri gereği yapılmıştır. Bakınız sömürgeci tekелci burjuvazinin en kodamanlarından Vehbi Koç, bildirisinde ne diyor;

«Bunalımdan çıkış için acil tedbirler alınmalıdır. Aksi takdirde ne parti, ne parti başkanı, ne sendikacı, ne işçi, ne de demokrasi ortada kalır. Bunalımdan çıkış için, fiyatlar, ücretler, kiralar, temettüler (kâr payları) dondurulmalıdır. Kuvvetli bir hükümet gerek anarşik hareketler, gerekse ekonomik hayatla ilgili cesur kararlar alırsa, bu işin içinden çıkılır.»

Türkiye Sanayiciler ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ise hazırladığı raporda bunalımdan çıkış yolunu şöyle gösteriyor:

«Türk Ekonomisinin Kurtuluşu dışa açılmaktır. Dışa açılmanın önkoşulu ise ihracat yapmayı daha kârlı hale getirecek bir fiat-kur politikasının uygulanmasıdır. Dışa açılmak, dünyanın en zengin pazarı ile iş yapmak Türkiye gibi sanayi ürün'leri satmak isteyen ülkelerin yararınaadır. İşte AET ortaklığı Türkiye için bu bakımdan önem taşımaktadır.»

Evet, görülüyor ki, sömürgeci tekелci burjuvazinin bunalımdan kurtulma reçeteleri, emperyalizme büsbütün teslim olmak, içte işçi ve emekçilerin ücretlerini dondurarak, demokratik hak ve özgürlükleri ayaklar altına alacak yeni baskı yasa'arı çıkarmak ve devlet terörünü yükseltmektir. Zaten yapılanlar da, yapılmak istenenler de bunlardan başka bir şey değildir. Tekelci sermayenin ağır bir ekonomik bunalımı yaşadığı sırada, kamu kesiminde çalışmakta olan 600 bin işçiyi

kapsayacak toplu sözleşmeler gündeme gelirken, işbirlikçi tekeller, çıkış yolunun ücret artışlarını dondurmaktan geçtiğini açıkça söylemektedirler. Grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklardan yoksun olan 1,5 milyon devlet memurunu yaşam koşullarının ise daha da kötüleşeceği ortadadır. Memur maaş katsayısının 25 o'arak belirlenmesi halinde bile maaşlardaki ortalama artış 2000 TL dolayında kalacaktır. Oysa son devalüasyonla birlikte ortalama yüzde 100'ü bulan zamlar karşısında bu miktar memurlarla alay etmektir. İnsanca yaşam için gerekli o'an asgari ücret düzeyinin 25 bin TL olması gerekirken dağıtılan bu «ulufe» ile bu kırpıntılarla, «Bordro Mahkumları» aldatılmaya çalışılmaktadır.

Sömürgeci tekelci burjuvazi, sadece «Ekonomik Önlemler Paketi» ile bunalımdan çıkılmıyacağına bilincindedir. Başta işçi sınıfı ve tüm emekçilerin, kendilerini açlığa mahkum edenlere karşı direneceklerini hesaba katıyor, demokrasi güçlerinin yığınsal tepkileri, örgütleyip, karşılına çıkacaklarını iyi biliyor. Bunu önlemek için de burjuvazi, demokratik hak ve özgürlükleri budamayı programlarına almıştır.

Anarşinin ve terörün bizzat teşvikçisi olan tekelci sermaye, sözümona «anarşi canavarı»nı ortadan kaldırmak bahanesiyle, zaten çok kısıtlı olan burjuva demokrasisini bile rafa kaldırma- yı, onu tırpanlamayı düşünüyor. AP «azınlık hükümeti»; TİSK ve TUSİAD'ın sıkıyönetimin baskı dozunun artırılması, «Devlet Güvenlik Mahkemeleri»nin tekrar kurulması, yeni baskı yasalarının çıkartılması, dernek ve sendikaların poli-

tikaya karışmaları halinde derhal kapatılması istemlerini, programına almıştır. Bunların bir kısmını gerçekleştirmeye başlamıştır bile.

Terörün esas kaynağı gizli, açık faşist odaklar, saldırılarını açıktan açığa sürdürürlerken, demokratik hak ve özgürlükleri budamaya yönelik yeni baskı yasalarının amacı ortadadır. Amaç, devlet terörünü meşrulaştırarak, sıkıyönetimin yetki sınırlarını ve baskı dozunu artırmaktır. Amaç, demokratik kitle örgütleri ve sendikaların yaşam hakkına son vermektir. Grevleri yasaklamak... Dikensiz bir gül bahçesi yaratmak... İşte amaç budur! Bu amacın altında yatan özlem, faşist diktatörlüğü gerçek'leştirme özlemidir. İşçilere, tüm emekçilere, ilericilere, sosyalistlere kan kusturma özlemidir. Özlem; Kürdistan halkına ve onun sosyalist güçlerine azgınca saldırma özlemidir. Unutulmasın ki, tüm bunlar, ulus'lararası tekelci sermayenin, onun Türkiye'deki işbirlikçilerinin ve Kürdistan'daki toplumsal dayanaklarının özlemidir.

Açıktır ki, yeni baskı yasaları yürürlüğe girdiğinde, eskiye oranla çok şeyler değişecektir. Polis Vazife ve Selâhiyet'leri Yasası, yeni değişikliklerle yürürlüğe girdiğinde, polis dilediği gibi herkesin evini, aracını ve üstünü arayarak, evraklarına el koyabilecek; greve hazırlanan bir sendikanın yöneticilerini, bir derneğin yöneticilerini, bu değişikliğe dayanarak pekalâ alıkoyabilecektir. Böylece bu kuruluşların faaliyetlerinin engellenmesinden ve adı geçen yasa maddelerinden, gerici-faşist unsurların nasıl yararlanacağı da ortadadır. Bu değişiklikle polis, günün ya da ge-

cenin herhangi bir saatinde kadın, erkek herkesin evine girebilecektir. Evlerden kitap, plak v.s. toplanması yaygınlaşacak ve yoğunlaşacaktır. Ev ararken, ev sahibine zarar veren, hattâ öldüren polis hakkında koğuşturma yapılabilmesi, valinin oluruna veya İçişleri Bakanlığı'nın iznine tabi tutulmuştur. Vali ya da İçişleri Bakanı izin veremese, polis hakkında koğuşturma yapılamayacaktır. Böyle bir hüküm, polisi yargı denetiminden çıkararak, başına buyruk kılacaktır. Değiştirilen 67 ilin vali ve emniyet müdürlerinin nitelikleri de gözönünde bulundurulduğundan, insan can ve ma güvenliğinin ne derece tehlikeli duruma geldiği açıklıkla görülür.

Dernekler Yasası'na getirilmek istenen değişiklikler yürürlüğe girdiğinde, demokratik kitle örgütleri işlevlerini yitireceklerdir. 657 Sayılı Yasa'ya getirilen ek madde ile devlet memurları, görevleri dışında da memur sayılmaktadır. Bu uygulama ile memurların dernek kurma özgürlüğü de ortadan kaldırılmış olacaktır. Üstelik üyeleri arasında devlet memurları bulunan mevcut dernekler de kapatılabilecektir. Dernekler kendi amaçları ile bağlantılı yurt ve dünya sorunları hakkında görüş bildiremeyecekler, hükümetin kendi amaçlarına uymayan işlemlerini eleştiremeyecekler, karşı koyamayacaklardır. Üstelik İçişleri Bakanlığı ya da Valilik, istemediği çalışma konularını ve çalışma biçimlerini, dernek tüzüklerinden çıkartabilecektir. «Amaç-Çalışma Konusu Çalışma Biçimi» arasında uyum olmadığını ileri süren Valilik, yetkisini kullanarak derneği faaliyetten alıkoyabilecektir.

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na getirilmek istenen değişiklikler yürürlüğe girdiğinde, bildirim süresi üç gün, erteleme süresi de sekiz gün olacaktır. Yani toplantı ve gösteri yürüyüşünün konusu 12-13 günlük bir gecikmeyle önemini yitirerek, kamuoyunun ilgisini çekmez duruma sokulacaktır. Üstelik toplantı ve gösteri yürüyüşünün yeri ve yönü önceden ilan etmeye gerek kalmaksızın, mülki amirler tarafından değiştirilebilecek, bu yolla toplantı ve gösteri yürüyüşleri anlamsız hale gelecektir. Değişiklikler yürürlüğe girdiği anda toplantı ya da yürüyüş yerinde asılmış bulunan pankartların «çubuk»ları, gösterinin dağıtılmasına yol açabilecek, on kişinin üzerinde kesici, yaralayıcı veya ateşli silah bulunduğu zaman da, yüz bin kişilik bir gösteri dağıtılabilecektir. Bu ifadelere dayanılarak da dağıtılmayacak toplantı ve yürüyüş kalmayacaktır. Görülüyor ki burjuvazi, kendi koyduğu Anayasa maddelerini, bizzat kendisi çiğnemektedir.

Olağanüstü Hal Yasası'nın yürürlüğe girmeşiyle de, ülkede her an savaş hali uygulaması yapılarak grevler ertelenebilecek, insanlar zorla çalıştırılabileceklerdir. «Sovyet tehdidi» masallarını, «Bölücülük» teranelerini yükseleterek ve bir «Türk-Yunan Çatışması» bahane edilerek, bu yasa gereklerini pekala işletebileceklerdir. Hiç kuşkusuz sadece bunlar değil, sermayenin seçkin temsilcileri tarafından «Çok Lüks» olarak tanımlanan Anayasa'nın da değiştirilmesi girişimleri gündemdedir. Ayrıca yeni bazı değişikliklerle eğitimin militaristleştirilmesi ve ırkçı-şoven-asimilasyoncu özünün yoğunlaştırılması amaçlanmaktadır.

Değiştirilmesi düşünölen baskı yasalarından biri de, Sıkıyönetim Yasası'dır. Bilindiği gibi yürürlükteki Sıkıyönetim Yasası 12 Mart döneminde düzenlenmiş ve uygulamaya konulmuş, demokrasinin askıya alınması, insan hak ve özgürlüklerinin hayasızca çiğnenmesi, 12 Mart döneminde, bu yasayla gerçekleştirilmişti. Oysa bugün bu yasa bile yeterli görülmemektedir. Sıkıyönetim komutan'arı ve bizzat Genel Kurmay Başkanı, yetkilerinin artırılmasını istiyorlar. Aslında sıkıyönetim yasalarının değiştirilerek, komutanların yetkilerinin artırılması istemi, temel hak ve özgürlüklerin tümünden ortadan kaldırılmasını öngörüyor. Belli ki sıkıyönetim yetmiyor; bu kez de «sımsıkıyönetim»e geçmenin geçit'eri aranıyor.

Aslında yapılmak istenen değişikliklerin, «anarşi» ve «terör»ü önlemeyle hiçbir ilgisi yoktur. Çünkü terörün kaynağı durumunda bulunan gizli, açık faşist mihrakların zaten böyle bir sorunları yoktur. Bu apaçık bellidir. Yapılmak istenen, anarşi ve terörü önleme bahanesiyle, zaten sınırlı olan demokratik hak ve özgürlükleri daha da sınırlamaktır. Bu özgürlükleri tümünden ortadan kaldırarak, sınırları zaten iyice dar olan burjuva demokrasisini tümünden tırpanlamaktır. Sahnelenmek istenen yeni senaryo işte budur...

1980 yılı başlarında ordu komutanlarının Cumhurbaşkanlığına verdikleri «muhtıra»da tüm burjuva partilerinin elbirliği'le çıkartmasını istediği yasalar işte bunlardı. «Muhtıra» şöyle sesleniyordu;

«Türk Silahlı Kuvvetleri, İç Hizmet Yasası ile

kendisine verilen görev ve sorumluluğun idraki içinde, ülkemizin bugünkü hayati sorunları karşısında, siyasi parti'lerimizin bir an önce millî menfaatlerimizi ön plana alarak, Anayasa'nın ilkeleri doğrultusunda ve Atatürkçü bir görüşle biraraya gelerek anarşi, terör ve bölücülük gibi devleti çökertmeye yönelik her türlü hareketlere karşı bütün önlemleri müştereken almalarını ve diğer anayasal kuruluşların da bu yönde yardımcı olmalarını istemektedir.»

AP «azınlık hükümeti» kurulduğundan bugüne değin, görülmedik bir saldırı, baskı, sürgün ve kıyımla işe koyuldu. Tüm atama, nakil, terfi ve benzeri işlemlerin Bakan'ar Kurulu'nca durdurulduğunun açıklandığı iki aylık dönemde bile, binlerce kamu çalışanı yasadışı olarak kıyıldı, sürüldü. Üstelik bu işlemler, giderek tüm namuslu çalışanları, faşist olmayan tüm kesimleri kapsamağa başladı. Binlerce ilerici öğretmen açığa alındı. İşten toplu çıkarmalar, lokavtlar, grev ertelemeleri, grev engellemeleri birbirini izledi; faşist cinayet ve tertip'ler ise artarak süregeldi. Devlet örgütünün stratejik noktalarında istediği değişiklikleri gerçekleştiren, buralara tekelci sermayenin has adamlarını, faşist kadroları yerleştiren AP «azınlık hükümeti», şimdi bütün gücüyle kamu kuruluşlarına ve kooperatif birliklerine ait işyerlerine, gerektiğinde polis ve jandarmasıyla birlikte saldırıyor. Antalya Antbirlik, İstanbul Tekel ve İzmir Tariş'te oynanan oyunlar ve işçilere yöneltilen saldırılar, tüm canlılığıyla daha da yaşanıyor.

Tariş'te binlerce işçi işten atıldı. Fakat Tariş

işçisi yıldırılmadı. Tariş'in faşistleştirilmesine karşı iş ve emeklerini, haklarını, barikatlar arkasında savunan Tariş işçilerinin şanlı direnişi yükseldi.

Tariş işçisi, zorlu ama savaşım dolu günler yaşadı. Polis copunu, jandarma dipçliğini, panzerlerin sa'dırılarını yaşadı. Dostunu, düşmanını tanıdı. Sınıf birliğini parçalamak isteyen, güç ve eylem birliğini dinamitleyen maocuların karşıdevrimci yüzünü, tüm çıplaklığıyla gördü. Ve Tariş işçilerinin barikalarda dalgalandırdığı «Yığinsal Genel Direniş» bayrak'arı sınıf kardeşleri ve tüm dostları arasında yankılandı. Bu arada, Tariş olaylarının yaratıcısı burjuvazi bu olayları bahane ederek İzmir'e ve sıkıyönetimi getirdi. Bugün belki burjuvazi Tariş işçilerinin varilden, kamyondan, taştan, tahtadan barikatlarını aştı ama, işçilerin sınıf bilinç'eriyle, yürekleri, yumruklarıyla, emekçilik onurları ve birliktelikleriyle ördükleri barikatları ve kazandıkları deneyimleri asla aşamadı.

Tariş işçilerine destek vermek amacıyla, DİSK'in öncülüğünde düzenlenen «İşçi-Memur Kırımına, Sürgünlere ve Anti-Demokratik Baskı Yasalarına Karşı Demokrasi» yürüyüş ve mitingi, onbinlerce kişinin katılımıyla gerçekleşirken; faşizme, emperyalizme, tekellerin egemenliğine ve şovenizme karşı eylem birliğini yükseltme yolunda demokrasi güçlerinin gür sesi yükseldi İzmir'de... Bu, Tariş işçilerine, mevzilerinde burjuvaziye karşı direnenlere, sınıf kardeşliğinin, dostluğun, dayanışmanın en güzel, en anlamlı örneği-

di. İşçi sınıfı ve dostları, Tariş işçilerinin şanlı direnişini coşkuyla selamladılar o gün...

Tariş'te sahnelenen oyunlar diğer bir çok işyerlerinde de oynanmak isteniyor. Fabrikalarda faşist ulumalarının, işçi sınıfının demir yumruğuyla mutlaka önleneceğini, belli ki daha anlamamış görünüyorlar. Kuşkuya yer yok ki, işçi sınıfı, birlik ve savaşımla bunu, burjuvazinin kafasına sokacak güçtedir. Sınıf bilinç'li işçiler, ileri mevzilerden atılamayacaklardır. Başarı, işçi sınıfının, emekçilerin, tüm demokrasi güçlerinin olacaktır.

Bu arada Kürdistanın 16 ilinde bir yılı aşkın süredir devam eden sıkıyönetimin baskı ve terörü de son zamanlarda yoğunlaştı. Keyfi tutuklamalar, gözaltına alınmalar, köy'ere baskınlar ve saldırılar iyice artırıldı. Sıkıyönetim cezaevleri, işkence evlerine dönüştürüldü. Tutuklulara korkunç işkence yapılıyor, yetersiz beslenme ve cezaevi sağlık koşulları giderek kötüleşiyor. Ülkemizde okul ve hastaneler yerine 15-20 bin kişilik hapisane inşaatları sürdürülüyor. Faşistlerin etkin olduğu yerlerde terör ve cinayetler, Elazığ'da olduğu gibi, Vali'nin, devlet güçlerinin desteğinde, artan bir hızla sürüyor. Kıyım ve sürgün makinası alabildiğine işliyor. Ve ülkemiz, yeni yeni askeri tatbikatlara sahne oluyor. Öncesi AP «azınlık hükümeti» döneminde halkımız, onun ilerici güçleri üzerindeki sömürgeci, faşist baskı ve terör hızlanmıştır. Ulusal demokratik muhalefet, sömürgeci tekeli burjuvazinin çok yönlü saldırılarıyla karşı karşıyadır.

Tekelci sermayenin Türkiye ve Kürdistan

emekçi sınıf ve tabakaları üzerinde ekonomik ve politik saldırıları sürerken, askeri alanda da önemli gelişmeler oldu. ABD ile «Savunma İşbirliği Anlaşması» ve bu anlaşma çerçevesinde «Türkiye'deki ortak Savunma Tesisleri»nin geleceğinin açıklığa kavuşması ile IMF'nin yeniden harekete geçerek Türkiye'ye yeşil ışığı daha parlak bir şekilde yakması aynı döneme rastladı.

Hükümet temsilcileri; NATO Brüksel Bakanlar Toplantısı'nda ABD'nin Avrupa'ya Cruise ve Pershing-2 nükleer roketlerinin yerleştirilmesi planını onayladı. Yine aynı toplantıda Türkiye, İran'a karşı alınan kararın altına da imzasını attı. Türkiye Dışişleri Bakanı bu ülkeye karşı girişilecek bir ambargoyu, daha sorun Birleşmiş Milletler'de görüşülmeden, destekliyeceklerini açıkladı. Sovyetler Birliği ve Afganistan'ın enternasyonalist dayanışmalarıyla ilgili olarak, emperyalist ülkelerin kopardıkları yaygaraya, Türkiye de tüm olanaklarıyla katıldı. Renkli burjuva basın ve kitle haberleşme araçları, soğuk savaş rüzgârlarını estirmekte üzerlerine düşen tüm görevleri yerine getirdiler. ABD'yle imzalanmış «Savunma İşbirliği Anlaşması»yla Türkiye; Sovyetler Birliği'ne karşı gözcülük görevini, üsler aracılığıyla araştırırken, daha fazla silahlanarak, Ortadoğu halkları üzerinde caydırıcılık; İran'dan boşalan ve emperyalizmin ileri karakolu olma işlevini, bölgedeki ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşları ve tüm ilerici hareketlere karşı ABD jandarimalığı görevlerini üstlenmeye hazırlanıyor. CENTO'nun iflasından sonra emperyalizmin bölgede yeni bir saldırgan pakt oluşturulması çalışmalarına, Tür-

kiye aktif olarak katılıyor. Hepsinden kötüsü, imzalanan «Savunma İşbirliği Anlaşması» ile ABD emperyalizmine, Türkiye'ye her an askeri müdahale yapması olanağı veriliyor. Kuşkusuz bu durum Türkiye işçi sınıfı hareketi ve halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşımı önünde ciddi bir tehdit unsuru olarak duruyor. Sömürgeci tekeli burjuvazinin en kodamanları, militaristler ve on'ların yordakçıları şunu unutmazınlar ve iyice bilsinler ki, yaptıkları bu alçakça İHANE ANTLAŞMASI'na işçi sınıfı ve tüm emekçi yığınlar «HAYIR» diyor.

ABD ile «Savunma İşbirliği Anlaşması»ndan sonra görüşlerini açıklayan NATO Güney Kanadı Komutanı Amiral Harold Shear, ABD emperyalizminin niyetlerini açığa vuruyordu:

«Şu andaki en büyük sorun, Türkiye'nin askeri ve ekonomik bakımlardan yeniden eski gücüne kavuşturulmasıdır. Türkiye'ye yapılacak yardımların milyarlarca lirayı bulması gerekmektedir. Türk ordusu şu anda 500 bin asker dolayındadır. Ve bunların hepsi de iyi askerlerdir. Ne var ki en iyi askerlerin bile, çıplak elleriyle savaşabileceklerini düşünemeyiz. Türkiye'nin ekonomik ve askeri sorunlarına karşın, ABD'nin Türkiye'de İranda düştüğü duruma düşmesi kesinlikle sözkonusu olmayacaktır.»

Sömürgeci tekeli burjuvazinin işçi sınıfına ve emekçilere karşı ekonomik ve politik saldırısı, tüm burjuva partileri tarafından hararetle destekleniyor. İki büyük burjuva partisi AP ve CHP arasında muhtırayla birlikte başlayan işbirliği bugün de üç temel konu üzerinde sürüyor. İşte daha bas-

kıcı bir sistem kurmaya yönelik işbirliği... Türkiyenin emperyalizme bağımlılığının daha da pekiştirilmesi üzerine ortak çalışma ve işbirliği... Dış politikada emperyalizmin sadık bir ileri karakolu, vurucu gücü olma yönünde işbirliği... İşte bu üç konu üzerinde CHP yönetimi AP «azınlık hükümeti» ile güçbirliği yapmış durumdadır. Zaman zaman yapılan sözümona «sol çıkışların» amacı ise halkın gelişen muhalefetini burjuvazinin potasında eritmek, kitlelere yanlış hedef gösterip pasifize etmektir. Sağ sosyal demokratlar bütünüyle emperyalizme teslim olmuşlardır. İster AP, ister CHP olsun, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığını pekiştirme çabalarında, bir madalyonun iki ayrı yüzüdürler. Ses tonları farklı da çıksa, aynı sazın telleridirler. Kitleler artık halktan yana görünenlerin (!) «insanca hakça bir düzen» (!) diyenlerin gerçek yüzlerini görüyor, onların burjuvazinin ekonomik ve politik saldırılarına karşı nasıl sessiz olduklarına daha yakından tanık oluyor.

Öte yandan egemen sınıfların emekçilere ekonomik ve politik saldırısını tezgahlayanlar, yaşanan sorunlara ilişkin olarak, «çözüm önerisi olan varsa, beri gelsin» demektedirler. Oysa yapılanlar getirilen «çözümler» burjuvazinin, bugünkü vurgun ve balon düzenininin daha kolay sürdürülmesine yöneliktir. Burjuvazi bu çözümünden başka çare yoktur diyor. Ancak çağımızda toplumları yönetebilen, ilerletebilen, geliştiren modern bir sosyal sınıf daha vardır. Ve onun, yani işçi sınıfının bakışı ile yapı'acak daha çok şey vardır. Unutulmasın ki, tekelci sermayenin «Önlemler Pake-

ti» emekçi kitleleri çaresizliğe düşürmeyi amaçla-
maktadır. Ama bunun tersi de doğrudur. Başta
işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kitleler açısın-
dan ÇARE, «sömürgeci tekelci burjuvazinin çare-
sizliği» olacaktır. Sorun, sınıflar savaşımının kes-
kinleşen pratiğinde, sömürgeci tekelci burjuvazi-
yi, kendi çaresizlik duvarı ardında kuşatmanın
çaresini bulmaktır. Çarenin ilk adımı ise tüm de-
mokrasi güçlerinin eylem ve cephe birliğini ör-
mektir. İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin örgütlü
yığinsal genel direnişlerinin yükseltilmesidir.
Başta sosyalistler olmak üzere tüm demokrasi
güç'eri, ekonomik bunalımdan çıkış yolunun IMF,
AET, OECD, ve Dünya Bankası gibi emperyalist
finans kuruluşlara teslim olmaktan geçmediğini;
tersine bu kuruluşlarla olan her türlü bağımlılık
ilişkilerine son verilmesinden geçtiğini söylüyor-
lar. Emperyalizmin saldırgan örgütü NATO'ya,
ABD'ye topraklarımızı satma yerine, savaş kışır-
tıcısı bu askeri örgütten derhal çıkılmasını, ikili
anlaşmaların yırtılmasını öneriyorlar. Giderek,
silahlanma harcamalarının kısıtlanmasını, kom-
şu ülkelerle barış içinde yanyana yaşamının tüm
gereklerine uyulmasını savunuyor'ar. Tutarlı de-
mokrasi güçleri, ırkçı, şoven, asimilasyoncu bas-
kılarla, Kürdistan'da ulusal demokratik muhale-
fetin ezilemeyeceğini, ulusal baskıya son verilme-
si gerektiğini, T.C. hükümetlerinin altında imza-
sı bulunan He'sinki Sonuç Belgesi, Avrupa İnsan
Hakları Sözleşmesi, İnsan Hakları Evrensel Bil-
dirisi gibi uluslararası antlaşmalara uyulmasını
istiyorlar. Tüm yeraltı ve yürstü zenginliklerimi-
zin ulus'lararası tekellere ve işbirlikçilere peşkeş

çekilmesi yerine, emekçi halklarımızın yararına kullanılmasını öneriyorlar.

Tutarlı demokrasi güçleri, anarşinin ve terörün özgürlükleri kısmakla aşamayacağını; çarenin, demokrasiyi tüm koşullarıyla işlerliğe kavuşturarak, terörü besleyen odaklar üzerine kararlılıkla yürümekten geçtiğini ısrarla savunuyorlar. Onlar, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasını; MHP, ÜGD ve gizli, açık tüm faşist örgütlerin dağıtılmasını; tüm çalışanlara grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakların sağlanmasını; demokratik basın üzerindeki tüm baskıların kaldırılarak, her dilden ilerici yayının hiç bir kısıtlama olmadan yayınlanmasının sağlanmasını; Sıkıyönetimin kaldırılmasını, işkencelere son verilmesini, gençliğe öğrenim özgürlüğünün ve can güvenliğinin sağlanmasını, militarist baskılara son verilmesini istiyorlar. İşçi sınıfının gözüyle bakıldığında, sorunun çözümü asgarisi bu noktalarda yatar. İşçi sınıfı ve tüm emekçiler için asgari çözüm önerileri bunlardır. Demokrasi güçleri, bu önerilerle «beri geliyorlar». Ancak bütün bu istemleri gerçekleştirmek, açlığa, baskıya, zulme ve işkenceye son vermek için işçi sınıfı ve tüm emekçilerin bu istemler doğrultusunda ha^hkalanmaları, Türkiye ve Kürdistan demokrasi güçlerinin ilkeli, programlı eylem ve cephe birliğinin örülmesi gerekiyor. Emekçi sınıf ve tabakalar için ÇARE ancak budur...

Son dönemlerde bu yönde umut verici gelişmeler vardır. Devrimci-Demokratlar TSİP ve Birlik Dayanışma'nın «Üçlü Çağrı»sı, Özgürlük Yo-

lu, Devrimci-Demokratlar ve Devrimci Ulusal Demokratların oluşturdukları Ulusal Demokratik Güç Birliği; Türkiye ve Kürdistan demokrasi güçlerinin kalıcı, ilkeli, programlı eylem ve cephe birliğinin oluşturulması yolunda atılmış önemli adımlardır. Süreç, bu tarihsel görevin mutlaka başarılanması sürecidir. Çünkü gün, hiç bir teslimiyete yer vermeden, bireysel çıkışlara sapmadan, yığınsal savaşı örgütlenme gündür. Tüm demokrasi güçlerinin güç ve eylem birliklerini hayata geçirmeleri gereken gündür. Çünkü gelecek günler; daha zor ve demokrasi güçlerinin, sınıf savaşımının zorlu sınavlarından geçecekleri günlerdir. Çünkü, ancak birlik ve yığınsal savaşım, gerici-faşist saldırıları durdurabilir.

İşte bu koşullarda DİSK Ören toplantısı'nın, sömürgeci tekeli burjuvazinin ve temsilcilerinin emekçi halka karşı ilan ettiği açık savaşı, Genel grev ve yığınsal direnişlerle göğüsleme kararı, çok yerinde bir karardır. Fakat bu tek başına yeterli değildir. İşçi sınıfını ve tüm emekçileri genel greve hazırlamak, bunu başarıyla uygulamak gerekmektedir. Bu yolda özellikle sosyalistlere büyük görevler düşüyor. Tüm demokrasi güçlerinin eylem ve cephe birliğini oluşturmak, kitleleri yığınsal direnişlere hazırlamak görevi... İşçi ve emekçilerin kabaran tepkisini genel ve yaygın bir politik muhalefete dönüştürecek ajitasyon çalışması... Oluşan potansiyelin bir yandan maceracı çıkışlarla harcanmasını engellemek, öte yandan teslimiyete pirim vermemek... Yığınlar içinde, yığınların önünde aktif, girişken, özverili ve mili-

tan bir çalışma... İşte süreç; büyük bir tarihsel sorumluluk taşıyan bu görevleri, mutlaka başa-rılması sürecidir.

SÖMÜRGEÇİ TEKELCİ BURJUVAZİNİN E-MEKÇİLERİ AÇLIĞA MAHKUM ETME GİRİŞİM-LERİNE «DUR» DİYEBİLMEK İÇİN; DEMOKRA-TİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN BUDANMASINA İZİN VERMEMEK, HER TÜRLÜ GERİCİ-FAŞİST SALDIRILARI PÜSKÜRTEBİLMEK İÇİN; YÜKSE-LEN BURJUVA TERÖRÜNÜ GÖĞÜSLEYEREK, ELDE EDİLMİŞ BULUNAN TÜM DEMOKRATİK KAZANIMLARIN SAVUNULMASI İÇİN; TÜRKİ-YE VE KÜRDİSTAN'IN TÜM DEMOKRASİ GÜÇ-LERİ, EMEKÇİ HALKLARIMIZIN EN YIĞINSAL ORTAK SAVAŞIMINI ÖRGÜTLEMELİK İÇİN GÖ-REV BAŞINA!

Uluslararası alanda; insanlığın özgürce gelişip serpilmesinde, halkların bağımsızlık, demokrasi barış ve sosyalizme kavuşma kavgasında, gerici, köreltici ilişkilerin toplamı olarak SÖMÜRGEÇİLİK'in deşifre edildiği, bu tür ilişkilere karşı savaşımın yoğunlaştığı 21 Şubat tarihi, asırlardır sözü edilen bu gerici ilişkilerin içinde bulunan Kürdistan halkı için «sömürgeciliğe karşı mücadelelenin» anlamının ve beyutlarının kavranmasının önemi ortadadır.

JİNA NÜ

**21 ŞUBAT ULUSLARARASI SÖMÜRGEÇİLİKLE
MÜCADELE GÜNLERİNDE SÖMÜRGEÇİLİĞE
KARŞI MÜCADELEYİ DAHA DA
YOĞUNLAŞTIRALIM**

Tarihsel bir olgu olarak sömürgecilik, tarihin belirli bir aşamasında ortaya çıkmış ve yine tarihin belirli bir döneminde ortadan kalkacak; sömürgeciler, sömürgelerden elde ettikleri kârları bir daha elde etme olanağını bulamayacaklardır.

Farklı gelişim düzeylerindeki ülkeler arasında belirli tip ilişkileri ifade eden sömürgeci'lik olgusunun tarihi çok eskilere dayanır. Daha gelişmiş ve daha güçlü olan sömürgeci ülkeden gelen insan topluluklarının başka bir ülkenin topraklarına yerleşmesi o'arak ortaya çıkan Kolonizasyon (Sömürgeleştirme) olgusuna ilk olarak antik çağ'da rastlanmıştır.

Sömürgeciliğin tarihsel bir olgu olarak ortaya çıkması, çok eski dönemlere tekabül eder. Bu dönem, köleci üretim biçiminin egemen olduğu dönemdir. Bu konuda yapılan bilimsel araştırmalar, sömürgeciliğin ilk kez M.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısında, Roma'da köleci ilişkilerin gelişmesi ve egemen sınıfların toprak sorunlarını, sömürgele kurarak çözümlene isteklerinin sonucu askeri bakımdan İtalyan yarımadası'nın dışına yayılarak, Kuzey Afrika, Akdeniz, Belçika gibi yerleri egemenlikleri altına alarak görüldüğünü ortaya koymuştur. Ancak bu dönemlerde görülen bu tür ilişkiler, bize sömürgecilik olgusunu —gerçek anlamda— açıklamaya yetmez. Sömürgecilik kapitalizm ile daha geniş boyutlara ulaşmış, özellikle emperyalizm döneminde, dünyanın bir avuç sömürücü tarafından paylaşılıp sömürülmesi sürecinde gelişmenin doruğuna ulaşmıştır.

Bu anlamda, sömürgeleştirme-sömürgeleşme olayını, tarihsel gelişim düzeyi açısından, «Sermayenin ilkel birikim dönemi», «Kapitalizmin tekel-öncesi dönemi», ve «Emperyalizm dönemi» adı altında üç aşama içinde değerlendirebiliriz.

Sömürgeciliğin birinci aşaması olarak, sermayenin ilkel birikim dönemi'nde coğrafi keşif-

lerin ve ticaret yollarının denetim altına alınmasının da etkisiyle Avrupa'nın büyük ve güçlü devletleri birçok ülkeyi fethetmiş, sömürgeleştirip yağma ve talan etmişlerdir. Nitekim, feodal üretim ilişkilerinin egemen olduğu dönemlerde, 1096 yılları dolaylarında, Batı Avrupa feodal'lerinin Doğu Akdeniz ülkelerine yönelttikleri Haçlı Seferleri'nin «askeri sömürgeleştirme eylemleri» olarak nitelendirilen bu sömürgeleştirme eylemlerinin süreç içerisinde fethedilen, keşfedilen toprakların yağmalanması biçiminde sürdürüldüğü görülmüştür. Sömürgeleştirilen toprakların yağmalanması, sermayenin ilkel birikimine neden olmuştur. Bu anlamda, altın'ı ve başka madenleri, kısaca maddi değerleri ele geçirmek, Avrupa devletlerinin sömürgeci politikalarının kökenini oluşturmuştur. İspanyol ve Portekiz senyörleri, şovalyeleri ve tacirleri 15. yüzyılın sonlarına doğru Hindistan'ı, Amerika kıtasını ele geçirmişlerdir.

Kapitalizmin şafağında, büyük sömürge imparatorluklarını oluşturan İspanya ve Portekiz, 1415 yıllarında Afrika'nın kuzey kıyılarını denetimleri altına almışlar, giderek Portekiz'li tacirler Afrika'da Yeşil Burun, Gine kıyıları, Ümit Burnu'ndan geçen Hindistan deniz yolunu bulmuşlar ve sömürgeleştirdikleri yerleri ticari merkez olarak kullanmanın yanında, askeri dayanak noktaları niteliğine de büründürmüşlerdir. Bu gelişmeler, Kürdistan'ın bulunduğu Mezopotamya bölgesinden geçen geleneksel baharat —ticaret— yolunun etkisini yitirmesini getirmiştir.

Sermayenin ilkel birikim döneminde kurulan İspanyol sömürge imparatorluğu da giderek güç-

lenmiş, Güney, Kuzey, Orta Amerika'nın keşfedilerek sömürgeleştirilmesiyle doruk noktasına varmıştır. Keşfedilen topraklarda hemen kanlı saldırı savaşlarına başlayarak Hintlileri «hıristiyanlaştırma» bahanesiyle haraca ve ikiyüzlülüğe başvurarak yeni zenginlik kaynaklarını elde ediyorlardı.

Bu dönemde sömürgeci fetihler, halkların yağmalanması, soyulmasıyla beraberce büyümekteydi. Tapınakları yıkarak, sanat eserlerini harab ederek, altın, değerli taş, gümüş gibi değerli maddeleri, kısaca bulunan her şeyi alıp götürən istilacılar, yerli insanları topraklarından kopararak, kendi hizmetlerinde çalıştırarak ya da köle olarak satıp sermaye biriktiriyorlardı.

İspanya ve Portekiz egemen sınıfları tarafından dünyanın bir kutuptan diğer bir kutuba ikiye ve kendi ara'larında bölünüşü sürecinden sonra Avrupa'nın Hollanda, İngiltere ve Fransa gibi diğer devletleri de sömürgeleştirme eylemlerine başlamışlardır. Bu, giderek sömürgeci devletler arasına çelişkilerin serpilmesini getirmiştir. Nitekim 17. yüzyılda Hollanda, İspanyol ve Portekiz sömürgecilerini geçerek Hindistan'ı denetimi altına almayı başarmış, Güney Afrika kıyılarını Portekiz sömürgecilerinin elinden almayı gerçekleştirmiştir. İngiltere kısa zamanda «denizlerin efendisi» haline geliyor, bu «efendilik» bir zaman sonra kara'da da egemen olmaya başlamıştır. Kapitalist ilişkilerin hızla gelişmekte olduğu Fransız sömürge imparatorluğu 17 ve 18. yüzyıllarda olgunlaşmış, Çin-Hindi, Hindistan'a Senegal şirketleriyle çöreklenmiştir.

Sermayenin ilkel birikim dönemi'nde, sömürge fetihlerinin önemli bir özelliği vardır. Bu, yağma edilen değerlerin metropole götürülmesi sonucunun orada sermaye birikimine neden oluşu, sermaye birikiminin, üretim araçlarının yetkinleşmesini olumlu yönde etkilemesi ve giderek yeni üretim ilişkilerine —kapitalist üretim ilişkilerine— gereksinim duyulması; böylece köle ve köylü emeği yerine ücretli emeğin geçmesi olarak özetlenebilir.

Toparlanırsa:

Sermayenin ilkel birikim döneminde mevcut sömürgeci ilişkiler «ilkel sömürgecilik» olarak nitelendirilebilir. Bu dönemde, yağma, talan, soygun, köle ticareti, köle çalıştırılması, savaşlar, sömürge güçlerin denetiminde sermayenin hızla birikmesine neden olmuştur. Sömürgelerin sömürülmesi, kapitalist ilişkilerin doğuşunu zorunlu kılan nedenlerden biri haline gelmiştir.

İlk sömürge fetihlerinin aşağılık tarihlerini, bilimsel komünizmin kurucusu Karl Marx: «Amerika'da altın ve gümüşün keşfi, yerli halkın kökünün kazınması, köleleştirilmesi, madenlerin bunların mezarı haline getirilmesi, Doğu Hint Adaları'nın fethine başlanması ve yağma edilmesi, Afrika'nın siyah derili yerlilerinin ticaret maksadıyla peşlerine düşüldüğü bir av haline getirilmesi, kapitalist üretim çağının doğuşunu haber veren ilk pırıltı ışıklarıdır,» diyerek özetliyordu. (1)

1) Karl Marx. Kapital. C. I. S. 791

Talan, yağma ve korkunç sömürü, metropollerde kapitalizmin temelini oluştururken, sömürgeleştirilen ülkeleri, ekonomik, siyasi ve kültürel bir tahribat ile karşı karşıya getirmiştir. Sömürgeciler, sömürgeleştirilen halkların tüm değerlerini en *yaban* ve en zorba yollarla sağ'adılar. Üretim araçlarını tahrib ederlerken, ekonomik gelişmelerin tarihsel gelişim seyrini izlemesine engel oluyorlarken, siyasi yönden de parçalanma, bölünme, kültürel yönden de dillerinin özgürce gelişmesi engellenerek, kültür eserleri yıkılarak, çalınarak, ağır bir tahribatla karşılaşmışlardır. Marx, sermayenin metropollerde, «Sermaye, tepeden tırnağa her yerinden her gözeneginden kan ve pisliğin damlamasıyla oluştuğunu» (2) açık ve net bir biçimde açıklamıştır.

Değişen koşullar ve ilerleyen zaman, sömürgeci ilişkilerin süreç içinde değişikliğe uğramasını, yeni biçimlere bürünmesini beraberinde getirmiştir.

Sömürgeciliğin ikinci aşaması olarak, «Kapitalizmin tekel-öncesi dönemi» yeryüzünde ekonomik, siyasi ve toplumsal anlamda köklü dönüşümlerin olduğu dönemdir.

Sömürgelerin talan ve yağma edilmesi sonucu, metropollerde oluşan ve biriken sermaye, feodal üretim ilişkilerinin tasfiyesini, yerine o koşullarda ilerici bir yapıya sahip kapitalist ilişkilerin gelişini sağlamıştır. Kapitalist ilişkilerin, ulusal devletin bir olgu olarak meydana gelmesine neden olduğu bilinir. Burjuva demokratik dev-

2) Karl Marx. Kapital. C. I. S. 801

rimleri feodal köleliğe son vermekle birlikte, sömürgeci ilişkiler içinde bulunan halkların köleliğine son verememiştir. Bununla da kalınmamış, iktidara gelen burjuvazi, devleti salt, metropoldeki işçi sınıfını, köylülüğü ve diğer emekçileri baskı altına almak, sömürmek için değil, yeni sömürgelerin ele geçirilmesi ve köleleştirilmesi için de kullanmaya devam etmiştir. Nitekim 19. yüzyılın başlarında, Fransa'da burjuvazinin sözcülüğünü ve temsilciliğini siyasal iktidarda yapan Napoleon, Fransa'nın yeryüzündeki sömürgeler hegemonyasını hedeflemiştir.

B udönemde sömürgecilik ve kapitalizm kaynaşmış, dünya ezen ve ezilen uluslar olarak ikiye bölünmüştür. Bir yandan, başka halkları ya da başka milliyetleri ve ulusları değişik bağımlılık ilişkileriyle —sömürgeci bağımlılık dahil— kendisine bağlayan kapitalist devletler, diğer yanda, her türlü ulusal, ekonomik, siyasal ve kültürel haklarından yoksun bırakılmış, sömürge, yarı-sömürge, bağımlı ülkeler vardı.

1848 yıllarında tamamlanan sanayi devrimi, kendisiyle birlikte, sanayi mamullerinin yapımı için hammaddenin sağlandığı ve sanayi mamullerinin pazarlanmasının yapılacağı alanlara olan gereksinimi getirmiştir. Bu durum doğal olarak, bu yüzyıllarda, dünyanın belli başlı büyük kapitalist devletleri arasında pazar rekabetini keskinleştirirken, sömürge ve yarı-sömürgelerin yeni sömürü biçimlerine geçişini belirledi.

Kapitalizmin tekel-öncesi dönemi'nde, «Klasik sömürgecilik» olarak değerlendirilen yeni sömürgeci sömürü biçimiyle, Asya, Afrika ve Latin

Amerika kıtasında bulunan ülkelerin, kapitalistleşmiş ülkelerin hammadde ve besin kaynağı ile üretilen mamul malların açık pazarı haline geldiği görülmüştür. Sermayenin ilkel birikim döneminde, sömürgelerden ne buldularsa, eski yöntemlerinin yanısıra, «meta ihracı» denilen bir başka sömürü yönetimine başvurmuşlardır.

Bu dönemde, sömürgeci devletlerin egemen sınıfları, sermayelerinin bir miktarını kendi öz işçi ve köylülerinin sömürülmesinden, büyük bir miktarını da sömürgelerin zenginlik kaynaklarının yağmalanmasından elde etmişlerdir. Yağma çoğu zaman metropole gizli olarak götürülürken, sömürgelerden elde edilen hammadde ve besin kaynakları, kapitalist sanayinin, ekonomik gücün, siyasi iktidarlarının temel kaynağını oluşturmuştur. Sömürgelerden elde edilen hammaddeler ve besin kaynakları, metropolde işlenip, mamül hale sokularak, ülke içinde ve sömürgelerde pazarlanarak aşırı kârlar sağlanmıştır.

İşlenmiş malların sömürgelerde pazarlanması, sömürgelerde geleneksel yerli sanayiye büyük darbeler vurmuş, onların iç dinamikleriyle gelişmelerine engel olmuştur. Meta ihracına paralel olarak, ucuz insan ve beyin gücü sömürüsü eklenmesi suretiyle kimi metallerin sömürge ülkede üretilmesi çabasında eklenince, iç dinamiklere dayalı olmayan cılız bir gelişmenin getireceği yıkımlar daha iyi anlaşılacaktır. İngiliz mamül mallarının Hindistan ekonomisini yıkıma uğratarken, sömürge genel valisinin: «Ticaret tarihinde, bu yoksulluğun bir eşi daha gö-

rülemez. Pamuk dokumacılarının kemikleri, Hindistan ovalarını ağartıyor.» biçimindeki sözleri bu gerçeği en açık bir biçimde sergiliyordu. Sömürünün verimli olabilmesi için askeri işgal eylemlerine, genel valilerce yönetilmelerine, en verimli toprakların halkın ellerinden alınmasına ve tek tip üretime yönelmelerine özen gösterilmiştir. Sömürgeler, metropolün tarımsal ürün ve hammadde yedekleri olurken, ürünlerin pazarlanması ve hammaddelerin taşınması için ulaşım ağının geliştirilmesinden kaçınılmamıştır.

Bu dönemde, yani kapitalizmin tekel-öncesi dönemindeki sömürgeciliğin bu aşamasında, sömürünün en kaba biçim'eri sürdürülürken, sömürünün devamı ve sağlığı için, sömürgeciler, sömürgelerde kendilerine sosyal dayanaklar bulur. Fecraallerden, ağalardan, tefecilerden, dinsel gericiler gibi güçlerden oluşan bu dayanakların konum'arının güçlendirilmesinden kaçınılmamıştır. Bu dönemde sömürgelerde ulusal burjuvazinin gelişip serpilmesine kesinlikle olanak tanımamışlardır. Bunun nedeni, ulusal burjuvazinin ilerici yönünün bulunması, dolayısıyla pazarına sömürgeci ilişkilere son vermek suretiyle sahip çıkma özelemlerinde bulunması, sömürgeciliğe karşı «ulusal bağımsızlık» gibi bir takım ulusal taleplerde direnmesidir.

Klasik sömürgeci ilişkiler içinde bu'unan halkların tümünde ortak yan; aşırı bir sömürünün, yoksulluğun, açlığın, cehaletin, bulaşıcı hastalıkların, kısaca ekonomik ve toplumsal açıdan geri bırakılmışlığın yanında, siyasi bağım-

lılığın bulunuşudur. Şüphesiz aynı özellikler —biçimde siyasal bağımsızlığın dışında— yarı-sömürge ülkeler için de söz konusudur. Ancak bu, sömürgeler ile yarı-sömürgeler arasında hiçbir ayrılığın olmadığı anlamına gelmez. Yarı-sömürgeler ile klasik sömürgeler arasındaki en belirgin ayrılık, uygun düşülen zaman ve koşullarda, yarı-sömürge halkların ekonomik yönden bağımlı, ama siyasi yönden biçimde bağımsız olmalarıdır. Lenin yarı-sömürgeleri tanımlarken; «Yarı-sömürgeler, doğada ve toplumda rastlanan geçici şekillerin örneğini teşkil ederler. Mali sermaye, ekonomik ve uluslararası ilişkilerde o kadar önemli ve büyük bir güçtür ki, siyasi anlamda tam bağımsızlığa sahip devletlere bile boyun eğdirirler. Zaten eğdirmektedirler de...» (3) der. «Görünüşte politik bağımsızlıklarına sahipmiş gibi olan, ama gerçekte mali ve diplomatik bir bağımlılığın ağı içine düşmüş ülkelerdir bunlar...» (4) diye devam eder.

Sömürgeciler, sömürgeci ilişkiler içinde bulunan halkların dillerinin —bırakın okuma ve yazma biçiminde sürdürülmesine— konuşulmasına, unutturulmasına, kültürlerinin yozlaştırılmasına çalışmışlardır. Yazılı ürünler imha edilerek, değerli sanat eserleri çalınarak ve kendilerine mal edilerek talan edilmiştir. Sermayenin ilkel birikim döneminde, Amerika kıtasında İnkâ İmparatorluğunun, Aztek ve Maya devletlerinin; Kapitalizmin tekel-öncesi döneminde,

(3) Lenin. Emperyalizm. S. 102

(4) Lenin. Emperyalizm. S. 106

Hindistan, Kürdistan, Afganistan halklarının durumu böyle olmuştur. Eğitim ve kültürden yoksun halklar çökertilmiştir. Sömürgeciler tarafından sömürgeleştirilen halkların varlığı inkâr edilmiş, tarihleri yok sayılmıştır. Kimi zaman sömürge, metropolün ya bir parçası yada bir eyaleti sayılmıştır. Angolada, Mozambik'te nihayet dünyanın birçok sömürgesinde durum aşağı-yukarı böyle olmuştur. Zimbabve «Rodezya» olarak adlandırılmış, Gine bir «şube» olarak değerlendirilmiştir.

Kapitalizmin tekel-öncesi döneminde, sömürgeci ilişkilerde görülen bu değişikliklerin yanısıra, sömürgeleştirilen ülkelerin sosyo-ekonomik ve siyasi yapısında da bir takım değişmelerin, kıpırdanışların olduğu görülmüştür. Bu dönemde görülen en belirgin özelliklerden biri, sömürge ülkelerde kapitalizm ile birlikte ulusların doğuşudur. Uluslaşma süreci ile birlikte, sömürgeci ilişkiler içinde bulunan halklar, burjuva sınıfı öncülüğünde, ulusal kölelik zincirini parçalamak üzere sömürgeciliğe karşı amansız bir mücadele vermişlerdir. Bu dönemin karakteristik özelliği, sömürge sorununun tek tek ülkelerin sorunu olarak belirginleşmiş olmasıdır. Sömürge ulusların burjuvazisi, ulusal kurtuluş mücadelelerinin başını çekerken, kendi pazarına sahip çıkmak, siyasal bağımsızlığına kavuşmak, sınıf olarak feodal ilişkileri tasfiye ederek siyasal iktidarı ele geçirmek olmuştur. Ancak yukarıda da değinildiği gibi, sömürgeciler, sömürgelerde ulusal burjuvazinin gelişip serpilmesine olanak vermemişler, tersine feodal sınıfları

destekleme, varlıklarını sürdürme çabası içine girmişlerdir.

Metrapollerde, burjuvazinin sömürgelerden hammadde ve besin kaynaklarını sömürerek, mamül malları sömürgelerde pazarlayarak, sömürgelerdeki ucuz insan ve beyin gücü sömürsünde bulunarak elde ettiği kârlarla; kendi ülkesinde işçi sınıfı, köylülük ve diğer çalışanların emeğini olanca gücüyle sömürerek elde ettiği kârları birleştirmek suretiyle sermayesinin yoğunlaşmasını sağlamıştır.

Kapitalist ülkelerde sermayenin yoğunlaşması, üretimin yoğunlaşmasıyla doğru orantılı olmuştur. Üretimin gittikçe daha büyük işletmelerde sürmesi, bilimsel ve teknolojik yenilikler ve nihayet serbest rekabet üretimin yoğunlaşmasını ; üretimin yoğunlaşması da tekellerin doğuşuna neden olmuştur.

Kapitalizmin serbest rekabetçi döneminin sonlarında, üretimin ve sermayenin bir merkezde toplanması ve giderek tekellerin oluşumu; Banka sermayesinin sanayi sermayesiyle kaynaşması ve giderek finans kapital temeli üzerinde finans oligarşinin yükselmesi; meta ihracına sermaye ihracının eklenmesi; uluslararası tekel birliklerinin doğuşu; dünya pazarlarının en büyük kapitalist devletler arasında paylaşılmasının sona ermesi, yeni bir aşamayı, EMPERYALİST aşamayı oluşturmuştur.

1876 tarihinden itibaren tarihsel bir olgu olarak beliren ve «Kapitalizmin Son Aşaması» olarak nitelenen bu dönem, dünya genelinde büyük çalkantılara ve değişim-dönüşümlere ge-

beliği ifade eden dönemidir. (Biz burada yazımızın sınırlarını aşmama açısından emperyalizm konusunda daha detaylı açıklamalarda bulunmayacağız)

Emperyalizm dönemi, sömürgeciliğin üçüncü aşamasını oluşturmaktadır. Bu dönemde dünyanın bölgesel paylaşımı, serbest rekabetçi dönemden tekelciliğe geçişin başlıca özelliklerinden biridir. Bu dönemde:

● Tekel egemenliği, pazar sorununu öne çıkarır, dış pazarlar uğruna acımasız bir mücadeleye yol açar.

● Sömürge sahibi olma, hammadde kaynaklarına sahip olmayı, dolayısıyla rekabeti yoketme amacını güder.

● Sömürgelerin fethi, sermaye ihracına geniş olanaklar tanır. Hem kârlı, hem de emin bir yoldur.

● Ekonomik krizler, kötüleşen yaşam koşulları ve fazla nüfus için yeni alanlar doğar.

● Askeri-stratejik zorunluluklar sömürge fethini gerekli kılar. Böylece ekonomik alanlarını denetim altına alır, sahibinin payını azaltmaya çalışır.

Kapitalizmin tekel-öncesi döneminin sonlarına kadar, ulusal çitler içine hapsolunan sermaye, kapitalizmin tekelci döneminden itibaren ulusal çitlerin dışına çıkma, dünyanın başka pazarlarına akma durumu ile karşılaşmıştır. 20. yüzyılın başlarında, yeryüzünde paylaşılmamış, el atılmamış bir karış toprak parçası yoktur. Emperyalistler arası çıkar çelişkileri önemli boyutlara varmıştır. Emperyalizme bağımlı, sömür-

ge, yarı-sömürge ülkelerde yeni toplumsal ve siyasal olaylar patlama noktasına, varmıştır. Artık çürüyen, kokuşan, cançekişen emperyalizm, yeni o'lgularla karşıkarsıyadır. Emperyalizme değışik bağımlılık ilişkileriyle bağımlı olan ülkelerde halklar, kurtuluşun işçi sınıfı bilimi olmaksızın ve bu bilimin gereklerine uygun örgütlenme olmaksızın mümkün olamayacağı inancındadırlar. Sınıf olarak siyasal iktidara alternatif olunmaya başlanılmıştır.

1914 yılı, dünya ölçüsünde, emperyalistlerin kendi aralarındaki çıkar çelişkilerini çözümlemek ve dünya pazarlarını tekrar ve yeniden paylaştırmak amacıyla başlattıkları I. emperyalist paylaşım savaşının başlangıcı olmuştur. Birçok nedenlerin sonucu olan bu olay, birden fazla sonucun nedeni olmuştur.

Bu sonuçların en önemlilerinden biri Çarlık Rusyası'nda, 1917 yılında, işçi-köylü ittifakı temelinde, dünyanın ilk işçi devletinin gerçekleşmesidir. Bu büyük olay, yeni bir çağın anahtarı olmuş, emperyalist ve sömürgeci ilişkilere onarımı olanaksız darbeler vurmuş, sosyalizmi —gerçek kurtuluşun yolunu— hayal olmaktan çıkarmış, birçok sömürge, yarı-sömürge, bağımlı halkları bağımsızlıklarına ve özgürlüklerine kavuşturmuş, nihayet yeni bir sistemin, dünyada sosyalist sistemin temellerini atmıştır.

1917 Ekim Devriminin sömürgeler açısından çok önemli yararları olmuştur. Çağa damgasını vuran 1917 Ekim Devrimi, Çarlık Rusyası'nda «Halklar hapishanesi» olan bir ülkede, birçok

ulusal azınlık, milliyet ve ulusa özgürlüklerine kavuşma olanağı vermiştir.

1917 Ekim Devrimi, sömürge halkların bakilerinin egemen olduğu bir, çok uluslu devletin, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı savaşıyan halkların baş destekçisi olmuştur. Nitekim ekonomik, siyasi, diplomatik ve askeri destek ile birçok ulus bağımsızlığına, özgürlüğüne kavuşmuştur.

1917 Ekim Devrimi, sömürge halkların bağımsızlıklarına kavuşmalarından sonra, kapitalist olmayan ve sosyalizme yönelik gelişme yolunu göstermiştir. Sömürge ülkelerin önünde bulunan devrimin hedefleri ve bağdaşıklarında önemli değişiklikler olmuştur.

I. emperyalist paylaşım savaşı, emperyalist ülkelerden bir bölümünün yengisi, bir bölümünde yenilgisi ile sonuçlanmasına rağmen, emperyalizm genelde darbe yemiş, emperyalist sistemde ilk gedik açılmış ve muzaffer Sovyet halkları sömürsüz bir yaşamı gerçekleştirmek yolunda ilk adımı atmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde, sömürge ve yarı-sömürge ilişkiler içinde bulunan halkların, sömürgeciliğe karşı verdikleri mücadele; kapitalizmin tekelci döneminden itibaren bir olgu olarak beliren ve sömürgecilik gibi dünya halklarının düşmanı olan emperyalizme karşı verilen mücadeleden soyutlanmadan devam etmiştir. Bu durum tekelci burjuvazinin gücünü zayıflatmış, egemenlik isteyen tekeller ise en gerici, en şoven, en ırkçı kesimi olarak bulunduğu ülkelerde **kendi açık faşist diktatörlüğünü yerleştirdiği**

görülmüştür. İşçi sınıfını zorla susturmayı amaçlayan bu düşünce ve bu düşüncenin yaşama geçirilişine karşı mücadeleden yılmayan demokrasi güçleri karşısında tekelci burjuvazinin çelişkileri derinleşmeye başlamıştır.

1917 Ekim Devrimine kadar, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı savaşıyan halkların ulusal kurtuluş savaşmaları başarıya ulaşamamıştır. Ancak Ekim Devrimi, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketlerine ve sömürgeleştirilen baskı altında tutulan ulusların devrimci mücadelelerine, verdiği destek ile bir yandan onların gerçek ve kalıcı dostu olurken, diğer yandan onların bağımsızlık ve demokrasi mücadelelerinde zaferler elde etmelerini sağlamıştır. Halklar, proleter devrimler ve ulusal kurtuluş devrimleri çağını yaşamaya başlamışlardır.

Kapitalizmin bunalımı, 1917 yılından itibaren sürekli yoğunlaşarak keskinleşirken, sömürgeci sistemde de bunalımların büyümesine neden olmuştur.

1938 yılları dolaylarına gelindiğinde, sömürgeciler dünya nüfusunun üçte ikisini hâlâ egemenlikleri altında tutuyorlardı. Ancak, kapitalist-emperyalist sistemin yoğunlaşan bunalımları, kendi aralarındaki çıkar çelişkilerinin giderilmesi, dünya pazarlarının yeniden paylaşılması ve dünyanın ilk sosyalist devleti olan SSCB'nin dağıtılması istemleri II. emperyalist paylaşım savaşının başlamasını gerektirmiş, böylece dünya halkları yeni bir emperyalist saldırıyı yaşamışlardır.

Ama, yüzyıllarca süren sömürge imparator-

lukları ardarda çökmeye başladılar. Ulusal bağımsızlık hareketleri 1945'ten 1957 yılına kadar, 1 milyar 250 milyon dolayında insanın emperyalizmin ve sömürgeci ilişkilerin boyunduruğundan kurtulmasını getirmiştir. Emperyalistler dünyanın ilk sosyalist devletini parçalama istemlerinde kesin bir başarısızlığa uğradı. Doğu Avrupa'da, Almanya, Bulgaristan'da faşizm canalcı darbeler yiyerek inine sokuldu. Doğu Avrupa'da birçok ülke bağımsızlığa ve özgürlüğe doğru hızla atılarak başarılar elde ettiler.

Böylece ulusal kurtuluş savaşları ikinci bir şahlanma sürecine II. emperyalist paylaşım savaşı sonrasında başlamış oluyordu. Asya'da, Afrika'da anti-emperyalist, anti-sömürgeci savaş, birçok ülkeyi sömürge zincirinden kurtarmış, birçok ülke sosyalist gelişme yoluna adım atmıştır. Bu, 1917 yılında büyük Ekim Devrimi ile filizlenen ve II. emperyalist paylaşım savaşı ile somutlaşan Dünya Sosyalist Sistemi'nin doğuşunu getirmiş oluyordu.

Dünya Sosyalist Sisteminin oluşumu, ulusal kurtuluş hareketlerinin zaferleri, emperyalist sistemin gittikçe güçsüzleşmesi, birçok ülkenin bağımsızlıklarını elde etmelerine yardımcı olurken; emperyalizmin çöküşü ve dünya çapında sosyalizmin olgunlaşması, sömürge sisteminin dağılması ve parçalanması sonucunu gerçekleştirmiştir.

«1960'larda toplam 1.5 milyarı barındıran sömürge ülkeler, doğrudan sömürge baskısından kurtulmuşlardır. 1919 yılında, sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkeler, dünya yüzölçümünün

% 72'sini, bu ülkelerde yaşayan halklar ise dünya nüfusunun % 69'unu oluştururken, 1939 yılında bu oran, yüzölçüm bakımından % 59'a, nüfus bakımından % 63,6'ya düşmüştür. 1960'ın sonlarında ise sömürge ülkelerin yüzölçümü dünya yüzölçümünün % 4'ünü, sömürge ülkelerin toplam nüfusu da, dünya nüfusunun % 1'ini oluşturmaktaydı.»

1914 ve 1945 yılları arasında, özellikle 1917 Ekim Devriminden sonra, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğruna verilen mücadeleler sonucu, ülkelerin bir kısmı, sosyalist gelişme yoluna, ülkelerinde işçi sınıfı öncülüğünde, işçi-köylü ittifakı temelinde, siyasal iktidarı ele geçirerek adım atarken (SSCB); bir diğer kısmı kapitalist gelişme yoluna ülkelerinde burjuvazi öncülüğünde ve işçi-köylüleri peşine takarak, siyasal iktidarı ele geçirerek adım atmışlar, süreç içerisinde emperyalizme ekonomik açıdan tekrar bağımlı hale gelmişlerdir. (Türkiye, Mısır vs.)

1945 yılından itibaren, sömürge sisteminin parçalanarak dağılması, Dünya Sosyalist Sisteminin olgunlaşarak gerçekleşmesi döneminde ise, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ulusal bağımsızlık uğruna mücadeleler sonucu, ülkelerin bir bölümü sosyalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu bir toplumu tercih ettiler. Bir bölümü de kapitalist olmayan, ama sosyalistte olmayan lâkin sosyalizme yönelik gelişme yolunu tercih etmişlerdir. Diğerlerinden bazıları da daha geri ilişkiler, daha geri bir toplumsal yapının pençeleri arasına girdiler. Bazı ülkeler de, bağımsızlıkları

nı elde ederek, kapitalist olmayan gelişme yolunu seçerek sosyalizme yöneldiler.

«Sömürge imparatorluklarının çöküşünden itibaren, dünyanın ekonomik gelişmesi, dünyanın tekelci sermayesinin, eski sömürgelerin üzerindeki denetimini yitirmekle birlikte, halkları sömürmek için hâlâ olanaklara sahip olduğunu göstermiştir.»

Dünyanın birçok ülkesi, siyasi bakımdan egemen devletler olarak görülmekle beraber, ekonomik bakımdan, eski metropol ülkelerin pazarı, hammadde kaynağı olarak işlev görmektedir. Sözü edilen ekonomik sömürü, emperyalizm ile ilişkileri büyütmede, ama tekelci sermaye, bu halkları sömürmenin yeni yollarını ve yöntemlerini araştırmaktadır.

Kapitalist tekeller artık en zengin maden ocaklarını serbestçe ya da yok pahasına ödedikleri para karşılığında işletemiyorlar. Artık sömürge kölelerinin angaryalarından yararlanamıyorlar, ya da tropikal ülkeleri «zorunlu» ürünler yetiştirmeye zorlayamıyorlar. Batı Avrupa ülkeleri bundan böyle denizaşırı topraklardan vergiler toplamıyor, ya da yerli halktan ordu oluşturmak için baskı yapamıyorlar.

Bu durum sömürge hakların yaşamında önemli değişmelere neden olmakla birlikte, ulusal bağımsızlığın tam bir ekonomik bağımsızlıkla tamamlanması gereğini açığa çıkarmıştır. Emperyalizme ekonomik bağımlılık, yeni sömürgeci ilişkilerin maddi temelini oluşturmaktadır.

Tarihsel bir olgu olarak yeni sömürgeci ilişkiler, ekonomik açıdan, aşırı ekonomik gerilikten

doğmuştur. Sanayide basit tüketim ürünlerinin üretimi, tarımsal alanda ilkel araç ve yöntemlerle üretim, dışa bağımlılığı getirmekte ve ekonominin önemli bir kesiminin yabancı tekellerin denetiminde olmasını sağlamaktadır.

Serbest rekabetçi dönem ve öncesinde, sömürgeci ilişkileri baskı ve zorbalıkla yürütenler, yeni genç devletleri ekonomik açıdan sömüren yeni bir ilişki içine girerek, yeni sömürgeciliği yaratmışlardır.

Klasik sömürgecilik ile yeni sömürgecilik arasındaki farklılık, ilişkilerin devamı için ekonomi dışı sömürü, baskı, şiddet, siyasi egemenlik yerine daha sinsi ekonomik sömürü yöntemidir.

Politik bağımsızlıklarına kavuşan ülkeleri, ekonomik haklarından yoksun bırakan, dünya emperyalist sistemidir. Yeni sömürgecilik kurtuluş hareketlerinin kazanımlarını baltalar, gelişmekte olan ülkeleri yanlış yollara sürükler, yığınların devrimci mücadelelerine son vermeye çabalar, kadroları tasfiye eder.

Emperyalist kapitalist sistem içinde yerini alan emperyalist devletler, «Sermaye ihracı», «Kalkınma için Yardım», «Kredi» gibi kurnazca yağma yöntemleri ile yeni sömürgeci ilişkileri canlandırır. Yeni sömürgecilik, eski ve yeni yöntemleri birlikte kullanım ile de şekillenebilmektedir.

«Lenin, emperyalizmin gittikçe artan asalaklığını sermaye ihracı ile bağdaştırdıktan sonra, bunu şöyle açıklıyor:» Emperyalizmin en önemli ekonomik dayanaklarından biri olan sermaye ihracı bu tefeci tabakasının üretimden tamamen

yalıtılmasını git gide arttırır ve deniz aşırı bazı ülke ve sömürgelerdeki emeğin sömürülmesiyle yaşayan tüm ülkeye asalaklık damgasını basar.»

Sermaye ihracı (özel sermaye, devlet borçları, kredi, vs biçimlerde) hem sermaye ihraç eden ülkelerde, hem de sermayenin yatırıldığı ülkelerde üretim güçlerinin ve tüm toplumsal yaşamın gelişimini sekteye uğratır.

ABD, 1960 - 1969 arasında, sermaye ihracı ile toplam ortalama 32.282 milyon dolar kâr elde etmiştir. Sermaye ihracı bugün emperyalizmin varlık koşullarından birini teşkil etmektedir. Yeni sömürgeci ilişkilerde sermaye ihracı ilkönce eski sömürge'lerde ve bağımlı ülkelerde «kapitalist olmayan gelişme yolu» nu tıkayarak bu ülkeleri ekonomik yönden emperyalizme bağımlı kılmak amacındadır,

Klasik sömürgecilik, feodal beylerin, büyük toprak sahiplerinin, aşiret şeflerinin, kimi zaman da, burjuvazinin ulusal olmayan kesimlerinin sağladığı olanaklara bel bağladığı ve ulusal burjuvaziyi, gelişmesinin engellenmesi gereken bir düşman olarak gördüğü halde; yeni sömürgecilik, tersine toplumsal temelini yaygınlaştırmak için burjuvazinin bazı ögeleri arasından, devrimci kazanımlara son verebilecek unsurlar olarak geliştirir.

Bununla ifade edilmek istenen şey yeni sömürgeci ilişkilerle, gelişmekte olan ülkeleri ekonomik bağımlılık kısıkağı içine alan emperyalistlerin sözkonusu ülkeleri siyasi yönden de bağımlılaştırmaya yönelik çabalar içine girmiş olmasıdır. Bu amaca varabilmek için de, ülke içinde ge-

riciliği destekler, CIA ve benzeri karşı devrimci kuruluşlar aracılığıyla ilerici hükümetleri devirirken, NATO gibi askeri parktlarla askeri yönden de baskı altına almıştır.

Politik bağımsızlıklarına kavuşan bir yığın genç devlet, gelişme yoluna girerken, emperyalizmin ekonomik, siyasi, diplomatik ve askeri saldırısıyla karşı karşıya durumdadırlar. Bu kötü koşullardan kurtulabilmek için, «Kapitalist olmayan Kalkınma Yolu» nu kararlıca savunmaktadırlar.

Kapitalist olmayan kalkınma yolu'nu seçerek gelişip serpilen bu yeni genç devletleri Lenin tanımlarken: «henüz sosyalist olmayan, ama artık kapitalist te olmayan» biçiminde geçiş aşamasında olduklarını vurgular. Bu tür ülkelerin Asya, Afrika ve Latin Amerika kıtalarında sayıları her geçen gün artmaya devam etmektedir. Ülkelerinde köklü, adil, demokratik bir toprak reformu yaparak, millileştirme eylemlerinde bulunarak, kamu sektörüne özel bir önem vererek, sosyalist devletlerle ekonomik, siyasi, diplomatik ve askeri ilişkiler kurarak, ülkelerinde işçi sınıfı ve köylülük ile bağlaşıklık oluşturarak birbirini izleyen aşamalarla sosyalizme yönelen devrimci demokratik güçler, emperyalizmin yeni sömürgeci sömürüsüne karşı mücadele ediyorlar. **Dün Teraki Döneminde**, bugün Karmal döneminde Afganistan, Nasır döneminde Mısır, Suriye. Afrika'da Mozambik, Angola, Etiyopya gibi birçok ülke bu yolda gelişmelerini devam ediyorlar.

Kısaca biçim ve kullanılan yöntemler ne olursa olsun, sömürgeci ilişkiler bugün insanlığın ge-

lişmesinin önünde yüz kızartıcı bir belâ olmaya devam ediyor.

SÖMÜRGE KÜRDİSTAN'DA DURUM

İnsanlık, sömürgeci ilişkilerin, tarihsel gelişim süreci içerisinde, nesnel koşullara uygun sömürü biçimlerine, yeni ilişkilere dönüştüğüne tanık olmuştur. Klasik sömürgeci sömürü, emperyalizm döneminde yeni-sömürgeci sömürü ilişkilerini yerine bırakmakla birlikte, bu günümüz dünyasında klasik sömürgeci ilişkilerin artık olmadığı anlamına gelmez. Nitekim günümüzde Kürdistan, klasik sömürgeci ilişkiler içinde bulunan ülkelerden biridir.

Bugüne kadar, Kürtler ve Kürdistan tarihi üzerine sayısız araştırmalar, incelemeler, gözlemler yapılmış bulunmaktadır.

Nesnel bir olgu olarak varlığını tarihin çok eski çağlardan alarak bugüne kadar gelebilmiş olan Kürt halkı, bugün Kürdistan'a tekabül eden bölgede yaşamını sürdüren, Ortadoğu'nun en eski yerleşik halklarından biridir. Tarihin çok eski çağlarından beri her yönden saldırıya uğrayan, parçalanan Kürdistan, zengin verimli toprakları ve kaynaklarıyla tarihin derinliklerinden gelen, değişik kültürleri sahnelendiren Ortadoğu'nun «odak» noktalarından biridir.

Kürdistan tarihi, savaşların, istilaların, işgal ve isyanların tarihidir. M.Ö. 2000 yıllarına kadar geçmişe uzanan Kürt tarihi, Kürdistan'ın Arap müslümanlarca M.S. 7 ilâ 11, yüzyıllar arasında-

ki dönemlerde istila edilerek müslüman-Arap egemenliği altına girdiğini açık'lamaktadır.

«Anadolu»nun doğu bölgesinde yerleşik bulunan Kürtlerin Selçuklu Türkleri tarafından 11. yüzyılın ikinci yarısında egemenliği altına girmiş, 1299 yılına kadar bu durum devam etmiştir.

1380-1386 tarihleri arasında Kürtlerin Moğol'ların istilalarına maruz kaldıkları görülmüş-tür. Timurlenk ve askerlerince 1394'te Musul'un altüst edilmesi, ölüm ve yıkımı getirmiş ama göçebe hayat bu yıkımı olumlu yönde etkisizleştirmiş-tir. Yıkımın sonuçları hakkında Kasım Loşunları yazıyordu: «Üç büyük istilâ, Kürdistan'daki ve tüm doğudaki nüfusun yapısını büyük ölçüde bozmuştur. 1051'de gelen Selçuk Türkleri, 1231'de Moğol'lar ve 1394'te Timurlenk birlikleri ardından ülkeleri fethedip, yağma etmişler ve zorluklara neden olmuşlardır.» (Az gelişmişlik içinde geri bıraktırmışlık. M. Cafer. S. 226, Yöntem Yay.)

Ticari açıdan çok önemli bir işlevi olan İpek-yolu'nun Kürdistan'dan geçmesi, 15. yüzyılın ikinci yarısında, 16 ve 17. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlılar ile İran Safevileri arasında, bölgeyi denetim altına alma amacı ile bundan da öte, birçok ticaret yolunun kesiştiği bir yerde yer alma ve Uzakdoğu, Arabistan, hattâ kimi körfez ve denizlere açılan yolun Kürdistan'dan geçmesi nedeniyle sürekli çatışmalar olmuş, çatışma alanı olarak da Kürdistan seçilmiştir. Bu anlamda, o zamana kadar, prenslikler, hanedanlıklar, beylikler ve imparatorluklar gibi değişik devlet biçimleri altında örgütlenerek yaşamlarını sürdüren Kürt-

ler, her an saldırılarla karşı karşıya kalmışlardır. Nitekim Çaldıran (1514) ve Mercidabık (1611) gibi savaşlar, Kürtlerin bölünmelerini fiili ve hukuksal açıdan (!) somutlaştıran tarihi olaylar olmuşlardır.

Denilebilir ki, Kürdistan sürekli istilalara ve savaşlara maruz kalmış, birçok siyasal, sosyal olaylara sahne olmuştur. Osmanlılarca ülkemizin ilhak edilmesi ve Osmanlıların giderek merkezi bir yapıya bürünmesi, Kürtlerin değişik biçimlerde örgütlülüklerine son verilmesini getirmiştir. Ancak bu durum, Osmanlı merkezi yönetimi ile İran denetimi altında bulunan bazı yerlerde—daha çok İran dolaylarında— otonom bir biçimde yaşamlarını devam etmelerine engel olamamıştır. Ancak Batı Avrupa ülkelerinde kapitalizmin gelişmesi karşısında güçsüzleşen Osmanlı imparatorluğunun 17. yüzyılın sonlarından itibaren Kürdistan'a çok daha baskıcı yöntemlerle yönetmelerini getirmiş, bu durum, Kürdistan'ın bazı yörelerindeki otonom statüye son vermeyi gerçekleştirmiştir. Bu dönemde, Kürdistan'ın Osmanlılar ile İranlılar arasında, 1514 tarihinden itibaren ve giderek 17. yüzyıldan sonra bölünmesi, aynı zamanda Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesinin de tarihidir.

Osmanlılar ve İranlılarca iradelerinin dışında parçalanarak sömürgeleştirilen Kürdistan, Sömürgeci devletlerin sürekli ekonomik ve askeri kaynağı olmuştur. Toplanan ağır vergiler devlet hazinelerine akarırken, toplanan askerler yeni yağma ve talan yerlerine aktarılırken, ülke aynı za-

manda iyi bir besin ve hammadde kaynağı da olmuştur.

Ancak bu ağır baskı ve sömürü mekanizması karşısında, daha fazla dayanamayan Kürtler, bu hoşnutsuzluklarını değişik dönemlerde ve değişik biçimlerde ifade etmişlerse de, kesin bir başarı bugüne kadar elde edilmemiş ya da elde edilen başarılar kısa ömürlü olmuştur. Şüphesiz bu sonucun siyasi, ekonomik, toplumsal ve coğrafi gibi birçok nedenleri vardır. 1853 çıkışı ve 1880 isyanları bunlardan ilk örneklerdir. 1853'te Hakkâri yöresinde Yezdanşer önderliğinde, daha sonra da, 1880'de Ubeydullah önderliğinde Urmiye Gölü civarında başlayan isyanlar kısa zamanda bastırılmışlardır.

Dünya halklarının tarihlerinde, önemli tarihi olaylar, küçümsenmeyecek tarihi gelişme ve sonuçlara neden olurken, 1514 ve 1611 tarihlerinin yanında, emperyalistlerin dünya pazarlarını kendi aralarında paylaşımına sonrucu Kürdistan halkı 1923 tarihinde önemli bir tarihi olay daha yaşamıştır. «Lozan Antlaşması» olarak tarihe geçen bu olay, Kürdistan'ın bir kez daha —ama bu kez Avrupanın bazı emperyalist ülkelerinin de katılımıyla— iradesinin dışında parçalanarak dört sömürgeci devletin sömürgesi haline geliyordu.

İradesi dışında parçalanarak uluslararası sömürge konumuna giren Kürdistan'da, Kürdistan ulusu, askeri, ekonomik, siyasi ve kültürel alanlarda baskı ve bağlantı politikasıyla kucaklaşmıştır. Her insan —ezilen sınıf ve tabaka'lar— vücudunun her hücresinde bu baskıları duymaya baş-

lamış, sözkonusu baskılara karşı da kendisini mücadelede bulmuştur.

Uluslararası sömürge konumuna giren Kürdistan'ın her biriminde bu dönemde başgösteren ulusal direnişlerin özü, sömürgeciliğe, yağma ve talana açlık ve yoksulluğa karşı, ulusal taleplerden kaynaklanan haklı savaşlar olmuştur. Bugün özlenen sonuca varılmamakla birlikte savaşım devam etmektedir.

1925 isyanı beraberinde sömürgeci Türk burjuvazisininin 206 köyü yerle bir etmesini, 8785 evin yakılıp yıkılmasını, 15.200 insanın öldürülmesini getirmişse de, 1930 Ağrı, 1937 Dersim başkaldırıışlarını engelleyememişlerdir. Bunu sezen sömürgeci devletler, 1937 yılında Sadabat, Bağdat, CENTO gibi askeri paktlar kurarak ortak davranış içerisinde girmeyi başarmışlardır.

Lozan Antlaşmasıyla bir bölümü Türkiye sınırları içinde kalması «yasalaşan» ölkemiz; sömürgeci Türk burjuvazisininin sömürgesi haline geldi. 1921 İzmir İktisad Kongresiyle kapitalist kalkınma yolunu seçen Türkiye ve onun egemen sınıfları, ölkemizi açık askeri işgal altında bulundurup sömürgeleştirme politikasını, ölkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını talan ve yağma, ucuz insan ve beyin gücünden yararlanma, varlığını, dilini, tarihini inkâr etme, kültürünü özümleme, insanların topluca yoketme, biçiminde sürdürmüşlerdir. Ölkemizde sömürgeci ilişkilerin devamı için bir yandan feodal ilişkileri üst yapıda sürdürme çabasını gösterirken; diğeryandan ölkemizde «çarpık kapitalist gelişmeyi»

olanca gücüyle sağlamaya yönelik davranışlar ta-
kınmaktadır.

1930'da Adalet Bakanı Mahmut Esat, seçim kampanyasında bulunduğu bir yerde şunları söy-
lüyordu: «Biz dünyanın en özgür ülkesi olan Tür-
kiye'de yaşıyoruz... Türk bu ülkenin tek yöneti-
cisi ve tek efendisidir. Saf Türk ırkından olma-
yanların burada yalnız bir tek hakları vardır:
Hizmetçi olma, köle olma hakkı...» (Milliyet. 19
Eylül 1930).

Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesinin önemli
bir kesiti olan 1923 ile 1946 yılları arasında, sö-
mürgeci burjuvazinin Kürdistan halkını asimile
etme politikasının birçok biçimlerde sürdürüldü-
ğü görülmüştür. Düşünülen asimilasyonun (ö-
zümleme, eritmenin) en iyi bir biçimde uygula-
narak verimli sonuç alınabilmesi için de her tür-
lü çabadan kaçınılmamıştır.

İşte 1925 isyanından hemen sonra, insanların
topluca öldürülmeleri soykırımın; bazı aşiretle-
rin topluca Ege, Marmara, Akdeniz ve İç Anado-
lu bölgelerine iskâna zorlanmaları bu asimilasyon
politikasının bir parçasını oluşturmuştur. Nite-
kim bu politika 1934 yılında çıkarılan 2510 sayılı
«Mecburi İskân —Sürgün— Kanunu» ile yeni bir
yapıya bürünmüştür. Bu kanun ile, sömürgeci
burjuvazi Kürdistan'ın Ağrı, Sase, Tunceli, Van,
D. Bakır, Bitlis, Bingöl ve Muş'un bazı kesimleri
gibi yerlerin «sıhhat, iktisad, kültür, siyaset, as-
kerlik sebepleri (!) uyarınca boşaltılarak «Türk
kültürü nüfusun» yerleşimi için tahsis edilirken;
Akdeniz, Ege, Marmara, İç Anadolu, Trakya böl-
gelerine, asırlarca, yerleşik buldukları toprak-

larından zorla sökülerek sürgün edilen Kürt ailelerinin «Türk kültürlü nüfusun» arasına yüzde 5 oranında serpiştirilerek eritilmeleri için uzun yıllar harcanmıştır. «Türk kültürüne bağlı olmayan nüfusun (!) sürgün edilerek, bunları Türk kültürüyle yoğurmak, her ne kadar cumhuriyetin ilanından bu yana, «Doğu Anadolu Bölgesi'nde mevcut olan ve Türkiye'de gelişmekte olan kapitalist ilişkilerin gelişmesi önünde engel bulunan çağ-dışı, ilkel, geri feodal ilişkilerin parçalanması», «toplumun demokratlaştırılması» (4) gibi nedenlerle (!) gerçekleştirilmişse de, aslında bu politika Kürtlerin asimilasyonu olgusundan başka bir şey olmamıştır. Uygulanan politikada başarılı olabilmek, verimli sonuca varabilmek için de sürgüne gönderilen Kürtlerin yerleşmeye zorlandıkları yerlerde kümeleşmeleri yasaklanmıştır. Nitekim bu sözkonusu kanunun II. maddesinde de çok açık bir biçimde sergilenmektedir. İlgili madde şöyle der:

«Ana dili Türkçe olmayanlardan, toplu olmak üzere yeniden köy ve mahalle, işçi ve sanatçı kümesi, kurulması veya bu gibi kimselerin bir köyü, bir mahalleyi, bir işçi veya bir sanatı kendi soydaşlarına inhisar ettirmeleri yasaktır.» (2510 sayılı kanun, mad. II. Kürtlerin Mecburi İskânı. İ. Beşikçi. s. 142)

Bununla da yetinilmemiş, tüm emperyalist ve sömürgecilerin taktiklerinden biri olan «Toplumun sosyal yapısını parçalama» anlayışından

(4) Kürtlerin Mecbûri İskânı, İ. Beşikçi. Komal Y. s. 117

hareketle aileler parçalanarak, ayrı ayrı iskân edilmişlerdir. Örneğin aynı kanununun 16. maddesinin E bendi: «Evli çocuklar ve evli torunlar başlı başına bir aile olarak iskân görürler.» derken bunu öngörmüştür. Kürt aileleri ayrı ayrı (ana ve baba Trakya'ya, evli çocuk İzmir'e) yerleştirilmiş, böylece Kürt aileleri parçalanmıştır.

Klasik bir sömürge olan Kürdistan'ın her biriminde, sömürgeci burjuvazinin ucuz hammadde ve besin kaynağı ile insan ve beyin gücü sömürüsü bugün de devam etmektedir.

Türkiye Kürdistan'ında bakır, petrol, krom, kömür, vs. metropol sanayinin temel kaynağı olurken, tarımsal alanlardan elde edilen ürünler beslenme ve dış ticaretin küçümsemeyecek bir parçasını oluşturmaktadır.

T. Kürdistanı'nda Batman, Nusaybin, Diyarbakır, Adıyaman gibi yerler, Türkiye'de (!) üretilen petrolün % 100'ünün kaynağıdır. İlk kez 1954 yılında MTA ile bu işe girişen sömürgeci burjuvazi, daha sonra TP (Türkiye Petrolleri) ile petrol hammaddesini sömürmeye başlamıştır. Kürdistan'da üretilen petrol benzin, gazyağı, motorin gibi petrol ürünlerinin üretimi, elde edilen petrol miktarının onda birini oluştururken, geriye kalan petrol hammadde olarak «payp-line» denilen ve Batman-İskenderun arasında döşenen petrol boru hattı ile metropole aktarılmakta, metropolde de Mersin, İzmir, İzmit rafinerilerinde ayrıştırılmaktadır.

Bakır ve krom yatağı, Maden ve Ergani; kömür kaynağı, Cizre, Silopi, Şırnak, birer hammadde kaynağıdır. Elde edilen bakır, krom

metropolde İskenderun, Ereğli, demir çelik fabrikalarında ve kablo işletmelerinde işlenmekte, bir miktarı ülkemizde pazarlanmaktadır. Cizre, Silopi ve Şırnak'tan elde edilen kömürler Kurtalan ilçesinde depolanmakta, demir ve karayollarıyla dörtte üçü metropole götürülmektedir.

Tarımsal alandan elde edilen üzüm, karpuz gibi meyveler, buğday, mercimek, nohut gibi tahıllar, tütün, pamuk gibi sanayi ürünleri hammadde olarak alınmakta, işlenmekte, pazarlanmaktadır.

Sömürgecilerin açık bir pazarıdır Kürdistan.. Mamul malların pazarlandığı, pazarlanma sürecinde komprodor ticaret burjuvazisinin gericisi ve karşı devrimci bir işlev görerek ilişkilerin devamından yana, kapitalist toprak ağaları ve feodal gericilerle ittifak halinde tarihsel görevlerini yerine getirmeleri dikkatle izleniyor. Meta ihracının yanında sermaye ihracı da önemli bir işlev görür. Eğer bugün ülkemizin her köşesine bankalar uzanmış, önemli bölgeler demir ve karayolu ağıyla döşenmişse, bu halkımızın refahı ve huzuru için değil, sömürü ve talanın kolaylığı ve sürekliliği içindir. Bu sayede pazarlama ve hammaddelerin taşınması işlemi rahatça sürdürülmektedir. Sermaye ihracı, Kürdistan'da üretim güçlerinin ve toplumsal gelişmenin sekteye uğramasını sağlayan önemli bir işlev görmektedir.

Kürt tarihi üzerinde geçmişten gelen tahribatlar 1923 yılından itibaren dili ve devrimci demokratik kültürüne saldırıların yoğunlaşmasıyla ete, kemiğe bürünmüştür. Dünyanın diğer klasik

sömürgelerinde olduğu gibi, sömürgeciler sürekli «Kürt ulusu» diye bir ulusun olmadığını, dolayısıyla tarihlerinin de olmadığı yalanını yaygınlaştırırlar. Ana dillerini onlara unutturmak amacıyla başvurmadıkları yol ve yöntem yoktur. 1934 yılında çıkarılan kanunla topluca ülkelerinden göçe zorlanmışlar. Kendi dilleri ile okuma-yazma özgürlükleri, yayın yapma hakları gaspedilmiştir. Toplu soykırımlarla, askeri baskılarla sömürgeciliğin tahribatları unutulmayacak yaralar olarak belleklerde yaşamaktadır.

Sermaye ihracı ile ülkede açılan yatırımlarda işçiler çok ucuz ve yok pahasına çalıştırılmakta, metropole çeşitli nedenlerle göç eden Kürtler çok ağır işlerde ve ucuz bir ücret karşılığı çalıştırılmaktadırlar. Topraklarından koparak, değişik çevrelere yerleşim, yaşamlarını devam ettirebilmek için geçmişlerinden kopmak zorunda kalacaklarından, böylece asimilasyon kolaylaşacaktır. 1965 sayımına göre 258.909 kişiden yüzde 46.6'sı İstanbul, yüzde 18'i Ankara, yüzde 13.1'i Adana ve yüzde 4.3'ü İzmir'de bulunmaktadır. (Güvenlik Rap. 1.1972.11-12)

Sömürgeci burjuvazi, ülkede kendisine sosyal dayanakların oluşmasını ve yaşamlarını sürdürmelerini koşullu olarak benimser. Ülkemizde bu kesim, Kapitalist toprak ağaları, Komprador ticaret burjuvazisi ve feodal gerici unsurlardır.

Ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarının yağmalanması, aşırı bir işsizlik ve emeğimizin yok pahasına sömürülmesi, beyin gücümüzün üstüne oturulması, açlık, yoksulluk, pa-

halılık, tarihimiz inkârı, dilimizin unutturulma-ya çalışılması, devrimci demokratik kültürün yozlaştırılması, kısaca ekonomik ve siyasi kölelik devrimcileri, ilericileri, yurtseverleri ve sosyalistleri rahatsız etmektedir.

Kürdistan halkı, asırlardır içinde buldukları sömürgeci ilişkileri istemiyor. Bunun için ulusal demokratik muhalefeti boyutlandırıyor. Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı, *Ulusal Demokratik Halk Devrimi* şiarlaşıyor. Ülkede bir yandan yerel milliyetçi ideoloji bilinçli ve planlıca geliştirildikçe; diğer yandan ulusal bağımsızlığa ve sınıfsal egemenliğe karşı, ulusal demokratik talepler uğruna, yurtsever, ilerici, demokrat, devrimci, sosyalist ögeler ve düşünce'ler somutlaşmaya, yoğunlaşmalar, gruplaşmalar oluşmaya, siyasal hareket sürece müdahale etmeye başlamıştır. Geniş bir muhalefet, yaşamın her alanında, değişik düzeylerde biçimlenmeye, örgütlenmeye, yönlenmeye başlamıştır. Bu gelişmeler karşısında tedirginleşen, ekonomik ve politik bunalımlar içine giren burjuvazi, acımasızca, barbar yöntem ve araçlarla, gelişen ve boyveren toplumsal muhalefeti engeliemeye çaba gösterir. Ne var ki, ülkemizde işçi sınıfı öncülüğünde, işçi-köylü ittifakı temelinde çığ gibi gelişen, serpilen hareketimizi engelleyemeyen burjuvazi çıldırıyor. Bu mücadelede yerimizi almak, işçi sınıfımızın ideolojik, politik, örgütsel öncülüğünde verilen savaşı daha ileri mevizlere götürmek temel görevlerimizden birisidir..

SÖMÜRGEÇİLİĞİN VE YENİ-SÖMÜRGEÇİLİĞİN AĞIR TAHRİBATINA KARŞI MÜCADELENİN BOYUTLARI

Çok eski çağlardan bu yana, klasik ve yeni-sömürgeçiliğin, işçi sınıfının mücadelelerinde, halkların, daha ötesi ulusların özgürce gelişip serpilmelerinde, insanlık dışı, vahşet ve zorbalığa dayalı tahribatların vardığı boyutlar korkunçtur.

Ne var ki bu korkunçluk, ne sömürgeçiliğin ağır tahribatı ile karşı karşıya kalmış ve bunu iliklerinde duymuş halkların ve ulusların, ne de işçi sınıfının devrimci mücadelelerinde ümitsizliği, pasif kalmayı, kaderlerine razı olmayı değil, tersine büyük bir kin ve düşmanlıkla kararlı, dirençli mücadelelerle kölelik zincirlerini parçalayarak bağımsızlıklarına ve özgürlüklerine kavuşmuş ve kavuşmaya da devam etmektedirler. Hiçbir güç, bu gerici ilişkilerin devamı için çabalarında başarıya ulaşamadı. Çünkü günümüzün en devrimci sınıfı proletarya ve onun bağlaşıkları olan ulusal kurtuluş savaşlarıyla, güçlü ve büyük bir dost olan Dünya Sosyalist Sistemi'nin oluşturduğu bir cephe amansızca anti-sömürgeci savaşımını sürdürmekte, başarılar elde etmektedir.

SÖMÜRGEÇİLİĞE KARŞI MÜCADELEDE ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞLARININ HEDEF VE BAŞARILARI

Sömürge- sömürgeci ilişkiler içinde bulunan dünyanın mazlum ulusları politik ve ekonomik yönden, dolayısıyla askeri ve diplomatik açıdan

sömürgeci ya da emperyalist devletlere bağımlı olduklarından;

● Tam bir ekonomik bağımsızlığa kavuşmayı; böylece zenginlik kaynaklarının yağma ve talanına, aşırı yoksulluk, sömürü ve baskıya son vermeyi, üretim araç ve ilişkilerinin ileri bir yapıya kavuşmasını hedeflerler.

● Politik bağımsızlıklarını elde etmeyi; buradan hareketle bağımsızlıklarına, «Bağımsız bir devlet kurma, «Otonom bir statüye kavuşma» ya da «Başka bir devletle birleşme» biçimlerinden biriyle kavuşma ve böylece politik kölelikten, politik özgürlüğe kavuşmayı hedeflerler.

Şüphesiz, gerek ekonomik, gerek politik bağımsızlık, askeri ve diplomatik bağımsızlığı beraberinde getirir. Ve bu sonuçlara varabilme, dünya barışına katkıda bulunmanın yolu savaştan geçer. Ancak bu, savaşımın tüm biçimlerini reddetmeyi, ya da biçimlerden bir veya bir kaçını mutlaklaştırmayı içermez. Sömürgeci ilişkiler içinde bulunan halkların, bu ilişkilere karşı mücadeleleri çok yönlü ve karmaşık bir olgudur.

Kapitalist ilişkiler geliştikçe, milliyetler ulusları oluşturmuştur. Dünyanın birçok ülkesinde kapitalist ilişkilerin gelişmesi, ulusal devletleri yaratmıştır. Ancak burjuva ulusal devletlerin doğuşu, tarihsel açıdan olumlu ve ilerici bir sonuç yaratmakla birlikte, olumsuz ve gerici sonuçlarından biri de, bir ulusun, başka bir ulusu ege-menliği altına almış olmasıdır.

Klasik sömürge ilişkileri içinde bulunan kapitalist devletlerden bazılarının başka halkları ve ulusları sömürgeleştirmesi bu olumsuz sonuç-

lardan biri olmuştur. Ama bu, sömürgeci ilişkilerin kapitalizme özgü olduğu anlamına gelmez.

Ulusal sorun, başlangıçta, özellikle çokuluslu devletlerin, ya da bağımlı, sömürge ulusların bir iç sorunu olurken, daha sonra, özellikle 1917 Ekim Devriminden sonra uluslararası bir sorun haline gelmiştir.

Emperyalizm öncesi, sömürgecilerin boyundurukları altında bulunan dünyanın üçte ikisi gibi geniş insan toplulukları, halklar, uluslar, kendi burjuvazilerinin öncülüğünde, sömürgeciliğe karşı, bağımlılığa karşı verdikleri mücadeleler sonucu «Ulusal devlet»lerine işçiler ve köylülerle birlikte kavuşurken, siyasi özgürlüklerini elde ederek sömürgeciliğe darbeler vurmuşlardır.

Emperyalizm dönemi sonrası, uluslararası sorunların bir parçası olan ulusal sorun, sömürge sorunu ile bütünleşmiştir. Bu, sömürge ve bağımlı halkların kurtuluş savaşlarının salt siyasi bağımsızlıklarına kavuşmalarından öte, toplumsal kurtuluş ile bütünleştiği anlamına gelir. Bunun sonucu, 1945-1957 yılları arası 1.250.000.000' na yakın insan emperyalizmin ve sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtulmuşlardı. Burjuvazinin hiçbir ilerici yönünün kalmadığı bu dönemde, halkların ulusal kurtuluş savaşları, emperyalizmin ve sömürgecilerin sömürü alanlarını daraltmış, pazarlarını sınırlandırmış, darbe vurmuştur.

Sömürgeciliğe vurulan darbe, sömürge sistemini dağıtmıştır. Sömürgelerin amansızca sömürülmesi, ulusal kurtuluş savaşlarının başarıları ile sonuçlanınca, ulusal ekonomilerde gelişme ol-

muş, dünya kaynaklarından sonsuz derecede ve daha elverişli bir biçimde yararlanma olanakları elde edilmiştir. Asya ve Afrika, Latin Amerika'nın birçok genç ulusal devleti barış güçlerine katılarak emperyalistleri ve sömürgecileri perişan etmiştir. Ulusal kurtuluş savaşları, emperyalistlerin hammaddeleri, hem de yok pahasına elde etmelerine, sanayi ürünlerini buralarda aşırı derecede yüksek fiyatlarla pazarlamalarına, askeri üsler kurmalarına, haberleşme merkezleri ile dayanak oluşturmalarına darbeler vurmuştur.

Bugün bağımsızlıklarına kavuşan bir dizi genç devletlerde hükümetler ortak bir anti-emperyalist cephe oluşturuyorlar. Kendi ulusal ekonomilerini yeni-sömürgeci sömürüden korumak için ortak eylemler koymaktadırlar. 1977 Küba'nın Havana kentinde yapılan «Bağlantısızlar Konferansı» bunun somut örneğidir. Asya-Afrika Halkları ile Dayanışma Örgütü (AAPSO) gibi örgütlerde örgütlenerek dayanışıyorlar.

«Sosyo-ekonomik ilerlemeyi engelleyen yeni-sömürgeci sömürüye son vermek, sömürge bağımlılıktan kurtulmuş yığınların özlemleri ile uyumlu yeni bir toplumu kurmak ve az gelişmişlikten kurtulmak için ekonomik bağımsızlık zorunludur. Ekonomik bağımsızlık savaşımı, aynı zamanda sınıf savaşımının da bir biçimidir. Sınıf savaşımı, kapitalist dünya ekonomisine egemen olan tekelere karşı, sömürü ilişkilerine karşı ekonomik bağımsızlık savaşımına öncülük ediyor. Ama o sınıf savaşımının bir biçimi olarak dış ekonomik ilişkileri de kapsıyor. Burada, üzerinde ana sınıf güçlerinin belirlenmesinin yer aldığı temel ko-

nu, kalkınma yolunun seçimidir. Özel kapitalist mülkiyetin yerine kamu mülkiyetinin konulması, dış ticarete hükümet denetimi, ulusun çıkarlarına uygun olarak kalkınmanın iç ve dış kaynaklarından planlı olarak yararlanma.. toprak reformu ve diğer köklü sosyo-ekonomik reformlar gibi kapitalist olmayan kalkınma yolu»nun özünü oluşturan sosyo-ekonomik değişimler, aynı zamanda ekonomik bağımsızlığı korumanın, yeni-sömürgecilikle savaşmanın en etkili araçlarıdır.» (6)

Tüm Afrika halklarının 1961 Kahire Konferansı gibi tarihsel konferanslarda yeni-sömürgeciliğe karşı ortak tavır canalıdır.

«Geçmişte ulusal kurtuluş savaşlarının niteliğini belirleyen ulusal yön, bugün toplumsal yön ile bütünleşmiştir. Geçmişte toplumsal sorunların çözümüne yanaşmadan önce, sömürgeci boyunduruğundan kurtulmak, ulusal bağımsızlığına kavuşmak, iç politikada egemenliği ele geçirmek zorunluymuşken, şimdi toplumsal kurtuluş ve sosyalizme yönelme ile pekişmiştir.»

Asya kıtasında halklar, ulusal ve toplumsal kurtuluşa doğru büyük adımlar atmışlardır. Vietnam, Kamboçya, Laos, Kore Halk Cumhuriyeti, Demokratik Kore, G. Yemen, Filistin, Arap halkları; Afrika kıtasında, Angola, Nabibya, Zimbabve, Kongo, Mozambik vb. halkların emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ulusal ve toplum-

(6) M. Volkov. Günümüzde Yeni Sömürgeciliğin Stratejisi. Ürün. S. 103.

sal kurtuluş savaşları başarılar elde etmiş ve etmeye devam ediyor.

Dünya Sosyalist Sistemi, diğer barışsever güçler, Afrika Birliği Örgütü, (OAU), Arap Birliği (VA), (AAPSO) gibi örgütler ve güçlerin desteği ile mücadeleler boyutlanmaktadır.

Kürdistan halkının, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluş mücadelesi, toplumsal kurtuluş ile bütünleşmiş bir durumdadır. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini omuzlayan ulusal demokratik güçler, Kürdistan'da Ulusal Demokratik Halk Devrimi ile sömürgeci boyunduruktan kurtulacaktır. Bunun için yıllardır savaşım devam etmektedir. Bu savaş, işçi sınıfının ideolojik, politik, örgütsel öncülüğünde, işçi-köylü ittifakı temelinde ve bilimsel sosyalizme inanan diğer demokrasi güçlerinin desteğiyle başarıya ulaşacaktır. Bu başarı, başta dünya sosyalist sistemi, metropolde ve dünyanın diğer ülkelerinde işçi sınıfı mücadelelerinin aktif desteği, maddi ve moral yardımları ile pekişecektir.

Kürdistan devrimi, Türkiye'de işçi sınıfının öncülüğünde verilen devrim mücadelesiyle diyalektik bir bağ oluşturarak, sömürgeci ilişkiler koparılarak gerçekleştirilecektir. Halkımız, sömürgeciliğe karşı mücadelesini ülkede yerel gerici güçlere, yani kapitalist toprak ağa'larına, komprador ticaret burjuvazisine ve feodal gerici güçlere karşı mücadelesinden soyutlamadan, bağımsız, demokratik ve özgür bir topluma varabilmek için mücadelesini sürdürüyor.

Bağımsız, demokratik, özgür bir topluma varabilmenin yolu, ulusal demokratik güçlerin an-

ti-emperyalist, anti-sömürgeci, anti-faşist, anti-feodal nitelikte oluşturulacak bir cepheden geçer. İşçi sınıfımızın başını çekeceği bu cephenin mücadelesiyle, baskı, sömürü, yoksulluk, zorbalık, işsizlik, yağma, işkence, kölelik ancak ortadan kaldırılabilir. Bağımsızlığa, barışa, demokrasiye, sosyalizme ancak böyle kavuşulabilir.

SÖMÜRGEÇİLİĞE KARŞI MÜCADELE VE EMPERYALİST-KAPİTALİST ÜLKELERİN İŞÇİ SINIFI MÜCADELELERİ

Sömürgeci ilişkilerden etkilenenler salt sömürgeci boyunduruk altında bulunan halklar ya da uluslar değil, emperyalist-kapitalist ülkelerin işçi sınıfıdır da... Bu anlamda, sömürgeciliğin azınlı düşmanlarından bir diğeri de, bu ülkelerin işçi sınıfıdır.

İşçi sınıfı mücadeleleri tarihi, işçi sınıfı mücadelelerinin temelini sosyalizme varabilme savaşımı olduğunu kanıtlamış bulunmaktadır. Ama bu, işçi sınıfının, kitlelerin ulusal özlemlerine, ulusal kurtuluş savaşımına karşı ilgisiz olduğu anlamına mı gelir? Hayır.

Tüm çalışanlara zarar veren, onların sınıf savaşımına katılmalarını engelleyen sömürgeci baskı ve boyunduruğun kaldırılması, işçi sınıfının çıkarlarıyla çelişmez, tersine uyumlulaşır. Çünkü işçi sınıfı, ulusal baskının, güvensizliğin, birliğin kaynağı olduğunu çok iyi bilir.

Klasik ve yeni-sömürgeci ilişkiler altında bulunan halklar eziliyorlar. «Diğerlerini ezen bir halk özgür olamaz» bilimsel belirlemesi, işçi sınıfı

fının «ulusların kaderlerini özgürce tayin etme hakkı» için savaşır ve sömürgeci burjuvaziye darbeler vurur.

1916 yılında Lenin bu konuda şunları diyordu:

«Sosyalistlerin görevi, yalnız sömürgelerin kayıtsız şartsız geri dönülmeyecek şekilde derhal özgürlüğe kavuşturmak için mücadele değildir. Bu sorun, politik anlamı bakımından «ulusların kendi kaderlerini özgürce belirleme hakkı»nı tanımaktan başka bir şey değildir; sosyalistlerin görevi, aynı zamanda, en büyük azimle, bu ülkelerdeki burjuva demokratik ulusal kurtuluş hareketlerinin en devrimci elemanlarını desteklemek, onları ezen emperyalist güçlere karşı ayaklanmalarında yardımcı olmaktır.» (7)

«Biz hükümetlerimizden sömürgelerinin yakalarını bırakmalarını ya da ajitasyon haykırışlar yerine, tam politik değişimlerle söylessek, onların sömürgelere tam ayrılma özgürlüğü vermelerini, gerçek kendi yazgılarını belirleme hakkını tanımalarını talep ediyoruz. Ve kendimiz de iktidarı ele geçirir geçirmez bu hakkı yürürlüğe koyacağımızdan ve bu özgürlüğü vereceğimizden eminiz.» (Lenin)

Sömürgecilik salt ezilen ulus emekçilerinin hayati çıkarlarına zarar vermez. Ezen ulus emekçilerinin çıkarlarına da zarar verir. Sömürge'lerden tekelcilerin elde ettiği aşırı kârlar, halkların hiçbirine mutluluk getirmez. Bunu işçi sınıfı çok iyi bilir. Emperyalistlerin ve sömürgecilerin, sö-

(7) Lenin. Toplu Eserler. C. 1, S. 306.

mürgelerden elde ettikleri aşırı kârlardan çok küçük bir birimini, kendi ülkelerindeki işçilere vererek, «işçi aristokrasisi» denilen bir tabakayı oluşturup, onları ilişkilerin devamından yana, kendi ajanları olarak yetiştirmeleri de işçi sınıfının savaşımını engelleyemez.

Proletarya enternasyonalizminin yüce duygularıyla, metropollerde, sömürgeci emperyalist burjuvazinin sömürüsüne ve baskısına karşı anti-tekelci mücadelesini, sömürgecilğe karşı mücadelesiyle bütünleştirerek, burjuvaziyi metropolde vurarak —sömürgecilğe karşı ulusal ve top'umsal kurtuluş savaşımını veren ulusları destekler. I. emperyalist paylaşım savaşında, II. enternasyonalin oportünistleri —daha sonra sosyal — şovenleşen Kautski ve dostları — proletaryanın uluslararası dayanışma ve sosyalizm davasına, «Savaşa karşı çıkmak yerine, emperyalist saldırgan devletlerin işçilerini ve köylülerini «vatanı savunma» bayrağı altında, öteki ülkelerin işçi ve köyllüeri üzerine kışkırtmaları» biçiminde ihanet etmeleri, dünyanın tüm ileri güçleri tarafından lanetlenerek daha dirençli, daha kararlı mücadele sürdürmüşlerdir.

İşçi sınıfının bu desteği, ekonomik, politik, demokratik ve ideolojik mücadelelerinde somutlaşır. ABD Komünist Partisi'nin Vietnam ve Küba halklarının, Rusya proletaryasının, Çarlık Rusyasındaki halkların mücadelelerini nasıl destekledikleri ve bu desteğin, emperyalistlere ve sömürgecilere nasıl darbeler indirdiğini hatırlamak mümkün değildir.

SÖMÜRGEÇİLİĞE KARŞI MÜCADELE DÜNYA SOSYALİST SİSTEMİNİN DESTEĞİ VE SAVAŞI ARTIYOR

1917 Büyük Ekim Devrimi, yalnız Rusya tarihinde değil, aynı zamanda dünya tarihinde de önemli bir çağın başlangıcıdır.

Çarlık Rusyasının kalıntıları üzerine kurulan sosyalist ilişkiler, özel mülkiyete, sömürü ve zorbalığa son verirken; öbür yandan da sömürge halkların, kendi geleceklerini özgürce belirleme hakkı yaşama geçmiş, böylece ulusal baskıya son verilmiştir.

Büyük Ekim sosyalist devriminden sonra kurulan SSCB, dünyanın ilk sosyalist toplumu olurken, II. emperyalist paylaşım savaşı sonrası ortaya çıkan sosyalist sisteme dahil tüm ülkeler, kurtuluşları için mücadele eden halklara politik, ekonomik, askeri ve diplomatik alanlarda destek vermekte, bunu da enternasyonalist bir görev kabullenmektedir.

«Biz, bizden daha geri kalmış ve ezilmiş bu uluslara karşılıksız kültüre yardım vermeye çaba harcayacağız. Diğer bir ifade ile onlara, makina kullanımına, işçinin aydınlatılmasına, demokrasiye, sosyalizme gerçerlerken yardımcı olacağız,» diyen Lenin, bu konuda net bir açıklamada bulunur. Lenin'in düşüncelerini izleyen komünist partiler ve işçi sınıfı partileri, bağımsızlık mücadelesi veren ve bağımsız halklarla dostluk, dayanışma ve işbirliğini güçlendiriyor ve onlara yardımcı oluyorlar.

Başta SSCB olmak üzere, diğer sosyalist ülkeler, halkların ekonomik ve toplumsal sorunları çözmelerinde başarılar elde ediyorlar. Kalıcı, demokratik adil bir dünya barışı için verdikleri mücadele ve kazanımlar, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik bağımsızlıklarına kavuşmalarında önemli bir rol oynuyorlar.

Bugün SSCB, yardımı ile gerçekleştirilen birçok proje, ekonomik bağımsızlığa doğru atılan somut adımlardır. Bulgaristan, Asya ve Afrika halklarıyla Dayanışma Komitesi, halkların emperyalizme, sömürgecilğe, yeni-sömürgecilğe, karşı savaşımalarını aktif bir biçimde desteklemiştir. Bu destek salt siyasal ve manevi değil, maddi de olmuştur. Örneğin 1972 yılından beri her yıl sömürgecilğe karşı savaşım fonundan bağışlar yapılmıştır. İlaç, giyecek, yiyecek gönderilmektedir. 1975 yılında komite, FKÖ'ne devlet bağışından ayrı olarak 100 bin leva değerinde maddi destekte bulunmuştur. Sosyalist sistemin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik işbirliği, emperyalistlerin ekonomik girişimlerini sekteye uğratmaktadır. Örneğin Hindistan'da demir, metalurji, enerji, makina yapımı, petrol, kömür cevherlerini çıkarma gibi temel sanayilerde SSCB ve diğer sosyalist ülkelerin desteği güç vermektedir.

Günümüzde yetmiş dolaylarında ülke, yeni-sömürgecilikten bağımsız olmak için sosyalist ülkelerden aldıkları yardımı kullanıyorlar. Bu ülkelerde 2000 kadar sanayi işletmesi ve diğer projeler yalnız Sovyetler Birliğinin yardımıyla kurulmuştur. Üst düzeyde yetişmiş elemanlarla, geliş-

mekte olan ÷lkelerden gelen öğrencilerin eğitimi ile bu destek daha bir anlam kazanmaktadır.

Ekonomik yardım, diplomatik dayanışma ile perçinleşmektedir. Birleşmiş Milletler Örgütünde gelişmekte olan ÷lkelerde omuz omuza verilen mücadeleye sosyalist ÷lkelerin sağladığı destek anlamlıdır. Birçok bağlayıcı ve hukuksal değeri olan kararların gelişmelere olan olumlu etkileri küçümsenemez.

Emperyalizm ve sömürgeciliğe karşı ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarını SSCB ve diğer sosyalist ÷lkelerin askeri ve ekonomik destekleri savaşımı başarıya götürmekte etkilidir. Angola, Filistin, Küba, Vietnam halklarının savaşımında aldıkları bu destek, emperyalizme ve sömürgeciliğe onarımı olanaksız darbeler vurduğu bilinmektedir.

Sömürgeci sömürüye, emperyalist bağımlılığa karşı, ulusal kurtuluş hareketlerinin, emperyalist-kapitalist ÷lkeler işçi sınıfı mücadelelerinin ve dünya sosyalist sisteminin oluşturduğu üçlü bileşen, bu savaşımalarında her geçen gün yeni başarılar elde etmekte, emperyalizm ve sömürgecilik çökmektedir.

SONUÇ

Sömürgeci ilişkiler altında bulunan halklar, ÷lkelerinin bağımsızlıklarına ve ekonomik kalkınmalarına hiçbir katkıda bulunmadan, yalnızca kendilerini ulusal ve sınıfsal boyunduruk altında

YAŞASIN HALKLARIN SÖMÜRGEÇİLİĞE
KARŞI KARARLI SAVAŞIMI.

YAŞASIN HALKIMIZIN SÖMÜRGEÇİLİĞE
KARŞI SAVAŞIMI.

YAŞASIN ULUSAL VE TOPLUMSAL KUR-
TULUŞ SAVAŞIMIZ.

YIKILSIN SÖMÜRGEÇİLİK, YAŞASIN BA-
ĞIMSIZLIK!

tutanları zenginleştirmek için tüm yaşamları boyunca çalışmak zorunda kalmışlardır.

Halklar, tüm bu kölelikten kurtulabilmek için de, sömürgeciliğe karşı bağımsız, demokratik ve özgür bir topluma kavuşmak, dünyada adil, kalıcı, demokratik bir barışın sağlanmasına katkıda bulunmak, insanın insan tarafından sömürülmesine, ulusların, uluslar tarafından baskı altında tutularak ezilmelerine son vermek için dün başlattıkları savaş, zaferlerle sonuçlandı.

Bugün sürdürülen savaşlar da başarıyla sonuçlanacaktır.

Kürdistan'da, baskı ve sömürüye karşı mücadele, ama hayatın her alanında ve örgütlü mücadele gereklidir. Ekonomik, ideolojik, politik mücadelede kararlılık ve direngenlik, ulusal demokratik muhalefetin, Ulusal Demokratik Halk Devrimi'ni gerçekleştirmesi kaçınılmazdır. Bunun yolu, işçi sınıfı öncülüğünde, işçi-köylü bağlaşığı temelinde oluşan örgütlülüğe, diğer demokrasi güçlerinin desteğinden, uluslararası işçi sınıfı eylemleri ve dünya sosyalist sistemi ile oluşturulan bağlaşığın gücünden geçer.

Zafere ulaşmada, başarılar elde etmede, sömürgeciliğe karşı savaşımında, ulusal demokratik güçlerin tümünün birleşik cephe'de birleşmeleri önemli bir olgu olarak güncelliğini korumaktadır.

KAHROLSUN SÖMÜRGEÇİLİK!

KAHROLSUN EMPERYALİZM!

İç ve Dış Gericilik Afganistan Halklarının Zaferini Engelleyemeyecektir

Dünya, yeni gelişmelere, değişmelere, yeni olaylara sahne oluyor. Emperyalist ve sosyalist sistem arasında süregelen çok yönlü mücadele, dünyanın değişik ülke'lerinde, değişik alanlarda birçok olgunun oluşmasını sağlıyor.

İleri kapitalist ülkelerde işçi sınıfının anti-tekelleşme mücadelesine, değişik bağımlılık ilişkileri içinde bulunan halk'ların emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı mücadelesine sosyalist ülkelerin desteği eklenince, emperyalizmin —tüm sömürücü, talancı, saldırgan niteliğine rağmen— geri çekilmek zorunda kaldığı bir gerçektir.

Dünya Sosyalist Sisteminin ve özellikle SSCB'nin proletarya enternasyonalizmi şiarının engin gücüyle Asya ve Afrika halklarının ırkçılığa, sömürgeciliğe, bağımlılığa karşı; bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm uğruna savaşımına verdiği destek sayesinde, Afrika kıtası haritası değişimlere uğramıştır.

Asya'nın birçok bölgesinde, özellikle Ortado-

ğu ve Uzaydoğu'da halkların ulusal kurtuluş savaşları toplumsal-ekonomik kurtuluşa bürünmektedir. Lübnan'da Filistin halkının ABD emperyalizmine, Arap gericiliğine, Siyonizme karşı kararlı mücadeleleri devam ediyor. İran'da Kürt, Fars, Azeri, Arap, Beluci halklarının Şah monarşisine vurduğu darbe, ABD emperyalizmine vurulacak darbe ile tamamlanmaya çalışılıyor.

Son günlerde devrim alevi, Afgan halklarını sardı. Yıllardır, ABD emperyalizminin ve Çin gericiliğinin desteğiyle canlanan Afgan gericiliği karşısında ilerici güçlerin, SSCB'nin ilerici Afgan yönetimi ile birlikte gericiliğe karşı verdiği savaş kamuoyunun yoğun dikkatlerini çekti.

Uluslararası alanda çok tartışılan, enternasyonalist dayanışma örneği verilerek SSCB'nin şahsında anti-komünizmi hortlatan, soğuk savaş politikası haline getiren ABD emperyalizmi-SSCB ve Afganistan arasındaki ilişkilerin açığa kavuşturulmasında, Afgan devriminin daha iyi kavranmasında yararlı olacağı inancıyla şğıdaki yazıyı okuyucuya sunuyoruz.

Afgan devrimini açıklayabilmek için, Afganistan'ın derinliklerine, geçmiş olaylara gitmek, o'ayları gelişim süreci içinde değerlendirmek, gerekmektedir. Bu yapılmadan, son gelişme ve değişimleri kavramak olası değildir.

AFGANİSTAN'IN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

SSCB'nin güneyinde, Uzakdoğu'da batıdan İran, doğudan Pakistan'a komşu olan Afganistan, bir çok tarihi olaylara sahne olmuş yoksul bir

ülkedir. Geri bıraktırılmış Afganistan —bugüne kadar resmi hiç bir sayım yapılmamış olmakla beraber— 635.000 m²lik bir alanda, 20 milyon insanın yaşadığı bir ülkedir. Büyük ve verimsiz ölllerle kaplı olan güney yarısının yanında, ülkenin geri kalan bölümü sarp dağlarla kaplıdır. Denilebilir ki, 635.000 km² lik bir alanın 510.000 km² lik alanı dağlık, 125.000 km² lik alan ise ölllerle kaplıdır.

Tarihsel gelişim süreci içerisinde, birçok halkların egemen sınıflarının yoğun bir baskı ve sömürü kısıkaı altında kalmış olan Afgan halkları, Med, Pers, İskender, Cengiz Han, ağatay imparatorluklarının sınırları içinde yaşamını sürdürmüş ve nihayet 19. yüzyılın sonlarına doğru İngiliz emperyalizminin ve İngiliz sömürgeciliğinin egemenliğı altına girmiştir.

Afganistan halklarının İngiliz sömürgeçliğıne ve emperyalist egemenliğıne karşı sürdürdüğü mücadele, 1921 yılında Afganistan krallığının, Afganistan feodallerinin etkin güçlerinden birisinin çocuğı olan Emanullah Han'ın kendisini kral olarak ilan etmesiyle yeni bir aşamaya girmiştir. Nitekim Kral Emanullah Han İngiliz emperyalizmi ve sömürgeçliğıne karşı verilen savaşında, arlık Rusyasında sosyalist devrimin gerçekleşmesinde, örgütlenmesinde, başarıya ulaşmasında engin bir deha olan LENİN tarafından bir mesajla kutlanmıştır. «...yabancı tahakkümüne karşı özgürlüklerini kahramanca savunan bağımsız Afgan milletine, işçi ve köylü hükümetinin ve bütün Rusya halkının selamlarını sunarız..» (DUKH. Yöntem Yay. S. 305). Bu mesaj,

o koşullarda nesnel olarak devrimci bir mücade-
lenin desteklenmesinin ifadesidir.

Feodal üretim ilişkilerinin egemen olduğu bu dönem, uzun bir süreci kapsar. Ülke, siyasi, kül-
türel, ekonomik ve toplumsal açılardan bir takım özellikler gösterir. Bu dönemde Afganistan halk-
ları ve özellikle yoksul ve orta köylülük güçlü feodal aileler tarafından yönetilmiştir. Feodal devlet tipinin bir biçimi olarak monarşik devlet biçimi, feodal ailelerin Afgan, Patan, Beluci ve diğer halkların baskı ve sömürü altına almalarında baskı araçlarından başka birşey değildir. 27 Nisan 1978 yılına kadar devam eden bu dönemde yönetimde en güçlü unsurlar Emanullah Han ve sırası ile Nadir Şah, 1933'ten sonra Davut Han aynı ailenin bireyleri olarak ülkede birçok siyasal ve toplumsal olaylarda etkin görevler almışlardır.

1921'den 1978'e, diğer bir ifadeyle, Emanullah Han'dan Davut Han'a kadar Afganistan ekonomisinin durumu çok geri bir yapıdadır. 1921 yılından itibaren sömürgeci ilişkilere son verilen Afganistan'a emperyalistler tekrar el atmış'lar ve ülkeyi ekonomik açıdan tekrar bağımlı bir duruma getirmişlerdir.

Sanayi hemen hemen hiç gelişmemiştir. Küçük el tezgahları ve ülkenin verimli toprakları etkin feodal ailelerin denetimi altındadır. Çok ilkel üretim araçları ile üretim hapılmakta, petrol, demir ve bakır gibi madenler yabancılara tamamen denetimi altındadır. 1969 verilerine göre el sanatları tezgahı sayısı 70.000 civarında olup, bu alanlarda 200.000 kişi çalışmaktadır. 1975 yılına

ait verilere göre, tekstil ve gıda sanayiinde kurulu 190 dolayında fabrika ve bu fabrikalarda yaklaşık olarak 40.000 kişinin çalıştığı tesbit edilmiştir. Kısaca nüfusun yüzde 74'ü tarımsal alanda, yüzde 8'i sanayide, yüzde 7'si el sanatlarında çalışmaktadır.

Yoksul ve orta köylülük ağır bir feodal baskı ve sömürü altındadır. Toprak sorunu çözüm beklemekte, köylülük topraktan yoksun olarak yaşamını devam ettirmektedir.

Eğitim ve öğretim, bilimsel ve demokratik olmaktan öte, dinsel bir temele dayanmaktadır. Ülkede islamiyetin ve din adamlarının etki alanı çok geniş olup, gelirin bir bölümünden, sömürünün bir payından kendilerine düşeni alırlar. Feodal beyler, sömürünün devamında, din olgusundan yeterince yararlanmışlardır. Okuma-yazma oranı yüzde 10 dolaylarındadır.

Ülkenin 2/3'ü dağlık bir alanı kapsar. Ulaşım sorunu başlı başına bir sorundur. Ulaşım kimi zaman yaya, kimi zaman da hayvanlarla yapılmaktadır. Yoğun bulaşıcı hastalıklar, yeterince beslenememe olgusuyla, açlıkla bütünleşerek toplumsal afetin kaynağını teşkil etmektedir.

Köylü'lüğün üçte ikisinin hiç toprağı bulunmamaktadır. Kırsal kesimde nüfusun yüzde 5'ini oluşturan büyük toprak ağaları ekilebilir toprak miktarı olan 12.5 milyon hektarın yarısından fazlasını özel mülkiyetlerinde bulundurmakta, topraksız ya da az topraklı köylü ailelerinin büyük bir kesimi ortakçı olarak çalışmaktaydılar.

Afgan halkının yanısıra, Patan, Beluci, Kazak, Tatar halkları aynı devlet sınırları içinde ya-

şamlarını sürdürürler. Beluci halkı, bir bölümü İran, bir bölümü Pakistan, ve diğer bir bölümü de Afganistan sınırları içinde kalarak parçalanmıştır. Yer yer feodal üretim ilişkileri ve parçalanmışlık birliklerini oluşturmaya engel olmuş olmasına rağmen, yer yer başkaldırmalara yönelmesi ülkede yönetimi ciddi ölçüde sarsmış, birçok toplumsal olaylara neden olmuştur. Patanlar nüfusun yüzde 35'ini, Tacikirler ve Beluciler yüzde 30'unu oluştururken, diğer kesimini ise Afgan, Hazaralar, Uzbek ve Kazaklar meydana getirmektedir. Kullanılan resmi diller Paştu ve Dari'cedir.

Ülkede feodal sınıfların, yani beylerin, şeyhlerin, kralların yanında yoksul ve orta köylülük ikinci temel sınıfı meydana getirmektedir. Yoksul köylülük tamamen topraksızdır. Feodal ailelerin, aşiretlerin egemenlikleri altında karın tokluğuna çalışmakta, orta köylülük ise bir parça bile olsa, kendi toprağına sahiptir. Ama bu topraklar verimli olmaktan öte, dağlık bölgelerdeki verimsiz topraklardır.

Bu temel iki sınıfın yanısıra, nicel bakımdan çok cılız bile olsa işçi sınıfı oluşmuştur. İşçilerin ülke nüfusunun yüzde 7'sini oluşturduğu verilerden anlaşılmaktadır. Diğer toplumsal katmanları oluşturan aydın, bürokrat, ve ticaret burjuvazisi ayrı bir toplumsal dilimi oluşturur.

Afganistan'da ulusal gelirin yüzde 62'si tarımsal alanda elde edilmekte, bu gelire de feodaller el atmaktadır. 1974 yılı verilerine göre, Afganistanda kişi başına düşen GSMH 113 dolardır. Kapitalist ülkelerde ortalama bu oranı 1530 dolar

olarak düşünülürse, durum daha açık anlaşılacaktır.

Mevcut sömürü ve baskı politikasına karşı, feodalizmin tasfiyesi ve baskı ve sömürünün ortadan kaldırılarak, demokratik bir ortama kavuşma amacıyla toplumsal muhalefetin, istenilen düzeyde örgütlü olmamasına rağmen sürdürülmektedir. Özellikle yoksul ve orta köylülük aydın küçük burjuva kesimden destek gören muhalefet savaşımını sürdürmekte, zaman zaman yasa dışı ve gizli çalışmalarla örgütlenilmeye devam edilmektedir. 1965 yılında gizli olarak kurulan Demokratik Halk Partisi, bu tür örgütlenmeleri üstlenen öncü, ilerici-devrimci bir partidir.

27 NİSAN DEVRİMİ VE TERAKKİ DÖNEMİ

Afganistan'da Davut Han'ın cumhuriyet ilan ederek, başbakan sıfatı ile yönetimde bulunduğu; halkın ise, mevcut baskı ve sömürü altında açlıktan ve yoksulluktan kırıldığı dünya işçi sınıfının ve halkların 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı coşkuyla kutlama hazırlıklarını yaptıkları bir sırada, yani 27 Nisan 1978'de Nur Muhammed Teraki ve DHP öncülüğünde bir devrim yapıldı.

Nisan 1978 devrimi, kraliyet ailesine mensup Davut Han'ın cumhuriyet ilan etmesine, toprak reformu tasarılarına, bağlantısızlık politikasına, dünya sosyalist sistemi ile ekonomik, teknolojik, diplomatik ilişkilere girmesine rağmen; feodal egemenliğe sınıf yapısından dolayı son verememesinin, iktidarın sınıfsal yapısını değiştireme-

mesinin ve ülkede feodal bir diktatörlük kurmasının bir sonucudur.

Nisan 1978 devrimi, yıllardır ağır bir feodal baskı ve sömürü mekanizması altında bulunan ezilen ve sömürülen işçilerin, köylülerin ve diğer küçük burjuva kesimlerin mücadelelerinin bir sonucudur.

Nisan 1978 devrimi, toprağa, işe, ekmeğe hasret milyonlarca aç insanın duygularının ve özlemlerinin bir ifadesidir. Nitekim Nisan 1978 devrimini gerçekleştiren, işçilerin, köylülerin ve küçük burjuva kesimlerin örgüt'ü gücü Demokratik Halk Partisi'dir. Siyasal alanda iktidarın sınıfsal yapısı değiştirilmiş ve feodal diktatörlüğe son verilmiştir.

Bir bilim adamı, yoksul bir ailenin çocuğu ve aydın biri olan Teraki ve yönetimi ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakalarla birlikte iktidara geçer geçmez, gerçekleştirilen SİYASİ egemenliği, EKONOMİK devrimle tamamlama ve böylece sosyalist toplumun ön koşullarını hazırlama çalışmalarına başladı.

Bu anlamda ekonomik, siyasal, toplumsal, birçok köklü dönüşümlere başlandı. Devrim Konseyince, Mayıs 1978 tarihinde açıklanan hükümet programında «Afganistan halklarının ulusal demokratik devrimini zafere, nihai zafere kadar götürmek ve önce demokratik bir toplum, sonra da refah ve mutluluk dolu bir toplum, her türlü ulusal ve toplumsal baskıdan arındırılmış, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilmiş bir toplum yaratmak»... «tarım emekçilerinin çıkarları doğrultusunda demokratik bir toprak

reformu yapılacağı, ekilebilir toprakların genişletileceği, feodal ve yarı-feodal ilişkilerin ortadan kaldırılacağı, ekonomik devlet sektörünün, bilimsel planlama ve doğal kaynakların kullanılması üzerine etkin bir denetim aracılığıyla güçlendirileceği, halk yaşamının demokratlaşacağı, ulusal sorunun doğru bir biçimde çözümleneceği, yeni-sömürgeciliğin ve emperyalizmin etkisine son vermenin...» dış politikada ise «Barış içinde bir arada yaşama ilkeleri üzerine kurulu bir bağlantısızlık, olum'lu ve aktif yansızlık politikası izleme, SSCB ile dostluk, kardeşlik ilişkilerini kurma, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da verilmekte olan ulusal kurtuluş savaşlarını destekleme, emperyalizm ve yeni-sömürgeci ilişkilerle mücadele»yi amaçlayan çalışmaların yapılacağı tüm dünya kamuoyuna iletiliyordu.

Ülkenin adı «Afganistan Demokratik Cumhuriyeti» olarak değiştirildi. 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul edildi. Davut Han ve ailesinin mallarına el konuldu. Topraksız ve az topraklı ailelerin tefecilere ve toprak ağalarına olan borçları, faizleriyle birlikte iptal edildi. İpotekli topraklar ipotekten kurtarıldı. Kooperatifler kuruldu. Kasım 1978'de Toprak Reformu Yasası çıkartıldı. Aile toprakları miktarı 6 ilâ 60 hektar arasında sınırlandırıldı. 300 bin hektar toprak, 140 bin köylü ailesine dağıtıldı. Devlet çiftlikleri kuruldu. 500 yeni okul açıldı. Bazı yiyecek maddelerinin fiyatları düşürüldü. Ulusal azınlıkların ve milliyetlerin kendi dilleri ile yayın ve eğitim yapma hakkı verildi. İşçi sendikaları, gençlik ve kadın örgütleri kuruldu. Kadınlara eşit haklar tanındı.

lke içindeki yabancı sermayeye dayalı girişimler devletleştirildi. İşçi sınıfı ve tüm ezilen halklardan yana bir dış politika izlendi. Dünya sosyalist sistemi ile ilişkiler kuruldu. Feodallerin tasfiyesine gidildi.

Afganistan sosyalistleri ve devrimci demokrat güçleri tarafından gerçekleştirilen bu devrim, sosyalist bir devrim değildi. Bu devrim, feodalizmi tasfiye edecek, ardından da kapitalizmi yaşatmayan sosyalizmi inşa etme çalışmalarına başlayacaktı.

Teraki dönemi, Afganistan'da uzun yıllar varlığını sürdürmüş olan feodalizmi tasfiye etme ve kapitalist olmayan yoldan kalkınma, sosyalizmin maddi ön koşullarını yaratarak sosyalizme geçme çabaları dönemidir. Bu dönemde, halktan yana atılan her olumlu adım, ilerici devrimci girişim, ülke içinde feodal, aristokrat ailelerin ve dışarıda da emperyalistlerin, maocuların bağrını delmiştir.

Sınıfsal yapı, Teraki ve onun kişiliğinde simgelenen halk iradesi, ilk iş olarak, emperyalizmin Afganistan'daki etkilerine, askeri, ekonomik, kültürel ilişkilerine son vermek olmuştur. Buradan hareketle, Dünya Sosyalist Sistemi ve onun başını çeken Sovyetler Birliği ile eşit çıkarlara ve dostluk-yardımlaşmaya dayanan ekonomik, diplomatik, kültürel ilişkiler içine girmiştir. Özel ve emperyalist girişimler kamu girişimlerine dönüştürülmüş, petrol ve özellikle kuzey-batı kesimlerdeki Haybat'ta kömür, Hindikuşunda demir ocakları devletleştirilmiştir. Böylece üretimin daha verimli, elde edilen gelirin de daha çok arttırıla-

rak, yoksul halkın yıllık ortalama gelir düzeyi yükseltilmiştir. Kültürel alanda yoğun çalışmalar içine girildi. Okuma yazma oranı yüzde 17'ye yükseltildi. Din adamlarının yoksul halk üzerindeki egemenlikleri ve üstünlükleri azaltıldı. Yurt dışında bulunan 5 bin civarında Afganlı ülkesine döndü.

Nisan devriminin stratejik açıdan da büyük bir önemi olmuştur. Emperyalizmin Ortadoğu ve Uzakdoğu'daki mevzilerinden biri yıkılmış, dünya devrimci sürecinin yeni bir mevzi elde etmesini getirmiştir. Çünkü Afganistan, Ortadoğu ile Doğu Asya arasında bir köprü görevini yapar. Afganistan halklarının devrimci demokratik iktidarının bu yöndeki çalışmaları devam ederken, şüphesiz iktidardan uzaklaştırılan gerici, karşıdevrimci aristokrat-feodal sınıfların ve onların gönüllü sözcüleri dinsel gericilerin giderek emperyalistlerin, gerici karşı devrimci Pekin yönetiminin boş durduğu, yitirdikleri olanakları ve egemenlikleri tekrar ele geçirmenin çabaları içine girmedikleri veya girmeyecekleri ileri sürülemez. Örneğin, Nisan devriminin gerçekleştirildiği günlerde İran Şah'ı Pehlevi çok ürkmüştür, Afganistan devrimini boğma tasarılarına, İran'daki petrol işçileri grevi yaşama hakkı tanımamıştır. Yine Demokratik Halk Partisi'nin ve emekçi yoksul halk kesimlerinin çıkarlarını tehdit eden gerici-emperyalist ortaklığın (feodallerin, şeyhlerin, ticaret burjuvazisininin, tefecilerin) saldırıları durmaksızın devam etmiştir. Ülke içindeki ticaret burjuvazisi, toprak ağaları, rüşveti gelenekleştirmiş bürokrat kesim, devrimi içten hançer-

leme planlarına koyulmuşlardır. Emperyalizm, devrimin başarıya ulaştığı 1978 Nisan tarihinden itibaren, diplomatik baskı, tutucu kesimlere, Pekin, CIA aracılığıyla gerçekleştirdiği silah ve para desteğini daha etkili kılma çabalarını yoğunlaştırmıştır. Aşiret reislerinin örgütlediği gerici güçler harekete geçmiştir.

Nitekim devrimin gerçekleşmesinden ve halk iktidarının oluşması olayından daha 16 ay gibi kısa bir süre geçtikten hemen sonra, iç ve dış gericilerin tezgahlarıyla, Hafizullah Amin tarafından bir gerici darbe ile Teraki devrilerek Eylül 1979 tarihinde iktidardan uzaklaştırılmıştır.

Eylül 1979 tarihi, karşı devrimci çabaların sonucu, Nisan 1978 devrimi ve DHP'si lideri Nur Muhammed Teraki'nin katledildiği tarihtir. Teraki'nin katledilmesinden hemen sonra, yerine Teraki ile değişik dönemlerde çalışmış, «sol» görünen, lakin emperyalizmin sadık bir temsilcisi olan Hafizullah Amin ve ortakları gelmiştir. Pravda, 10 Ocak 1980 tarihinde; «Halk düşmanı amaçlarını uygulayabilmek için gericiler, Demokratik Afganistanın liderliğinden de bir yardımcı buldular,» diyordu. Gerçekten de bu unsur, Teraki döneminde başbakan olarak görevini sürdüren, ancak, daha önceden tasarlanan reformları yukarıdan ve zorla uygulama, ordu ve DHP içinde kendisini eleştirenleri tasfiye etmeye çabalama; geniş tutuklamalarda direnen; devrimi tehlikeye düşürme eğiliminde ve düşüncesinde olan Hafizullah Amin idi. Nitekim bu yapısı anlaşıldığından, Teraki tarafından görevinden uzak-

laştırılması tasarlanıyordu. Bunu anlayan Amin, tehlikeyi sezmiş ve Teraki'yi öldürmüştü.

Eylül 1979 tarihinden itibaren başa geçen Amin, Nisan 1978 devriminin kazanımlarını kaybettirecek, Afganistan'ı yeniden emperyalizme bağımlı kılacak, ülke içindeki karşı devrimci güçlerin giderek güçlenmesine yol açacak bir politika izlemeye başladı.

Amin, Afganistan halkları üzerinde yoğun bir terör estirerek, Nisan Devrimi'ne öncülük eden binlerce ilerici devrimci yurtsever insanı tutuklayarak, hatta öldürterek, daha önceki dönemde yapılması tasarlanan ve bu konuda da birçok ileri adımların atıldığı halktan, işçi ve köylülerden yana toprak reformu, kamulaştırma gibi ilerici girişimleri köstekleyerek Nisan 1978 devrimine ihanet etti.

Hafizullah Amin tarafından gerçekleştirilen gerici darbenin Afganistan halkları üzerindeki olumsuz etkileri ve uyguladığı politikanın Orta-doğu ve Doğu Asya arasında köprü görevi yapan Afganistan'ın ikinci bir Şili örneği ile karşılaşması olasılığı karşısında, Çekoslovakya'da bir süre sürgünde bulunan Babrak Karmal'ın önderliğinde Amin yönetimine son verildi ve gerici girişimler boşa çıkarıldı.

TOPLUMSAL GELİŞMELER, SINIF SAVAŞIMI VE PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİNİN AFGANİSTAN'DA PRATİKTE UYGULANMASI

Demokratik Halk Partisi'nin seçkin unsurlarından biri olan Babrak Karmal'ın başında bu-

lunduğu ilerici müdahale, Afganistan'ın «dışarıdan içişlerine karışıldığı ve ülke içinde Amin terörünün, demokratik sistemi gerçekten tehlikeye düşürdüğü» koşullarda, 27 aralık 1979 yılının son günlerinde ve Nisan 1978 devriminden yaklaşık bir buçuk yıl sonra gerçekleştirildi.

Bu olay, dünyanın ilk işçi-köylü devleti olan ve kurulduğu günden beri ulusal bağımsızlık savaşı veren halkların ve ileri kapitalist ülkelerin işçi sınıfı hareketlerinin gerçek dostu, destekçisi, yandaşı SSCB'nin fiili tavrıyla pekişti. Sovyetler Birliğinin askersel desteğinin hukuksal ve maddi temelini aralık 1978'de Afganistan ile SSCB arasında imzalanan «Dostluk-Dayanışma ve İşbirliği» antlaşmasıyla Proletarya enternasyonalizminin Marksist-Leninist içeriği oluşturuyordu. Bu anlayış, binlerce komünist askerin, askeri danışmanın Afganistan ordusuna destekle, iç ve dış gericiliğe karşı harekete geçmesini sağlamıştır.

Aralık 1979'lara gelindiğinde, Hafizullah Amin yönetimindeki hükümet, Nisan 1978 devriminin kazanımlarını tehlikeye düşürecek, hatta tamamen ortadan kaldıracak tavrılara çoktan girmişti. Uyguladığı iç ve dış politikaya karşı oluşan gerek parti içi, gerekse parti dışı muhalefetin sesini geniş tutuklamalarla susturmayı amaçlayan, toprak reformununun başarılarını köstekleyen, iç gericilerle uzlaşma yolunu seçen tavırları, tasfiyeci tutumu, yoksul Afganistan halkları tarafından endişeyle izlenmekteydi.

Nisan 1978 devriminc karşı, içte, ABD, Pakistan, ÇKP, Mısır ve benzeri gerici hükümet ve partilerin desteğini alarak direnen Ulusal Kurtuluş

Cephesi Cemiyet-i İslam, ve Hezb-i İslam gibi gerici güçler bir karşı devrim çabası içindeydiler. Biçimsel olarak islamiyet adına yola çıkan, ama emperyalizmin, gericiliğin, sınıfsal çıkarlarının ifadesinden başka bir anlama gelmeyen, çok yönlü bir komplo planlanmaktaydı. Sovyetler Birliğinin askeri ve politik desteği, Afganistan'da karşı-devrimcilerin girişimlerini boşa çıkarma amacından kaynaklanmaktadır. İç gericiliğin komploları ve gerici askeri dış müdahalelerin süreklilik kazanmasıyla, daha önce yapılan uluslararası antlaşma uyarınca SSCB tarafından, Afganistan'ın geleceğinin tehlikeye girmesi engellendi. Nitekim 13 Ocak 1980 tarihli Pravda gazetesinde Brejnev: «...başka türlü davranmak Afganistan'ı emperyalizme av olarak bırakmak olurdu. Nitekim emperyalizmin, insan özgürlüğünün kanla boğulduğu başka bir Şili yaratması engellendi..» diyordu.

Bugün Afganistan'da bir karşı devrim tehlikesi tamamen ortadan kalkmış değildir. Ne var ki, proletarya enternasyonalizminin yılmaz savunucusu SSCB'nin desteğiyle Afgan ordusu, karşı devrimcileri inlerine sokmuş durumdadır. Babrak Karmal hükümeti Amin'in uzaklaştırılmasından birkaç gün sonra dünya kamuoyuna aşağıda öz olarak sunmaya çalıştığımız programı uygulamaya başladı. Bu program;

Afganistan Demokratik Cumhuriyetinde, politik iktidarın temelini halkın oluşturduğunu, parlamento seçimlerinin, kısa zamanda özgürce yapılacağını, bütün kardeş ulus ve halkların hak eşitliği temelinde özgür ve gönüllü birliğe daya-

nacaklarını, Sovyet askerlerinin görevlerini yerine getirdikten hemen sonra çekileceklerini; Devrimin kazanımlarının pekişmesi için de:

— Amin döneminde tutuklanan tüm siyasi tutukluların serbest bırakılacağını,

— Tüm anti-demokratik ve insanlık düşmanı yasaların kaldırılarak, baskılara son verileceğini,

— İslami yasalara ve dini inançlara saygı gösterileceğini,

— Ülkede devrimci düzenin, kişi hak ve özgürlüklerinin sağlanacağını,

— İlerici yurtsever, politik parti kurma da dahil, yığın örgütleri kurma, tüm demokratik özgürlüklerin sağlanması, basın, toplantı ve gösteri yürüyüş özgürlüklerinin tanınacağını,

— Feodalizmin kalıntılarına son vermeye devam edileceğini,

— Emperyalist tekel egemenliklerinin kırılacağını,

— Ekonomide devlet sektörünün genişletileceğini,

— Afganistan'da yaşayan tüm kardeş halk ve ulusların demokratik ve ulusal haklarının tanınacağını, ifade etmektedir.

Bundan sonra, Afganistan Halk Gençliği Örgütü, Müslüman Din Adamları Konseyi gibi kuruluşlar devrimi desteklediklerini ve bu uğurda güçlerini seferber edeceklerini duyurdular.

Bu arada dünyanın gerici güçleri tek bir koro halinde Afganistan'daki son gelişmeler karşısında ne ölçüde rahatsız olduklarını sergilediler.

Dünya halklarının, sömürsüz, insan onuruna yaraşır bir dünya uğruna yürüttüğü mücadeleyi her zaman, «başkalarının kışkırtması», «komünist entrikası» diye niteleyen emperyalistler, aynı yalan, iftira ve demagoji politikasını, 1978 Nisan devriminden ve özellikle Babrak Karmal yönetiminin işbaşına gelmesinden hemen sonra da sürdürdüler.

Çürüyen, gerileyen, kaçınılmaz sonuna hergün biraz daha yaklaşan emperyalizmin, özellikle yayın ve diğer propaganda araçları üzerindeki denetim gücü son olaylarla bir kez daha açığa çıktı. Elinde tuttuğu geniş yayın ve propaganda aracılığıyla dünyanın her tarafına «Sovyet işgali», «Sovyet mezalimi» ve «direnen müslümanlar (!)» üstüne koparılan yaygara, üretilen yalanlar, sınır tanımaz ölçülere ulaştı.

Emperyalist ülkeler basın ve yayınında çıkan bu yalanlar, emperyalizme bağımlı ülkenin radyo ve televizyonlarında, daha da abartılarak verildi. Bunun en güzel örneklerinden biri de, Türkiye'de görüldü. Tüm gerici, faşist basının, anti-komünizm, yalan ve iftira kampanyasına genelde olduğu gibi maocular da katıldı. Sahibinin sesi TRT, her akşam haber bültenlerinde, önceleri kaynak belirtilmeden, «Afganistan'daki Sovyet mezalimi ve bunlara karşı direnen müslüman gerillaların başarıları» üzerine yayınlarına Afganistan üzerine özel programlar düzenleyerek «çanak yalayıcılarını» televizyona çıkardı. Birkaç gün sonra televizyondaki spiker «Amerikan Haberalma Teşkilâtı»nı kaynak olarak gösterdi.

Bu yalan, iftira ve demagoji kampanyasının

başarısız kaldığı söylenemez. «Çoluk çocukların tüm köy halkı ile birlikte öldürüldüğü, daha sonra caminin yakıldığı (!)» haberleri yalnız sıradan insanları, aydın, ilerici geçinen bir çok entellektüel'in hezeyanlarına malzeme olurken, çeşitli küçük burjuva kaynaklarının «sol» sapıkların gerçek yüzlerinin de açığa çıkmasına yol açtı.

ABD emperyalizmi çeşitli alanlarda sürdürdüğü bu kampanyayı spor alanına da uzattı. 1980 olimpiyatlarının Moskova'da yapılmaması için, Uluslararası Olimpiyat Komitesine başvurdu. Ama isteği reddedildi. Bu arada, emperyalistler, Sovyetlerin Yugoslavya'ya müdahale etmesi için «Tito'nun ölümünü beklediği» yalanını ortaya attılar.

Bu geniş ve yaygın propaganda ile güdülen amaçların başında, anti-Sovyetizm ve anti-komünizmi yeniden hortlatmak ve soğuk savaş yıllarına geri dönmektir. Bu arada gerici safları sıklaştırmak için yoğun çabalara girişildi. Gerici emperyalist propagandanın en yüksek noktasına ulaştığı günlerde ABD ile yeni bir ikili antlaşma imzalandı. Şah'tan baş uşaklık nöbetini devralan Ziya-ül Hak vasıtasıyla, Pakistan'da amacı önceden belli olan «İslâm Konferansı» düzenlendi. ABD güdümünde yapılan tamamen anti-Sovyetik bu konferansın gerçek yüzü Carter'in temsilcisi Christoper'in ziyaretiyle daha açık ortaya çıktı. İran İslâm Cumhuriyetini boğmaya çalışan ABD; Afganistan müslümanlarını desteklediğini (!) ifade etti. Yaygara koparıldı. İftira, yalan, birşeyler kazandırmayınca, blöflere sıra geldi. Salt II antlaşmasının iptal edileceği açıklandı.

Amaçları, Afganistan'ın yeni yönetimini ve Sovyetler Birliğini karalamaktır.

«İşgal», «Müdahale», «Yayılma», «Hegamonya» safsataları ikiyeüzlülüğün somut örnekleridir. Irkçılığı hortlatan, Küba, Vietnam'a saldıran, Şili'de anayasal rejimi devirerek faşizmi getiren, Nikaragua'da hain Somoza'yı destekleyen, İran'da Şah gericiliğini, İsrail'de siyonizmi, Mısır'da Arap gericiliğini, ayakta tutan soğuk ve sıcak savaş kışkırtıcılarının bu düşünce ve davranışları, ikiyeüzlülüğün ta kendisidir.

Soğuk savaş çığırtaçkanlığını yapan ülkelerden bir tanesi de, bu bölgede Türkiyedir. Türkiye'de sömürgeci tekelci burjuvazi ve onun boyalı basınıdır.

Şaşırtıcı değildir bu. Çünkü emperyalizme bağımlı bir ülkenin burjuvazisi, efendilerinin şarkılarını bestelemeyi, tekrarlarlar. Afganistan'daki son gelişmeler Türkiye'yi yakından ilgilendirir, Çünkü, Afganistan'ın stratejik öneminden kaynaklanan kayıp, ve yarattığı boşluk Türkiye ile tamamlanması gerekiyor. Bu durum, «muhtıra»nın verilmiş nedenlerinden biri değil midir? Bu nedenle «savunma antlaşması» imzalanmadı mı?

Şaşırtıcı olan şey, Türkiye'de kimi «devrimci» grupların burjuvazinin emperyalistlerin, gericilerin, maocuların saldırılarına katılarak dayanışmayı kınamaya kalkışmalarıdır.

SONUÇ

Afganistan'da sınıf iktidarı, Nisan 1978'de Afganistan işçi sınıfının ve emekçi halkının partisi

DHP öncülüğünde gerçekleştirilen devrim ile de-
ğişti. Emperyalizme, sömürgeciliğe ve feodalizme
karşı demokratik bir topluma kavuşma mücade-
lesinde bu olayın çok büyük bir anlamı vardır.

Nisan 1978 devriminin iç ve dış gerici güçler
üzerinde bıraktığı etki, onları, devrimi boğmaya
yönelmiştir. Nitekim bu amaç için ulusal ve ulus-
lararası alanda birçok tezgahlar düzenlenmiş,
gerici güçler başkaldırmış, emperyalizm ve mao-
cu gericilik bu başkaldırışı desteklemiş ve sonun-
da da bu amaçlarına Teraki'nin Amin tarafın-
dan katli ile varmışlardır. Eylül 1979'da gerçek-
leştirilen bu darbe, Nisan devriminin tüm kaza-
nımlarını tehlikeye atmış, ülkeyi zorbalığa ve ka-
ranlığa boğmuştur.

Bugün Afganistan'da, dostluk, dayanışma,
kardeşlik ve Proletarya enternasyonalizmi karan-
lığı yırtmış, gericiliğin özlemlerini kursaklarında
bırakmıştır. Bugün, gerici emperyalist dış güçle-
rin ve ülke içindeki iç gerici güçlerin oyunları
bozulmuştur. Babrak Karmal hükümeti, gericili-
ğe karşı amansızca savaşacak, Nisan Devrimi'nin
kazanımlarını pekiştirecek, geliştirecek, ve
bu, PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ'nin
VERDİĞİ GÜÇLE DORUĞA ULAŞACAKTIR.

Ne soğuk savaş naraları, ne diplomatik, eko-
nomik baskılar, ne askeri manevralar, ne de ge-
rici feodal direnişler, başarıyı engelleyemeyecek-
tir...

Bizler, Dünya Sosyalist Sisteminin, Ulusal
kurtuluş mücadelesi veren halkların ve işçi sını-
fı mücadelelerinin, emperyalizme, sömürgecili-
ğe, feodalizme ve her türden yerel gericiliğe kar-

şı, kazanılan yeni bir mevzi olarak, AFGANİS-
TAN DEVRİMİNİ SELAMLIYORUZ...

Afgan devriminin, dünya devrimci güçleri-
nin kazanımlarını tehlikeye düşürmekten kurta-
ran yeni hükümeti ve Sovyetler Birliği'nin aske-
ri ve politik tavrını destekliyoruz...

YAŞASIN, AFGAN HALKLARININ EMPER-
YALİZME-SÖMÜRGEÇİLİĞE VE FEODALİZME
KARŞI SAVAŞIMI,

YAŞASIN PROLETARYA ENTERNASYONA-
LİZMİ,

YAŞASIN AFGAN VE SOVYET HALKLARI-
NIN DAYANIŞMASI.

13 Ocak 1980 tarihli Pravda'da SSCB Yüksek Prezidyumu Başkanı ve SBKP Genel Sekreteri L. İ. Brejnev'le, dünyadaki son gelişmeler ve Afganistan olaylarıyla ilgili olarak yapılan röportajı aşağıda sunuyoruz. JİNA NÜ

SORU: Leonid İlyiç, siz özellikle Amerikan yönetiminin attığı son adımlar ışığında günümüzdeki uluslararası durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

YANIT: Partimizin barış, silahsızlanma, detant ve SBKP'nin 24. ve 25. kongrelerinde karara bağlanan barış programını izlemekteki kararlı ve yaratıcı tutumu çok başarılı sonuçlar getirmiştir. Açık konuşmak gerekirse asıl başarı bizim trajik döngüyü kırmamızdadır: dünya savaşı —barışın ihlâli— yeniden dünya savaşı. Biz Sovyet halkı, dostlarımız —kardeş sosyalist ülkelerin halkları— ve barış, detant ve barış içinde birarada yaşamının mücadelesini veren tüm halklar bu tarihsel sonuçtan gurur duymaktayız.

Ne yazık ki bu durum 1980'lerin dönümünde gözle görülür bir biçimde bozulmuştur. Dünya halklarının bundan kimlerin sorumlu olduğunu

bilmeleri gerekir. Ben kesinlikle bütün suçun emperyalist güçlerde, özellikle Amerika Birleşik Devletler'indeki belli çevrelerde olduğunu söyleyebilirim. Suç, gerginliğin durulmasını kendi saldırgan emellerine, militarist psikozlarının kamçılanmasına ve başka halkların içişlerine karışmalarına engel olarak görenlerdedir. Suç, diğer devletlere kavalyelik yapmada onulmaz alışkanlıkları olan ve herşey kendilerine mubahmış gibi uluslararası arenada oynayanlardadır.

Artık iyice bilinmektedir ki bir süreden beri Amerika Birleşik Devletlerindeki ve diğer bazı NATO ülkelerindeki lider çevreleri detanta düşman, silahlanma yarışında tırmanmayı amaçlayan ve yükselen savaş tehlikesini körükleyen bir tutum içine girmişlerdir. İlk kez 1978 yılı başlarında Mayıs ayı içinde yapılan NATO konsey toplantısında başladı bu. O oturumda NATO ülkelerinin 20. yüzyıl sonuna kadarki askeri bütçelerinin otomatik büyümesi onaylanmıştır. Daha sonraları ABD politikasındaki militarist eğilimler değişik biçimlerde ortaya çıkmıştır: yeni uzun vadeli silâh programları hızlandırılmış, kendi sınırlarının çok ötesinde —Ortadoğu ve Hint Okyanusu çevresi dahil— yeni askeri üsler kurmuş, ve askeri müdahale politikasının aracı olan sözde «hızlı hareket eden» birlikler oluşturmuştur.

Ya da oldukça önemli bir belge olan SALT-2 anlaşmasını ele alalım. Onun uygulanmaya konması silahsızlanmaya giden yolu açacaktı. Bilindiği gibi bu anlaşma ABD'nin NATO bağlaşıklarının yanısıra dünya kamuayununun geniş kesitlerini içine alan dünya çapında destek bulmuştu.

Carter yönetimi ne yaptı peki? Amerika Birleşik Devletlerindeki bazı belli kişiler anlaşmayı gözden düşürmeye başladıkları için güçbela imzalanabildi. Anlaşmaya karşı çıkanlar —ABD hükümet çevrelerinin hoşgörüsüyle— onaylanmasından elden geldiğince zor duruma sokabilmek için onaylanış prosesini kullanmaya başladılar. Başkan Carter'in SALT-2'nin senatoda görüşülmesini süresiz olarak dondurma kararı bu yakışıksız duruma bir yenisini daha ekledi.

1979 Aralığında NATO bağlaşıklarını birçok batı Avrupa ülkesine orta menzilli nükleer füze yerleştirmek için karar almaya zorlayan, böylelikle silâhlanma yarışında yeni bir evre açan ABD'dir. Aslında Washington Sovyetler Birliğinin bu konu üzerinde tartışmayı getiren yapıcı önerileri üzerine olumlu tavır almaya yönelen bağışıklarının ağzını tıkamıştır.

Barışa ve detanta karşı çıkanlar bu gün Afganistan'da olanlar üzerinde spekülasyon yapmaktadırlar. Bu olaylar çevresinde yalan dağları oluşturmakta ve aymaz bir anti-Sovyet propagandası tırmandırılmaktadır. Gerçekten nedir Afganistan'da olanlar?

1978 Nisan'ında bir devrim oldu orada. Afgan halkı kendi yazgısını eline alarak özgürlük ve bağımsızlık yolunu seçti. Gerici güçler her zaman olduğu gibi devrime karşı çıktılar. Afgan halkı kendisi bunlarla başa çıkabilecekti kuşkusuz. Ama daha devrimin ilk günlerinde dış saldırı ve ülkenin içişlerine müdahale durumuyla yüz yüze geldiler.

Dışarda eğitilip silahlandırılmış binlerce, onbinlerce asi ve topyekün silahlandırılmış birlikler Afganistan'ın içine salındı. Aslında emperyalizm kendisine bağlı ihanet şebekeleriyle birlikte Afganistan'a karşı ilân edilmemiş bir savaş veriyordu.

Afganistan ısrarla barış içinde yeni yaşamını kurmak için saldırının sonuna erdirilmesini istedi. Bitmek bilmiyen dış saldırılar karşısında Afgan liderliği gerek başkan Taraki döneminde gerekse ondan sonraki dönemde sürekli olarak Sovyetler Birliği'nden yardım istedi. Biz kendi payımıza ilgilileri uyararak saldırı durdurulmadığı taktirde Afgan halkını bu deneme günlerinde yalnız bırakmayacağımızı belirttik. Ve bildiği gibi sözümüzde durduk.

Saldırganların Afganistan'a karşı eylemleri yönetimi sırasında toplumun, partinin ve askeri kadroların geniş kesimlerine, aydınların ve din gruplarının temsilcilerine —yani Nisan Devriminin temel desteği olan tüm katmanlara— karşı çok sert baskı önlemleri alan Amin'ce daha da kolaylaştırılmıştır. Babrak Karmal yönetimindeki Demokratik Halk Partisi önderliğinde halk Amin yönetiminin zulmüne karşı çıktı ve bu zulme son verdi. Şimdi Washington'da ve diğer başkentlerde Amin'in yası tutulmaktadır. Bu onların ikiyüzlülüğünü sergilemektedir. Amin kitle kıyımlarını yönetirken, zorla ve yasadışı yollarla yeni Afgan devletinin kurucusu Teraki'yi iş başından uzaklaştırdıktan sonra öldürüldüğünde neredeydi bu yas tutanlar.

Durmak bilmeyen silahlı müdahale ve karşı devrimci güçlerin giderek artan ihanetleri Afganistan'ın bağımsızlığını yitirerek güney sınırımızda bir emperyalist askeri köprü olma tehlikesini yarattı. Diğer bir deyişle dost Afganistan hükümetinin ricasına karşılık verme zamanı geldi. Bunun tersini yapmak Afganistan'ı emperyalizme teslim etmek anlamına gelecek, ve saldırgan güçlerin Şili'de halkın özgürlüğünü kanda boğmada gösterdiği başarının benzerini bu ülkede yinelemesine izin verilmiş olacaktı. Gene bunun tersini yapmak güney sınırımızda Sovyet devletinin güvenliği açısından bir dizi tehlikenin yaratılmasına göz yummak anlamına gelecekti.

Bizden yardım isterken Afganistan SSCB ile Aralık 1978'de imzaladığı iyi komşuluk ve dostluk anlaşmasının açık hükümlerine uyararak yola çıkmıştır. BM anayasasıyla uyum içinde olan bu anlaşma her ülkenin kendini bireysel ve kolektif olarak savunma hakkını getirmektedir —ki bu hakkı öteki ülkeler bu güne dek pek çok kez denemişlerdir.

Afganistan'a Sovyet aseri göndermek bizim açımızdan kolay alınacak bir karar değildi. Fakat parti merkez komitesi ve Sovyet hükümeti varolan tüm durumları gözönüne alarak sorumluluklarının tam bilincinde hareket ettiler. Sovyet askerinin tek görevi dışardan gelen saldırıları durdurmak için Afganlılara yardım etmektir. Afgan liderliğinin ricasını gerektiren nedenler ortadan kalkar kalkmaz bu askerinin tümü geri çekilecektir.

Emperyalist ve Pekin propagandası kasıtlı olarak ayrılmaz bir biçimde Sovyetler Birliği'nin Afgan meselelerindeki rolünü çarpıtmaktadır.

Şunu söylemeliyim ki herhangi bir Sovyet «müdahalesi» ya da «saldırısı» sözkonusu değildir ve bugüne kadar da böyle birşey olmamıştır. Orada olan şudur: biz yeni Afganistan'a ülkenin ulusal bağımsızlığını, özgürlüğünü ve onurunu dışardan tezgahlanan silahlı saldırılara karşı savunması için gene onun hükümetinin isteği üzerine yardım ediyoruz.

ABD ve benzeri ülkelerin ulusal çıkarlar ya da güvenlikleri Afganistan olayları nedeniyle asgari düzeyde bile olsa zedelenmemiştir. Meseleleri başka türlü göstermeye çalışmak saçmalaktır. Bu çabalar kendi emperyalist plânlarını kolayca uygulamaya koymak amacına yönelik ve art niyetlidir.

Gene Sovyetler Birliği'nin Pakistan, İran ve bölgedeki diğer ülkeler üzerinde yayılcı plânlarının olduğuna ilişkin söylenenlerde kesinlikle yanlışdır. Sömürgeciliğin mantığı ve politikası bizce bellidir. Biz başkasının toprağına ve varlığına el atmayız. Asıl petrolün kokusunu alanlar emperyalistlerin kendileridir.

İkiyüzlülüğün diğer bir biçimi de «Sovyetler'in barışı tehdidi» yaygarası koparanların ve hanelerinde Vietnam'a karşı «kirli savaş» yazılı olanlar adına uluslararası ahlâkın koruyucusu pozuna girenlerin, Çin'li saldırganlar Sosyalist Vietnam'a silahlarıyla daldıklarında birtek parmak kaldırmayanların on yıllar boyunca Küba halkının ve hükümetinin isteksizliğine karşın Kü-

ba'da hala bir askeri üs bulunduranların; İran kıyılarına içinde önemli ölçüde uçak gemisinin bulunduğu nükleer silahlı donanmasını gönderecek devrimci İran halkını açık bir askeri baskı ve abluka altına almaya çalışarak savaş tehdidinde bulunanların çabalarında açıkça görülmektedir.

Bundn çıkarılacak birtek sonuç vardır: Afganistan'da içişlerine müdahale gerçekten vardır ve hatta bu iş için saygın ve önemli bir kuruluş olan Birleşmiş Milletler Örgütü kullanılmaktadır. Gerçekten de Afganistan hükümetinin itirazına karşın sözde «Afgan sorunu»nun Birleşmiş Milletlerde görüşülmesi Afgan devletinin hükümler haklarını tümüyle çiğnemekten başka anlam taşır mı?

Çünkü Afganistan hükümeti ve onun Birleşmiş Milletlerdeki sorumlu temsilcisi herkesin duayabileceği şekilde gerçeği açıkça dile getirmiştir. «Bırakın yakamızı bizim. Sovyet askeri gücü Sovyet-Afgan anlaşmasına ve BM yasasının 51. maddesine uygun olarak bizim isteğimiz üzerine ülkemizdedir.»

Bu arada bir yandan yaygara koparılırken öte yandan el altından Afganistan'a tecavüz eden ve onun yasal hükümetine saldırılar tertipleyen unsurlara yardım edilmektedir. Yakınlarda Beyaz Saray bu unsurlara düşmanca çabalarını sürdürmeleri için daha fazla askeri araç ve gerekliliği pek çok şeyi göndereceğini açıkça belirtmiştir. Batı basınının bildirdiğine göre ABD savunma bakanı Pekin görüşmelerinde bu etkinlik-

lerin koordine edilmesi için Çin liderleriyle buluşmuştur.

Sonuç olarak belirtmek gerekir ki Afganistan'da olanlara karşı emperyalist güçlerin gösterdiği düşmanca tepki sürpriz değildir. Sorunun önemli olan yanı emperyalistlerin ve yordakçıların orada oynamayı düşündükleri kozun aleyhlerine dönmuş olmasıdır.

Kısaca günümüzdeki uluslararası karmaşık durumun gerçek nedeni Afganistan olayları değildir. Afganistan olmasaydı ABD'deki bazı merkezler ve NATO dünyanın durumunu bozmak için başka bir bahane bulacaklardı.

ABD yönetiminin Afganistan olaylarına ilişkin tavırları SALT-2 anlaşmasının dondurulması, daha önce yapılan kontratlar uyarınca verilmesi öngörülen başta tahıl olmak üzere birkaç maddenin SSCB'ye gönderilmesini iptali, Sovyetler Birliğiyle ikili anlaşmalar düzeyinde sürdürülen bir dizi sorun üzerindeki konuşmaların kesilmesi v.b.ğ.— Washington'un tıpkı yirmi otuz yıl önce olduğu gibi bizimle soğuk savaş diliyle konuşmaya çalıştığını göstermektedir. Dahası, Carter yönetimi iki ülke arasındaki önemli belgelere saygı göstermemekte; bilim, kültür ve insan ilişkileri alanlarında kurulmuş olan bağları koparmaktadır.

Washington'un, kendini bağımsız ve hükümlü devletler üzerinde «ödüllendirme» ya da «cezalandırma» hakkına sahip görmesi önemli bir ilkesel sorun yaratmaktadır. Doğrusu ABD hükümetinin bu tavırları devletler arasındaki uluslar-

arası yasalar üzerine kurulu tüm ilişkiler sistemine darbe indirmektedir.

Amerikan yönetiminin savaş tehlikesini azaltma, barışı güçlendirme ve silah yarışını sınırlandırmaya yönelik uluslararası çabaları, kısaca insanlığın yararına olan tüm kazanımları bloke etmek için Afganistan meselesini kullanması hafifliktir.

Amerika Birleşik Devletlerinin tek yanlı olarak aldığı önlemler bir dizi politik yanlışla doludur. Bunlar bugün olmasa bile yarın tıpkı «boomerang» gibi (Avusturalya yerlileri arasında yaygın olan sert tahtadan yapılmış özellikle atıldığı yere dönen ilkel silah. ç.n.) sahibine dönüp ilk uygulayıcılarını vuracaktır.

Fakat bizim politikamıza karşı yapılan tüm bu çıkışlarla cesaretimizin ölçülmesi amaçlanıyorsa eğer bu tarihteki deneyimlerin tümüyle unutulduğu anlamına gelmektedir. Dünyanın ilk sosyalist devleti 1917'de doğduğunda halkımız kimseden izin almadı. Bugün de yaşam koşullarını kendileri çizmektedirler. Emperyalizm bizi daha ilk Sovyet hükümetinin şafağında sınamak çabasına girdi. Bunun nasıl sonuçlandığı ise herkesin belleğindedir. Faşist saldırganlar insanlık tarihinde benzeri görülmemiş kanlı bir savaş içinde bizi parçalamak istediler. Fakat yenilen onlar oldu. Soğuk savaş yıllarında bir uluslararası bunalımın ardından bir diğeri çıkarılıp dünya uçurumun kenarına getirildiğinde büyük deneyimlerden geçtik. O zaman bile kararlılığımızı sarsmayı başaramadı kimse. Bunu bugün anımsatmakta yarar vardır.

Devrimci Demokratlar ile Özgürlük Yolunun daha önceleri Politika Gazetesinde çıkan Afganistanla ilgili ortak açıklamalarına dergimizin bu sayısında yer vermeyi uygun gördük. Okuyucularımızın bilgisine sunuyoruz.

JİNA NÜ

Zafer Afganistan Halkının ve İlerici Güçlerin Olacaktır

Emperyalistler ve dünyanın her yanındaki gericiler, son günlerde görülmemiş bir kampanya açtılar. Bunlar, Afganistan'da olup bitenlerle ilgili görülmemiş bir kampanya açtılar. Bunlar, Afganistan'da olup bitenlerle ilgili olarak, gerçekleri çarpıtıyor, kamuoyunu aldatmaya çalışıyor ve gerici plânlarına zemin hazırlıyorlar.

Emperyalistler ve dünyanın her yanındaki gericiler, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal ettiğini, bir islâm ülkesine saldırdığını, dünya barışını tehdit ettiğini, Ortadoğuda yayılmak istediğini vb. gibi pekçok yalanı gazetelerden, radyo ve televizyonlarda yayıp duruyorlar.

Oysa olayların gerçek yüzü hiçte onların söylediği gibi değil, Afganistan'da, iki yıl kadar ön-

ce krallık devrildi ve devrimci bir hükümet kuruldu, Afganistan'ın devrimci hükümeti, o günden bu yana, ülkeyi gerilikten kurtarmak, geliştirmek emekçi halkın hayat şartlarını düzeltmek, ülkeyi emperyalizmin sömürsünden kurtarmak için büyük çabalar harcıyor. Devrimci Afgan yönetimi bir toprak devrimine girişerek köylülere toprak sağladı, onları toprak beylerinin tahakkümünden kurtardı. Afgan devrimi halkın eğitimi, sağlığı için büyük çabalar harcıyor. Devrim Afganistan'da emekçi halkın iktidarını oluşturuyor, bugüne kadar baskı altında olan uluslara; ulusal azınlıklara özgürlük veriyor.

Buna karşılık, düne kadar köylüleri köleleştirmiş olan gerici toprak beyleri baş kaldırdılar. Emperyalistler, maocular, Pakistan ve İran'daki gericiler, Afgan devriminin yıkılması için bu devrim düşmanlarına yardımcı oluyor, onları örgütlendiriyor, eğitip silahlandırıyorlar. Afgan devrimi, emperyalistlerce desteklenen bu gerici ayaklanma karşısında güç günler yaşadı. Yüzyılların yoksulluğu ve cahilliği içinde bulunan kırsal kesimde, toprak beyleri, gerici aşiret şefleri ve öteki halk düşmanları elbirliğiyle devrimi boğmağa kalkıştılar. Bu koşullarda devrimci Afgan hükümeti, Sovyetler Birliği ile arasında varolan dostluk ve yardım anlaşmasına uygun olarak yardım istedi. Sovyet halkı Afgan halkının yardımına koştu ve emperyalistlerle gericilerin oyunlarını boşa çıkarttı.

Bugün Afganistan'da bulunan Sovyet askerleri, Afgan halkıyla çarpışmak için değil, emekçi Afgan halkını, halk düşmanı gericiler, toprak

beylerine, emperyalistlere karşı korumak için orada bulunuyorlar. Sovyetler Birliği, gerici ayaklanma ezildikten sonra oradan askerlerini çekecektir. Emperyalistler ve onların uşakları, kasıtlı olarak kurtla kuzuyu aynı kefeye koyuyorlar; daha doğrusu onların rollerini değiştiriyorlar.

Eğer Sovyetler Birliği Afganistan halkına ve devrimci hükümetine yardım etmemiş olsaydı, burada ikinci bir Şili'nin ortaya çıkması, gericilerin, emperyalizm ajanlarının, devrim düşmanlarının iktidarı ele geçirip ülkeyi kana bulaması, binlerce devrimcinin, yurtseverin katledilmesi, ülkenin bir işkencehane haline gelmesi kaçınılmazdı.

Bugün, «Sovyetler Afganistan'ı işgal etti» diye feryat koparanlar işte bunu istiyorlardı. Çünkü emperyalistlerin, maocu karşı-devrimcilerin ve tüm öteki ülkelerin gericilerinin; Suudi Arabistan kralının, Pakistan diktatörlüğünün ve Amerika uşacı Hayreddin Erkmen gibi azılı gericilerin istediği budur. Onlar, Afganistan işçi ve köylülerinin değil toprak beylerinin, halkın sırtındada boza pişirenlerin, kendileri gibi olanların yanındadırlar.

Amerika, İngiliz, Batı Alman ve Japon emperyalistleri kıyameti koparıyor. Carter gibileri, daha düne kadar Vietnamda Laos'ta, Kamboçya'da milyonlarca insanın kanına giren, birer barış meleği, insanlık dostu kesilmişler; ama tüm mazlum halklar, tüm emekçiler biliyorlar; eğer emperyalistler bir işe kuduruyorlarsa, o iş iyi bir iştir.

İslâm ülkelerindeki gerici unsurlar, Sedat gibi hainler, ortaçağ şeyhleri de Afgan devrimine

hınç duyuyor ve Sovyetlerin desteğine karşı köpürüyorlar. Bunu islamlığa yapılmış bir saldırı gibi göstermek istiyorlar. Ama onlar müslümanlık adına yalan söylüyorlar! Müslüman halkları budala yerine koyup kandıracaklarını sanıyorlar. Onlar Afganistan'ın yüzde doksanını meydana getiren işçilerin, köylülerin, yoksulların yanında değiller; Afganistan toprak beylerinin, gerici aşiret reislerinin, kendileri gibi ortaçağ şeyhlerinin, vurguncuların yanındadırlar. Müslüman Afganistan köylüleri toprak istiyorlar ve toprağı onlara devirm vermiştir. Müslüman Afganistan işçileri, para babalarının, patronların sömürsünden, zulmünden kurtulmak istiyorlar ve bu olanağı onlara devrim vermektedir. Emekçi Afgan halkı ülkesinin efendisi olmak istiyor ve bu olanağı onlara devrim veriyor. Bay Sedat ve Faysal gibileri müslüman halkın değil, bu halkı soyan zorbalara, hırsızlara, halk düşmanlarının yanındadırlar.

Maocular da, Carter gibi, Hayreddin Erkmengibi Türkes gibi öfkeden tepiniyorlar. Tepinsinler! Tarih artık emekçi halklardan yana dönmüştür. Göz yaşı dökmek sırası onlardadır. Tüm gericilere, tarihte vaktini dolduranlara, zorbalara ve onların uşaklarına sıra gelecek...

Emperyalistlerin, ortaçağ şeyhlerinin, maocu örneklerin kopardığı şamataya kapılıp dostu düşmanı hepten şaşırان başkalarında oldu. Daha önceleri, Sosyalist ülkeleri başka ülkelerdeki sınıf mücadelelerine, ulusal hareketlere aktif biçimde katılmamakla, devrimci güçlere silahlı destek sağlamamakla, pasiflikle suçlayan keskin

küçük burjuva «devrimci»leride bu gerici koroya katılıyorlar, yapılan işin enternasyonalizmle, Afgan devrimine destek sağlamakla bir ilişkisi olmadığını söylüyor, onu «işgal» diye niteliyorlar. Bu baylara sormak gerekir: Böylesine, bir Şili tehlikesinin varolduğu koşullarda başka türlü ne yapılabilirdi? Eğer bu enternasyonalist destek değilse, destek denen şey neyin nesidir?

Cümle gericiler Afganistan'a ilişkin böylesine şamata koparıırken Türk hükümeti ABD ile «Savunma ve işbirliği anlaşmasını» imzalayıp geçti.

Bu anlaşma, tamda Amerikaya Türkiye'ye müdahale olanağı veriyor. Yarın Türkiye'ye sömürücü ve gericiileri, halkın mücadelesi karşısında bunalinca Amerika askerlerinin Türkiye'ye çırkarma yaptığını görenler şaşırmasınlar...

Emperyalizm, İran ve Afganistan'daki gerilemelerinden sonra adeta paniğe kapıldı. O, şimdi Türkiye'de ve Ortadoğu'nun diğer kesimlerinde yerini sağlamlaştırmağa çalışıyor, yeni saldırılara hazırlanıyor; Silahlanmayı ve soğuk savaşı kışkırtıyor.

Dünya halkları, kuzu postuna bürünen bu kurdu iyi tanıyorlar. Halkımız, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm için savaştan yoksul Afgan halkının, Afgan işçi ve köylülerinin yanındadır.

Yaşasın Afganistan devirmil!

Yaşasın Türkiye ve Kürdistan Halklarının Afganistan halkıyla dayanışması!

Yeni Bir Güvensizlik Örneği Daha

Geçen Kasım ayında, Ürün Yayınları arasında Önder Sağlam imzasıyla «Devrimci Alternatif» adlı bir broşür yayınlandı. Bu broşür, «Ürün» dergisinin Sıkıyönetim tarafından yasaklanmasından sonra, genellikle ayda bir periyodik olarak yayınlanan «Haber, Yorum, İnceleme dizisi»nin 5. broşürü. Bu nedenle sözkonusu broşür, aylık siyasi dergi niteliğinde sayılabilir.

«Devrimci Alternatif» adlı broşürde, «Kürt Sorunu ve Güven» başlıklı bir yazı var. Bizim üzerinde durmak istediğimiz, sözkonusu yazıdır.

Başta hemen belirtelim ki, yazı sorunlara yaklaşım biçimiyle, kullandığı yöntem, ileri sürdüğü savlar, getirmek istediği gerekçeler ve hele hele yayınlanmış olduğu dönem itibariyle tamamıyla bir talihsizliğin ifadesidir. Her şeyden önce okuyucuları yanıltmaya, Kürdistan'da gelişmekte olan bilimsel sosyalist hareketi gizlemeye ve Kürdistan halkının giderek boyutlanan mücadelesini gözden düşürmeye yönelik çok büyük çarpıtmalarla karşı karşıyayız. Ayrıca, soruna bakış açı-

sında ve yapılan saldırılarda öyle bir seviyesizleşme ve hırçınlaşma var ki, neresine el atsan yazının bir döküntü yığınınından başka bir şey olmadığı hemen anlaşılıyor. Çarpıtılmışlığın, basit suçlama ve saldırıların ifadesi olmayan bir yer görmek neredeyse mümkün olamıyor.

Güven sorunuyla ilgili suçlamalara geçmeden önce, yazıda kasıtlı, bilinçli ve belli bir amaca yönelik olarak yapılan çarpıtmalara değinmek istiyoruz. Çarpıtmaları ve yönelik olduğu amacı gördükten sonra, ancak yazının böyle bir dönemde niçin kaleme alınmış olduğu apaçık ortaya çıkar.

Yazıdaki ilk ve en büyük çarpıtma, güven konusunda, başta Kürdistan işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketi olmak üzere, diğer devrimci, demokratik ve ilerici güçlere suçlamalar yöneltirken tüm bu güçlerin aynı kefeye konması ve tek bir hareketin; homojen olmayan tek bir hareketin çeşitli kanatları ve grupları olarak gösterilmeye çalışılmasıyla ilgilidir.

Yazı ,büyük bir sorumsuzlukla, düştüğü bir dipnotla, ülkede yıllardır varolan ve herkesçe bilinen objektif olguları bir çırpıda yok saymakta, ve kendince bir takım yeni hayali olgular yaratmaktadır. «Yazımızda Kürt demokrat hareketi ve Kürt devrimci demokratları ifadesi, aynı çevreler için kullanılmıştır,» dindikten sonra, şöyle bir belirleme yapılmaktadır.: «...Kürt aydın kadrolarının yönlendirdiği, değişik parti ve gruplardan oluşan Kürt demokrat hareketi, Irak'ta Kürdistan Yurtsever Birliği, başını Talabani çekmektedir. İranda: Kürdistan Demokrat Partisi; başını Abdurrahman Kasımlar çekiyor. Türkiye'de; özgür-

lük Yolu, D.D.K.D. ve Bağımsızlar adlı grupları sayabiliriz.» Doğrusu varolan gerçekleri inkâr ve çarpıtma, ancak bu kadar olur. Türkiye Kürdistan'ında ayrı ayrı olarak varolan, aralarında herhangi bir ideolojik, politik ve örgütsel bağımlılık ilişkileri olmayan Özgürlük Yolu ve bir gençlik örgütü olan DDKD'yi, ayrıca, İdeolojik, politik ve örgütsel bir bütünlük göstermeyen tek tek ilerici unsurları tek bir hareketmiş gibi göstermeye kalkışmak kadar, gerçeklerden uzak ve ciddiyetsiz daha ne olabilir. Çünkü; Özgürlük Yolu'nun ve DDKD'nin ayrı ayrı hareketler ve örgütsel yapılar içinde olduğunu bilmeyen tek bir kişi yoktur. Hele hele, bunun böyle olduğunu «Devrimci Alternatif» broşüründeki yazının yazarı çok daha iyi bilmektedir. Yazar, şunu da çok iyi bilir ki, çeşitli uluslararası ve ülke sorunları konusunda iki veya daha fazla siyasal hareketin aynı veya çok yakın politik tutumlar içinde olmaları, onların tek bir örgütsel yapı içinde değerlendirilmelerini hiç mi hiç getirmez. Eğer; Türkiye'de, TSİP, TİP ve TKP uluslararası sorunlar ve Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve siyasal durumuyla ilgili çeşitli olgular karşısında aynı politik tutum içinde iseler; yine bazı sorunlar karşısında da birbirlerine yakın şeyler söylüyorlarsa, ama başka bazı sorunlar konusunda da bambaşka şeyler getiriyorlarsa (istediği kadar ortak yanları, ayrılık noktalarından daha belirgin olsun) bu demek değildir ki, TSİP, TİP ve TKP, tek bir hareketin ayrı ayrı kanatları ve gruplarıdır. Ne olursa olsun, bunlar üç ayrı siyasal harekettir. Biz istesek de istemesek de bu böyledir. Ama eğer yazar, diyelim ki herhangi bir

hareketin bazı konularda birbirine yakın şeyler söyleyen, diğer bazı konularda da değişik şeyler ileri süren, ama tek bir örgütsel yapı içinde görünen ülke içi, ülke dışı, ya da şuradaki veya buradaki kanatlarından söz etseydi, o zaman, elhak bu doğrudur derdik. Sorun bu kadar basit, bu kadar açıktır.

Gelelim bu belirlemedeki ikinci çarpıtmaya: Yazının dipnotundaki belirleme, Türkiye'deki «Kürt Demokratları» ve «Kürt Devrimci Demokratları» arasında DDKD'yi de saymaktadır. Fakat yazının kendisinde, başından sonuna kadar DDKD'yi de saymaktadır. Fakat yazının kendisinde, başından sonuna kadar DDKD ile ilgili olarak herhangi bir cümleye rastlanmamaktadır. Yazıda yeri geldikçe hep, Türkiye ilerici kamuoyunda Devrimci Demokratlar olarak adlandırılan Kürdistan işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketine suçlamalar yöneltilmektedir.

Aslında yazıdaki dipnotta kasıtlı ve bilinçli olarak Devrimci Demokratlar yerine DDKD yazılmıştır. Bilindiği gibi, DDKD, ülke gençliğinin en yığinsal biricik merkezi örgütüdür. Halkımızın devrimci savaşımında; «Yolumuz işçi sınıfının yoludur» şiarını bayraklaştırarak ülkemiz gençliğinin de bu savaşımında onurlu yerini alması için aktif mücadele vermiş, hak ettiği saygınlığı da kazanmış, demokratik bir gençlik örgütüdür. Halkımızın topyekûn savaşımını örgütleyerek, onu iktidar yoluna yöneltmek konusunda siyasal bir misyon yüklenmemiştir. Yani ne olursa olsun, o, siyasal bir organizasyon değil; bir gençlik örgütüdür.

Ama yazar, DDKD'nin siyasal bir parti, ya da hareket değil de bir gençlik örgütü olduğunu bildiği halde dipnotu bu şekilde düşmüş, ardından yazının bütünlüğünde devrimci demokratlara veryansın etmeye kalkışmıştır. Bunu yapmaktaki amacı, Devrimci Demokrat Hareketin ideolojik, politik, örgütsel yapısıyla ve yüklendiği misyonla siyasal bir hareket olduğunu gizlemektir. Nasıl olsa Özgürlük Yolu derse, bir derginin etrafında toplanmış birkaç aydın kadrosu izlenimini yaratabilir. Öyleyse; Devrimci Demokratlar yerine de DDKD'yi koyarak onu basit bir gençlik hareketi olarak gösterebilir. Ne demeli; becerikli olunacaksa (!) yazarın bu konudaki deneyimlerinden yararlanmalı.

Aslında, Devrimci Demokratlar, Özgürlük Yolu ve bazı «bağımsız» unsurların tek bir hareketmiş gibi gösterilme çabaları da aynı amaca yöneliktir. Öyle anlaşılıyor ki, Devrimci Demokrat Hareketin, Proletarya Enternasyonalizmi ile devrimci yurtseverliği doğru bir biçimde kaynaştırarak izlediği kararlı ve doğru politikayla Kürdistan halkının ulusal demokratik savaşımını örgütlenme konusunda gösterdiği başarı ve bu başarı karşısında Kürdistan sorunu konusunda yazarın da paylaştığı politikanın bir çıkmazın içine girmesi karşısında, yazarı bir panik havası sarmıştır. Ve yazarın bu panikten kaynaklanan öfke ve duyguslulukla kaleme sarılmış, peşinen bir çırpıda Devrimci Demokratlar, «Kürt Demokrat» ya da «Kürt Devrimci Demokrat Hareketin»in bir grubu, bir kanadı olarak göstermeye kalkışmıştır. Özellikle yazının 14 Ekim Kısmi Senato ve

Milletvekilliği ara seçimleri sonrasında, bu seçimlerden Devrimci Demokratların izlediği doğru politika sonucunda elde ettiği başarının ve bütün Türkiye kamuoyunda kazandığı saygınlığın hemen ardından yazılmış olması bizim bu kanımızı doğrular niteliktedir. Ama ne yazık ki, çarpıtmalar ve duygusal suçlamalarla dolu yazı, yazarın kesesine olumlu sayılabilecek ve emekçi halk güçlerimizin mücadelelerine ileri bir değerlendirme olarak geçebilecek herhangi bir katkı getirmemiştir. Aksine, Türkiye ve Kürdistan'da sömürgeci-faşist saldırıların arttığı, emekçi halk kitlelerinin zamlara ve zulümlere en ağır yaşayamaz koşullara itildiği; faşizmin adım adım tırmandırıldığı; devlet terörünün yaygınlaştırıldığı; demokratik kitle örgütlerinin kapatıldığı; ilerici ve devrimci yayınların susturulduğu, onbinlerce ilerici, yurtsever ve sosyalist'in sıkıyönetimce gözaltına alınıp koğuşturulduğu, işkencelerin en ağırına maruz bırakıldığı, varolan kısıtlı demokratik hak ve özgürlüklere de göz dikildiği ve tüm bunlara karşı ortak düşman faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı güç ve eylem birliğinin kendisini dayattığı ve bu konuda herkesin «sınav» verdiği bir döneme rastlamış olması itibariyle büyük bir talihsizliğin eseridir.

Hiç kuşkusuz, yazının talihsizliği bu kadarıyla da kalmıyor. Ondaki diğer büyük bir talihsizlik de proleter enternasyonalizmi ve dünya barışı uğruna ödünsüz bir mücadeleyi yürüten Devrimci Demokratlarla, Irak'taki Kürdistan Yurtsever Birliği (küçük burjuva milliyetçiliğinden öteye gidemeyen bir hareket) ve yurtsever demokrat

bir niteliği olan İran KDP ile aynı kefeye koymasındır. Hele, Devrimci Demokrat Hareketi, Barzani milliyetçiliğinden kaynaklanmakla ve bu emperyalizmle bütünleşmiş gerici burjuva milliyetçiliğinin etkisinden kendisini kurtarmamakla suçlaması kadar büyük bir olumsuzluğun olması mümkün değildir. Oysa dost da, düşman da, çok iyi bilir ki, Devrimci-Demokrat Hareket, Barzani milliyetçiliğine karşı mücadele içinde doğup gelişmiş ve bugünlere gelmiştir. Barzani milliyetçiliğine karşı Türkiye Kürdistan'ında mücadele bayrağını açan ilk hareket olmuş ve günümüze kadar bu konuda en ufak bir ödünü vermeyi aktının ucundan bile geçirmemiştir.

Açıktır ki yazar, Kürdistan işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketinin kamuoyunda Devrimci-Demokratlar olarak adlandırılmasından yararlanarak, onun aslında bilimsel sosyalist bir hareket olmadığı, bilimsel literatürde «devrimci-demokrasi» adıyla adlandırılan Asya, L. Amerika ve özellikle Afrikadaki bazı küçük burjuva demokrat hareketler arasında değerlendirilebileceği kanısını yerleştirmeye çalışmıştır. Bilindiği gibi devrimci demokrasi» olarak adlandırılan siyasal akım tamamiyle bilimsel sosyalist bir politika izlemekten yoksun, milliyetçi düşünceleri ağır basan, çoğu kez sosyalizme açık bir eğilimleri de olan ama bu konuda istikrarlı bir tutumu sürdüremeyen bir siyasal akımdır. Asya, Afrika ve L. Amerika'nın sömürge ülkelerinde, yüzyıllardır süren ağır sömürgeci boyunduruğun büyük tahribatının, yoksulluk, açlık ve sefaletin birinci derecede sorumlusu olarak emperyalist-kapitalist

lkeleri gören Asya, Afrika ve L. Amerika'daki söz konusu ülkelerin ilerici yurtsever aydınlarının, giderek yalnızca emperyalist-kapitalist ülkelerin zorla oluşturdukları sömürge, sömürgeci ilişkile-re karşı değil, aynı zamanda onların içinde yaşadıkları kapitalist düzenlerine karşı da bir tep-kileri oluşmaya başladı. Bu tepkilerin bir ifadesi olarak «devrimci-demokrasi» diye adlandırdığımız akımın yaygınlaşmasına neden oldu. Hatta zamanla bir takım ülkelerin «devrimci-demok-ratları» bu anti-kapitalist eğilimlerinde daha ka-rarlı bir tavrın içine girerek, süreç içerisinde gi-derek tamamıyla bilimsel sosyalist bir politika iz-lemeye başlamışlardır. Ama bazılarında bu tür kararlı tutumu sürdürme konusunda başarıya ulaşmamışlar, süreç içerisinde giderek gerile-miş ve tümüyle burjuva bir yapı içine de girebil-mişlerdir.

İşte, «devrimci-demokrasi»nin bu özelliğinden dolayı, yazar, Devrimci-Demokratlar ismiyle bu siyasal akımı ağıştırmayı denemiştir. Oysa her-kes de bilir ki, Devrimci-Demokrat hareketin izle-diği politikayla genel olarak «devrimci-demokra-si»nin politikasını özdeşleştirmeye kalkışmak ta-mamıyla gerçekleri inkâr olur.

Kaldı ki siyasal bir hareketin salt ismi onu ni-telendirebilmemizi hiç bir zaman getirmez. Eğer yle olmasaydı, isminde komünist sözcüğü bulun-mayan, pek çok ülkedeki komünist partisinin ko-mnist olduğu gerçeğini yadsımamız gerekirdi. Bu konuda son olarak şunu da belirtelim; Yazar, çok iyi bilir ki Türkiye'de «Birlik ve Dayanışma» ya da «İlerleme» diye adlandırılan hareket ne ka-

dar salt bir birlik dayanışma hareketi ya da salt bir ilerleme ise, Devrimci-Demokrat hareket de o kadar salt bir Devrimci-Demokrat harekettir. (!)

Ama öyle anlaşılıyor ki; Devrimci-Demokrat bile demek yazarın içinden gelmiyor. Bazen Devrimci-Demokrat nitelendirmesini getirirken, bazen de ondan daha geri bir nitelik olan «Demokrat» nitelemesini kullanıyor. Oradan da, Barzani milliyetçiliğinden kaynaklanma suçlamalarına sığıyor. Bir de çok büyük bir ideolojik yanlışlığın içine saplanıp saplanmadığının farkına bile varmadan «Demokrat» (ki kastedilen burjuva anlamında demokrattır), ile «devrimci-demokrat» nitelendirmelerini aynı çevreler için kullandığını da söyleyebiliyor. Bu, yazarın ideolojiyi önemseme ve ideolojik tutarlılık gösterme konusundaki beceriksizliğin ifadesidir. Aynı zamanda onun genel anlayışından kaynaklandığının da göstergesidir. Zaten sözkonusu yazıyı okuyanlar da göreceklere ki, yazarın asıl amacı, ideolojik bir eleştiri yöneltmek değil, ilerici kamuoyunda ve özellikle kendi anlayışının etki alanında kendi sübjektif değer yargılarına uygun bir kanı yaygınlaştırmaya çalışmaktır. Hem de her ne pahasına olursa olsun böyle bir kanıyı yaygınlaştırmak ve işin gerçeğini gizlemektir. Yazıda yapılan diğer büyük çarpıtma da «Kürt Halkı» kavramının içinin boşaltılması çabasıyla ilgilidir. Yazıda sürekli olarak «Kürt Halkı» ile «işçi sınıfı» kavramları yan yana getirilmekte ve birbirlerinden tamamiyle kopuk, aralarında içerik olarak hiç bir bağ bulunmayan, biri bir yanda, öteki öbür yanda yer alan, olgularmış gibi gösterilmeye çalışılmakta-

dır. Kısacası, işçi sınıfı denilirken tamamiyle Kürt Halkı dışında ya da Kürt Halkı denilirken içinde işçi sınıfının olmadığı bir olgu izlenimi yaratılmaktadır.

Oysa, gerçek bu çarpıtmanın tamamiyle karşısıdır. Kürt halkının kendisi, işçi sınıfının olmadığı bir halk değildir. Kürt halkı derken her şeyden önce içinde işçi sınıfının da bulunduğu tüm emekçi sınıfı ve katmanlar akla gelir. «Kürt Halkının Hareketi» denirken de başında Kürdistan işçi sınıfının bulunduğu ve diğer emekçi katmanların da yerlerini aldıkları bir ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketini anlamak gerekir. Gerçek olan budur.

Bu arada hemen şunu da belirtelim ki biz, Kürdistan sorununun milliyet temeli üzerinde inşa edilip «Kürt Halkı» ya da «Kürt Halkının Hareketi» biçiminde getirilmesine karşıyız. Çünkü, Kürdistanda yalnızca Kürt Halkı yaşamamaktadır. Sömürgeci boyunduruğun ağır yükünü de yalnızca Kürt halkı çekmemektedir. Kürdistanda bazı ulusal azınlıklar da (Arap, Azeri, Asuri v.s.) bulunmaktadır. Aynı baskı, zulüm ve zorbalık onların da sırtındadır. Hatta Kürdistanda yerleşik Türkler var ki bu sorun aynı zamanda onların da sorunudur. Bu nedenle mücadeleden söz ederken bir «Kürt Halkının Mücadelesi» değil, «Kürdistan Halkının Mücadelesi» olarak getirmek gerekir. Aynı şekilde, emperyalizme, sömürgeciliğe ve yerel gericiliğe karşı ulusal ve toplumsal kurtuluşun başını çeken salt Kürt işçi sınıfı değildir. Bir bütün olarak Kürdistan işçi sınıfıdır.

GÜVENSİZLİĞİ ORTADAN KALDIRMA GÖREVİ HERKESTEN ÖNCE EZEN ULUSUN SOSYALİSTLERİNİNDİR

İki halk arasındaki güven konusunda, güvensizliği ortadan kaldırma yolunda ezen ve ezilen ulusların sosyalistlerinin karşı karşıya buldukları görevlere ve bununla ilgili olarak «Kürt Sorunu ve Görevi» yazısındaki belirleme ve suçlamalara geçmeden önce yazının içinde bulunduğu ilginç bir anlayışa değinmek istiyoruz.

Yazı, ya da daha doğrusu yazıyı kaleme alan yazar, kendi sahip olduğu dünya görüşü ile işçi sınıfının hareketini (kastedilen Türkiye İşçi Sınıfı Hareketidir) özdeş gösterme gibi ilginç bir anlayışın, içindedir. Hatta, benim içinde yer aldığım ya da sahip çıktığım hareket, eşittir işçi sınıfı hareketi diyor. Dolayısıyla kendisinin içinde yer aldığı ya da sahip çıktığı hareketin yaptıklarını işçi sınıfı hareketi yaptı, kendi hareketinin düşüncüklerini, önerdiklerini işçi sınıfı hareketi düşündü, önerdi (veya düşünüyor, öneriyor, yapıyor, ediyor v.s.) diye sunmaya çalışıyor. Bu anlayış, bize, ortaçağ hıristiyan dünyasında kendisini tanrının yeryüzündeki temsilcisi olarak ilan etmiş ve yaptığı ya da düşündüğü her şeyi tanrı adına sunan kilise kurumunu ve islam dünyasında tanrı adına yönetimi elinde bulundurduklarını ilan eden islam halifelerini, Osmanlı padişahlarını, tarikat şeyhlerini ve evliyalık taslıyanları hatırlattı. Bilindiği gibi bunlar, her şeyi tanrı adına yaptıklarını iddia eder ve istediklerinde insanları afaroz eder, günah çıkarır ya da günahkâr ilân

ederlerdi. Fetvalar verir, can alır, baş keserlerdi. Yaptıkları her şeyi tanrı yapmış sayılırdı. İşte yazar da buna benzer bir iddianın peşindedir. Bu nedenle bütün düşündüklerini, yaptıklarını, getirdiği suçlamaları işçi sınıfı hareketine mal etmeye kalkışıyor. İşçi sınıfı hareketi şöyle yaptı, böyle yaptı, şuna karşıdır veya buna karşıdır deyip duruyor.

Hiç kuşkusuz bu, yazarın kendi iddiası ve onu bağlayan bir şeydir. Biz hiç de böyle düşünmüyoruz. Onun meseleye baktığı gibi de bakmıyoruz. Bize göre yazarın savunduğu hareket, eşittir işçi sınıfının hareketi değildir. Kaldı ki genel anlamıyla da ileri sürülse de böyle bir iddia yanlıştır. Gerçek anlamda bir işçi sınıfı siyasal hareketi (Siyasal Partisi anlamında) işçi sınıfı hareketine özdeş değildir. İşçi sınıfının hareketi, ekonomik, ideolojik ve politik, ayrıca partili partisiz, sendikali sendikasız v.s. gibi bütün araç, biçim ve yöntemleriyle birlikte oluşturduğu mücadelesiyle oluşur. Ama, işçi sınıfı siyasal partisi bu genel işçi sınıfı hareketinin bir parçasıdır. Hiç kuşkusuz çok önemli bir parçasıdır ki, o ayrı bir konudur.

Şimdi gelelim yazının, iki halk arasındaki güven sorununda yaptığı belirlemelere. Yazı, günümüz koşullarında, iki halk arasında bir güven ya da güvensizlik olup olmadığı yolundaki açıklamalarında, birbirleriyle çelişen iki sav ileri sürmektedir.

Yazının ikinci paragrafında genel olarak «Ulusal Baskı Sistemi»nin halklar arasında yarattığı olumsuz sonuçlara değinirken doğru bir yaklaşımla şunlar söylenmektedir.

«Ulusal baskı sistemi işçi sınıfına, emekçi yığınlara düşman bir baskı mekanizması yaratır. Irkçılığı, şovenizmi körükler. Her türlü demokratik çıkışı, vatan bütünlüğü gerekçesiyle ezer. Egemen gerici sınıflar, bu baskı mekanizmasını aklamak için yoğun bir propaganda örgütler. İşçi sınıfını, geniş emekçi yığınları şovenizmle zehirler. Halklar arasında düşmanlık körüklenir. İşçilerin uluslara göre bölünmesi ve kardeşliğin zedelenmesine ortam hazırlanır. *Bunun sonucu işçiler, köylüler, geniş emekçi yığınları ulusal ayrımcılığa kendilerini kaptırır. Kendi çıkarlarıyla burjuvazinin çıkarlarını özdeş görmeye başlar.* Bu gelişme burjuva devlet mekanizmasının git-tikçe yozlaşmasını, ırkçı-faşist kafalarla dolmasını sağlar. *Halk arasında güvensizlik doğar.*» (a.b.c.)

Aynı şekilde yazının bir başka yerinde, günümüzde iki halk arasında burjuvazinin uyguladığı baskı ve sömürü mekanizmasının yarattığı, besleyip yaşamasını sürdürmeye çalıştığı bir güvensizliğin varlığını kabul etmekte ve şöyle denilmektedir. «...Güvensizliği besleyen koşullar vardır. Bu da gerici egemen burjuvazinin Kürt Halkı'nı yok sayan baskıcı ve ayrımcı politikasıdır. Kürt Halkı ulusal demokratik haklarından yoksun böylesine *ayrımli* bir konumda kaldığı sürece güvensizliği besleyen koşullar yaşıyor demektir. Gerici-faşist güçlerin tüm çabası bu ayrımlı düzeni sürdürmektir. Bunu sürdürmenin yolunu iki halkın arasına kan sokmak, güvensizlik yaratmak olduğunu da çok iyi biliyor.» Yine iki halk arasında egemen burjuvazinin kurduğu ulusal baskı ve sömürü

rü mekanizmasıyla Türk ve Kürt Halkı arasında bir güvensizliği yarattığı tespitinden kalkmak, iki halk arasında bir güvensizliğin varlığı kabul edilerek «Buna karşın Kürt Demokrat hareketi, gerici-faşist güçlerin oyununu bozmak, iki halk arasında güven sağlamak sorumluluğunu taşıyor.» deniliyor. (a.b.c.)

Ama aynı yazının içine serpiştirilmiş daha başka pasajlarında da bununla tamamiyle çelişen bir belirleme bulunmaktadır. Şimdi de onları buraya aktararak bu yüzde yüz çelişik belirlemeleri karşılaştırmaya çalışalım:

«Türk ve Kürt Halkı Arasındaki ilişkiler binlerce yıl öteye dayanır. Türk ve Kürt Halkı binlerce yıllık ortak bir yaşama, emperyalist salgıncılara karşı ortak kurtuluş savaşına sahiptir. Gelişen kapitalist ilişkiler iki halkın yaşamını iç içe örmüştür. Kapitalizmin gelişmesiyle milyonlarca Kürt emekçisi büyük sanayi kentlerine, Türk yerleşme merkezlerine yönelmiştir. Bu gelişmeler iki halkın yaşamında olumlu etkiler yepmiştir».

Emperyalizmle içli dışlı olmuş sömürgeci Türk burjuvazisinin yıllardan beri yarattığı «Ulusal Baskı Sistemi», «Gelişen Kapitalizm», iki halkın arasındaki olumsuz ilişkileri ne kadar da güzel ortadan kaldırmış, iki halkın ortak yaşamını iç içe ne de güzel örmüştür. (!) Doğrusu can kurban böylesi bir «Ulusal baskı sistemine». Böylesi kapitalizme (!) Bu pasajı okuyunca, insan nerdeyse Büyük Ekim Devriminin açtığı yolda sosyalizmin yarattığı maddi ve manevi koşullarda her türlü ulusal baskı ve ayrımcılığı ortadan kaldıran, halklar arasında hak eşitliğine, gönüllü

kardeşçe birliğe dayanan ortak bir yaşamın ve savaşımın örüldüğü Sovyetler Birliğinden bahsedildiğini sanıyor. Yazıda daha da açık bir şekilde «Bugün 'güven' istemi, Kürt ve Türk halkı arasındaki ilişkilerin bir yansıması değildir. İki halk arasında böylesi bir sonuçtan (güvensizlikten) söz etmek zordur» deniliyor.

Oysa yukarıdaki iki pasajdan önce aktardığımız bölümlerde, «Gerici egemen burjuvazinin» yarattığı «Ulusal Baskı Sistemini» ve yürüttüğü «Ayrımcı Politikanın», «halklar arasında düşmanlığı körüklediği» bunun bir sonucu olarak da işçilerin, köylülerin, geniş emekçi yığınların ulusal ayrımcılığa kendilerini kaptırdıkları kendi çıkarlarıyla burjuvazinin çıkarlarını özdeş görmeye başladıkları, bu olguların halklar arasında güvensizliğin doğmasına yol açtığı kabul edilmektedir. Aynı baskı politikası ve «Ayrımcılık» Kürt ve Türk Halklarının arasında da bir güvensizliğin doğmasına yol açmıştır. İki halk arasında binlerce yıl öteye dayanan ilişkiler, hiç bir zaman her iki halkın da eşit haklara sahip olduğu, her türlü sömürgeci baskılardan uzak eşit haklar temelinde gerçekleştirilmiş bir ortak yaşam biçiminde oluşmamıştır. Kürt Halkı yüzyıllar süren bir istila, yağma ve talan hareketinin yoğun baskıları ve acıları içinde bugüne gelmiştir. Yıllarca, yeraltı ve yerüstü zenginlikleri yağmalanmış, ülkesi önce ikiye, ve sonra «ortak olarak girdiği Kurtuluş Savaşı» sonunda dörde bölünmüş, ardından var olan bütün özgürlüklerini de yitirmiş, ulusal hakları uğruna giriştiği mücadeleleri kan ve ateşle bastırılmış, büyük kitleler halinde soykırıma uğ-

ratılmış, binlerce, onbinlerce sayıyı aşan kabileler halinde yurdundan koparılarak zorla batıya sürülmüş bir halktır. Sömürgeci güçler onun her türlü maddi ve manevi değerlerini imhaya yönelmişlerdir. Irkçı-şoven bir politikayla yok edilmeye, kendi diline, kültürüne her türlü ilerici ulusal değerlerine, tarihine yabancılaştırılmaya çalışılmıştır. Bugün de bütün şiddeti ve yoğunluğuyla, bu baskıların altında yaşamaya çalışılmaktadır. Her türlü ulusal demokratik talepleri reddedilmekte, bu uğurda yürütmeğe çalıştığı en ufak mücadele en ağır ve insanlık dışı saldırılarla boğma yoluna gidilmektedir.

Kuşkusuz bütün bu sömürgeci baskı ve zulüm politikasını yürüten hiç bir zaman emekçi Türk halkı değildir. Ve olamaz da. Bu politikaya başvuranlar geçmişin gerici egemen sınıfları ve günümüz emperyalizmle işbirliği yapmış sömürgeci güçleri (İşbirlikçi Burjuvazi)dir. Türk halkının Kürt halkını sömürmekle, ona karşı baskıcı ve ayrımcı bir politika yürütmekle elde edeceği hiç bir maddi çıkar sözkonusu değildir. İki halk arasında objektif bir çıkar çelişkisi yoktur, aksine, ortak çıkarlara sahiptirler. Kaldı ki dünyanın hiç bir yerinde halklar arasında çıkar çelişkilerinden söz edilemez.

Ama gerçek olan şu ki, bugün iki halk arasında şu ya da bu ölçüde bir güvensizlik söz konusudur. Bunu yaratan da ne Türk emekçi yığınları ne de Kürdistan halkıdır. Güvensizliği yaratan sömürgeci burjuvazinin isteyerek, bilerek izlediği ırkçı-şoven politikasıdır.

Ancak, sömürgeci burjuvazinin ırkçı-şoven politikasıyla, halklar arasında körüklemeye çalıştığı (sun'î) düşmanlığı, onlar arasında oluşturmaya çalıştığı, daha da artırmaya çabaladığı güvensizlik çemberini kırma yolunda mücadele etmek ve burjuvazinin bu uğurdaki çabalarını geri püskürtmek «ezen» ve ezilen halkların sosyalistlerinin, devrimcilerinin görevidir. Bununla birlikte bu konudaki en büyük görev ve sorumluluk her şeyden önce ezen ulusun sosyalistlerine düşer. Ezen ulusun sosyalistleri, «kendi» burjuvazilerinin, işçiler, köylüler ve diğer geniş emekçi yığınları arasında yaymaya çalıştığı şoven şartlanmaları biran önce parçalamak ve yıkıp atmak görevi ile karşı karşıyadırlar. Ezen ulusun sosyalistlerinin, burjuvazinin ırkçı şoven propagandasının etkisiz hale getirilmesi gereğini kabul etmeleri yeterli değildir. Bu uğurdaki en aktif mücadeleyi örgütlemeleri ve en ufak bir ödün vermeden, özverili bir çalışmanın içine girmeleri, bu yolda en geniş kitlelere ulaşmaları gerekir.

«Kürt sorunu ve Güven» başlıklı yazı, metnin bütünlüğünde, iki halk arasında bir güvensizliğin olmadığı böyle bir sorundan sözetmenin «zor» olduğu gibi bir sonuca ulaştıktan ve «gerek iki halk arasındaki ilişkiler, gerekse işçi sınıfı hareketinin tutumu güvensizliği beslemiyor» dedikten sonra, Kürt Halkı'nın aslında bir güven isteminin olmadığı yolunda bir iddiaya yol açan «Güven İstemi Kürt Devrimci Demokratlarının henüz ne yapacaklarına karar verememiş olmalarından doğan tedirginliğin yansımasıdır... Güven istemi, ortak eylemden sıyrılmanın (Böyle bir iddiayı nereden

çıkartıyorsa artık b.n.) uygun olmayan gerekçesidir.» gibi temelsiz bir suçlamaya yöneliyor. Çok açık olarak, kendi savunduğu siyasal hareketin, Kürdistan sorunu konusunda üzerine düşen her şeyi fazlasıyla yaptığını, iki halkın ortak mücadelesinin örgütlenmesi yolundaki güvensizlik engelinin bir sorumlusu varsa o da «Kürt demokrat ya da «Kürt devrimci demokrat hareketinin» izlediği tutum olduğunu iddia eden bir belirleme-dir.

Bu iddia, çok ciddi bir iddiadır. Gerçekten sorununun böyle olup olmadığını açıklığa kavuşturmak gerek. Önce yazının iddialarındaki birinci bölüme, yani yazının savunduğu ya da görüşlerini paylaştığı siyasal hareketin, Kürt sorunu konusunda üzerine düşeni yapıp yapmadığı sorununa değinelim: Yazının «İşçi Sınıfının Hareketi, Özgürlüğün Güvencesidir» ara başlığının altındaki bölümünde deniyor ki: «İşçi sınıfı hareketi savaş programını legal basmış ilgi duyan herkese ulaştırmıştır. Kürt sorunu, işçi sınıfının savaş programında ana sorunlardan biridir. Aynı zamanda, bu sorunu programında açıkça ifade eden tek partidir.»

«İşçi sınıfı hareketi, Kürt halkının kendi geleceğini özgür iradesiyle belirleme hakkının ödünsüz savunucusudur. Program dışındaki belgelerinde —Konya Konferans belgeleri, MK Plenumu raporu— sorun açıktır. Sürekli yayımla sorun daha da açılmıştır. Kürt Halkının kendi geleceğini özgürce belirleme hakkını ayrılma hakkı anlamında yorumlamaktadır.» Bütün bu söz konusu edilen şeylerin yapıldığı, bir programa,

Konya Konferans Belgelerine, MK Plenumlarına dayandırılarak söylendiğinden, «İşçi Sınıfı Hareketi»nden kastın TKP (Türkiye Komünist Partisi) olduğu açıktır. Yazının, TKP'nin programı Konya Konferans Belgeleri ve sürekli yayınlara ilgili olarak getirdiklerinin ne derece inandırıcı olduklarına bakmak gerekir.

Önce programa bakalım: TKP programında ulusal sorun tek bir madeyle geçiştirilmiştir. İddia edildiği gibi, Kürt sorununun, programda ana sorunlardan biri olarak görüldüğüne dair en ufak bir belirti yoktur. Kaldı ki programda yansıyan bunun tamamıyla tersidir. Her şeyden önce TKP programı, Kürt sorunun bir ulusmu yada ulusal azınlık sorununu olduğuna karar verebilmiş değildir. Ve Kürt Ulusal Sorununu Azınlıklar (Örneğin Lazlar) sorunuyla aynı kefeye konmuştur. Programda yansıdığı biçimiyle sonunda teorik yaklaşımının bu kadar muğlak ve sakat olduğu apaçık ortaya çıkmaktadır. Kaldı ki: Programın getirdiği pratik çözüm Leninist çözüm anlayışından uzaktır. Programda Kürt Ulusal sorunuyla ilgili olarak önerilen çözüm, anayasal hak çerçevesinin içine hapsedilmiştir ki böyle bir çerçeveye sorunu hapsetmek Leninist çözüm anlayışıyla çelişir. Ayrıca Programda Ulusal Sorun. ana sorunlardan biri olarak değil, ana sorunların gerisindeki herhangi bir sorundan da daha önemsiz bir sorun olarak yer almıştır. Örneğin Programda, bir «Ulusal Burjuvaziye», bir aydınlar sorununa, bir gençlik yada kadın sorununa verilen önem, Kürt Ulusal Sorununa verilmemiştir. Neredeyse sorun, bir formalite olarak görülmüştür.

Kürt Ulusal Sorununun Programında bir formaliteden öteye götürmeyi düşünmeyen bir anlayışın ifadesi olduğunu gösteren en açık kanıt bunun programlaştırılmamış olmasıdır. Çünkü günümüzde çok açık olarak TKP'nin Kürt Halkının ayrılıp kendi ulusal devletini kurmasından yana olmadığı, buna kesinlikle (günümüz koşullarında) karşı olduğu ortadadır. TKP, sorunun ilk halkın birlikteliği koşullarındaki bir çözümünden yanadır. Ama TKP (şimdiki programında ortaya çıkan biçimiyle) böyle bir çözümü bile programlaştırmış değildir. Kürt Halkının ulusal ve demokratik haklarının nasıl bir statüye bağlanmasını önerdiğine dair, temel hatlarıyla belirlenmiş bir çerçeve bile sunmamıştır. Sadece anayasal hak denip geçiştirilmiştir. Bu nedenle, TKP programının, Kürt Ulusal sorunuyla ilgili olarak bugün halen yürürlükte olan biçimiyle Kürt halkına, Kürdistan işçi sınıfı, köylüleri ve diğer emekçilerine verebileceği en ufak bir güven yoktur.

Şimdi gelelim Konya Konferans Belgelerine: Konferans belgelerinden anlaşıldığı kararıyla, Kürt sorunu konusunda yapılan tartışmalar, TKP Programından daha ileri bir düzeyde (Hiç olmasa bazı konularda) olduğu açık. Konferansta yapılan tartışmalardan, konferansın, Kürt Sorununa bir ulusal azınlıklar değilde ulus sorunu olarak baktığı, Türkiyede Ulusal sorunu deyince, birinci planda Kürt Sorunu olarak değerlendirdiği ve Kürt Halkının kendi kederini tayin hakkını kabul ettiği görülmektedir ama konferans bu hakkın ayrılma biçiminde gerçekleştirilmesine karşı olduğunu açıkça belirtilmesine rağmen birlikteki çö-

züm konusunda programlaştırılmış bir alternatif getirmemiştir. En kötüsü de konferansın yukardaki olumlu belirlemelerine rağmen, aynı konferans, çok geri ve konferansın yukarda olumlu saydığımız belirlemelerine yüzde yüz karşıt bir belirlemeyi de onaylayabilmiştir. Bu belirleme şudur: Konferansta, başlı başına Kürt Ulusal sorunuyla ilgili olarak sunulan metinde açıkça, «Biji Kürdistan» (Yaşasın Kürdistan), «Kürdara Azadi» (Kürtlere Özgürlük) ve «Bese Koleti» (Köleliğe Hayır) sloganlarının «Ayrılıkçı Burjuvazinin» sloganları olduğu iddia edilerek bu sloganlara karşı çıkmaktadır. Oysa, köleliğe karşı olmak, Kürt halkının özgürlüğünü istemek ve bir ülkenin yok edilmesine karşı çıkmak, her şeyden önce sosyalistlerin görevidir. Ve en önemlisi bütün bunları kabul etmek demokrat olmanın asgari koşuludur.

Sürekli yayınların bu konuda üzerlerine düşenleri yapıp yapmadıklarına gelince; Açıkça belirtelim ki aylık, 15 günlük, haftalık, günlük sürekli sözlü ve yazılı yayınların da hiçte öyle iddia edildiği gibi üzerlerine düşenleri layikiyle yerine getirdikleri söylenemez. Nedense bu yayınlar hep, Kürdistan'daki siyasal hareketlerden birine eleştiri yöneltmek, ona karşı bir saldırıya geçmek gereğini duydukları zaman Kürt sorununu hatırlamışlardır. Geçmişten günümüze kadar istisnasız bu hep böyle olmuştur. Açıp bir bakılsın aylık legal yayın organlarının geçmiş sayılarına. Kürt Sorunu ile ilgili bir yazı hangi sayıda varsa, aslında o yazının Kürdistan'daki siyasal hareketlerden birine (Sosyalistlere dahil) yönelik bir saldırı

rı amacı ile yazılmış olduğu apaçık olarak görülecektir. Haftalık ve günlük yayınlarda da son bir kaç ay öncesine kadar hep bu vesilelerle Kürt sorunu hatırlanmıştır. «Devrimci Alternatif» broşürde çıkan ve şu anda üzerinde durduğumuz yazı da aynı amaca yöneliktir.

Oysaki Kürt sorunu, sadece Kürdistan'daki sosyalistlerin, ilerici ve yurtsever güçlerin getirdikleri görüşlerin doğruluğu veya yanlışlığı sorunu değildir. Bu sorun, ezilen bir ulusun, yıllardır şömürgeci baskı altında zömürülüp, yok edilmeye çalışılan bir halkın sorunudur. Türkiye devriminin ana sorunlarından biri olarak görüldüğü iddia edilmektedir. Öyleyse Türkiye'nin diğer ana sorunları gibi, her zaman, her koşul altında ve her vesileyle üzerinde ısrarla durulması ve çözümü için gerekli her çabanın gösterilmesi gereken bir sorundur.

Örneğin bu konuda, «Politika Gazetesinin» 14 Ekim seçimleriyle ilgili tutumunu hatırlıyalım. Seçimler yalnız İstanbul'da değil Türkiye'nin diğer bazı illerinde ve bu arada Kürdistan'daki pek çok ilde de yapıldı. Özellikle seçimler Kürdistan'da büyük bir baskı, zorbalık ve terör havası altında yapıldı. Seçim kampanyası, sayısız engelle, egemen çevrelerin yarattığı provakasyon ve yıldırma çabalarıyla karşılaştı. Kampanya, yasal olmayan yollarla engellenmeye çalışıldı. Sosyalistler, İlericiler, Yurtseverler tutuklandı ve günlerce gözaltında bekletildi. İşkenceden geçirildi. Bütün bu açık gerçeklere rağmen Politika Gazetesi, kendi seçim kampanyasını İstanbul ili ve Bakiye Beriye Ongerin seçim çalışmalarıyla

sınırlandırdı. Sadece Politika okuyan bir okuyucu zannedecekti ki seçimler yalnızca İstanbul'da yapılmaktadır. Seçim kampanyası boyunca, Kürdistan'daki baskı ve zorbalıklara, Devrimci-Demokratlar ile TSİP'in sağladığı seçim işbirliğinin karşı karşıya bulunduğu zorluklara, karşılaştığı engellere değinmeyi aklına getirmeyen Politika Gazetesi seçimlerden sonra Devrimci-Demokratlarla TSİP'in işbirliğinin elde ettiği başarılarla saldıran, özellikle Devrimci-Demokratların haklı olarak ortaya çıkan gücünü gizlemeye yönelen, politikasının doğruluğunu ve yığınlar arasındaki kök salmışlığını gözardı etmeyi amaçlayan değerlendirmeler yapmaya başladı.

Sorun, üzerine düşeni layikiyle yerine getirip getirmemekle ilgili olduğu için bu arada TKP'nin geçmişten beri içinde olduğu bir tutumu da hatırlatmak gerekir. Bilindiği gibi TKP bu güne kadar, çeşitli ülke ve dünya sorunlarının tartışıldığı, bu konuda kararların alındığı pek çok uluslararası toplantılara katılmıştır. Bu toplantılara ya da konferanslara TKP'nin Türkiye Devriminin ana sorunlarından biri olarak gördüğünde iddia ettiği Kürt Sorunu ile ilgili herhangi bir rapor götürdüğüne dair tek bir belirti yoktur. Aksine pek çok toplantı ve konferansta TKP'nin Kürt sorununu da ele almayı aklının ucundan bile geçirmedini gösteren belgeler vardır. Örneğin Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisi'nde zaman zaman söz konusu edilen ve TKP'nin de katılmış olduğu görülen uluslararası toplantılarda Kürt Sorununun ele alınmadığı (TKP tarafından) görülür.

DEVRİMCI-DEMOKRAT HAREKET ORTAK SA- VAŞIMI ÖRME YOLUNDA ÖN SAFTA YERALIYOR

Şimdi de yazıdaki güven sorunuyla ilgili id-
dianın ikinci bölümüne geelim. Yazı, güven iste-
minin Kürt Halkından gelmediği anlamındaki bir
noktaya vardıktan sonra, «Güven İstemi, Kürt
Devrimci-Demokratlarının henüz ne yapacakla-
rına karar verememiş olmalarından doğan tedir-
ginliğin yansımasıdır. Kendi kendine güvensizli-
ğin ifadesidir. Güven istemi ortak eylemden sıy-
rılmanın uygun olmayan gerekçesidir» şeklinde-
ki bir suçlamayı getiriyor.

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, iki
halk arasında bir güvensizliğin bulunduğu, bu
güvensizliğin kaldırılması yolunda, ezen ulusun
sosyalistlerinin üzerlerine düşenleri gerektiği gi-
bi yerine getirmediği, ve burjuvazinin, işçi sı-
nıf, köylüler ve diğer geniş emekçi yığınlar ara-
sında yaratmış olduğu şoven şartlanmaları par-
çalayamadıkları apaçık ortadadır. Durumun bu
noktada olduğu açıkça ortadayken böyle bir so-
runun olmadığını iddia etmek gerçekleri gizle-
mekten başka bir şey değildir. Hele hele bunu,
Devrimci-Demokratların henüz ne yapacaklarına
karar verememelerinin tedirginliğine (!) onların
kendilerine güvensizliğine (!) ve ortak mücadele-
den sıyrılmanın (!) gerekçelerine bağlamak ka-
dar, seviyesiz bir suçlama olamaz.

Her şeyden önce yaşamın kendisi de çok iyi
gösteriyor ki Devrimci-Demokratlar, Kürdistan
Halkının sömürgeci boyunduruktan ve yerel ge-
rici egemen sınıflardan kurtuluşu yolunda ülke

koşullarına denk düşen çok net bir programa, yığınlara gösterdikleri ve emekçi halk yığınları tarafından da benimsenen doğru bir perspektife sahiptirler. Devrimci Demokrat hareketin mücadelesindeki kararlılığını ve bu yolda kattığı mesafeyi dost da düşman da çok iyi bilir. Devrimci Demokratlar, Kürdistan Halkının Kurtuluşunun iki halkın ortak mücadelesinden geçtiğini başından beri savuna gelmektedirler. Aynı şekilde, Türk halkının kurtuluşunun da iki halkın ortak mücadelesinden geçtiğini söylüyorlar. Bütün bunları laf olsun diye söylemiyorlar. Bu gerçeği bildikleri, iki halkın kurtuluşunun bundan gerçeğini gördükleri için bunu söylüyorlar. Kaldı ki söylemekle de yetinmiyorlar. Bu konuda ciddi adımlar atıyorlar. İki halkın mücadelesini örme yolunda en ileri adımları atan, yazının savunduğu siyasal hareketten de önce ilk ve en ileri adımları atan Devrimci-Demokrat harekettir.

14 Ekim seçimlerinde TSİP ile merkezi düzeyde sağlanan işbirliği, seçimlerden sonra yayınlanan «Üçlü Çağrı» ve bugün, iki halkın ortak mücadelesini örme yolunda atılan adımlar bu konuda çok açık örnektir. Devrimci Demokratlarbugün, iki halkın ortak mücadelesini örgütleme yolunda atılan adımların ön safında yer alıyor. Bu konuda gösterilen ciddi çabaların asli unsurlarından biridir. Devrimci-Demokratlar ortak eylemlerden sıyrılmayı hiçte düşünmüyor. Aksine böyle düşünenlere karşıdünsüz bir mücadele yürütüyor. Devrimci-Demokrat hareketinyazdığı hiç bir yazı, yayınladığı hiç bir bildiri ve yaptığı hiç bir konuşma yoktur ki, iki halkın

üzerindeki baskılardan, iki, halkın dümanlarının ortak olduğundan söz etmesin. İstisnasız yapılan her türlü sözde ve yazılı yayında öncelikle Türk halkı daha sonra da Kürt halkı üzerinde uygulanmakta olan baskı, sömürü ve zulüme değişmiş iki halkın düşmanlarının ortak olduğunu vurgulamıştır. Oysa yazının savunduğu siyasal hareketin bu türdeki yayınları birer istisnadır öteye geçemez.

Böyle olduğu halde yazının kalkıp Devrimci Demokratlar için «Gericici-Faşist Güçlerin tüm kışkırtmalarına karşı Kürt ve Türk halkının ortak savaşımını örgütlemek, iki halkın düşmanının ortak olduğunu propağanda etmek zorundadır. Kürt devrimci-demokratlarının bu görevi açıkça yerine getirdiklerini söylemek ise zordur,» demesi abes kaçır. Şurası çok açıktır ki, iki halkın ortak mücadelesini örgütlemek konusunda Devrimci-Demokratların Türkiye Sosyalist ve sol hareketi arasında elde ettiği güven, yazının savunduğu siyasal görüşün elde ettiği güvenden daha fazladır. Daha Türkiye sosyalist ve sol hareketine yeterince güven vermeyenlerin başkalarına güveni hatırlatmaları hakkı yoktur. Önce kendi üzerimize düşenleri yapalım, sonra başkalarını göreve çağırma hakkını kendimizde görelim. Bunu yapmadıkça gülerler bize.

GÜNEŞ BALÇIKLA SIVANMAZ

Yazının yukarda göstermeye çalıştığımız, çarpıtma suçlamalarından başka bir de Devrimci-Demokratlarla ilgili olarak gördüğümüz, geç-

mişteki bir takım somut olaylar gösterilerek yöneltilen suçlamaları da var ki, bu suçlamalara da değinmek gerekiyor. Daha başta da belirttiğimiz gibi yazı aslında dürüstlük göstererek Devrimci-Demokratlarla ilgili belirteceği ne varsa belirtme yoluna baş vurmamıştır. Kürdistan'da bazı siyasal hareketleri ve tek tek unsurları tek bir siyasal hareket olarak göstermeye kalkışmış, her siyasi hareketle ilgili olarak yapmak istediği suçlamaları bütün hareketlere yöneltme yollarını denemiştir. Durum bu olunca da, Devrimci-Demokratların uzaktan yakından ilgili olmadığı bazı şeyleri Devrimci-Demokratlara bulaştırmaya kalkışmıştır. Örneğin yazıda bahsi geçen üçyüz kişiyi geçmeyen ve Diyarbakır'da bile sesi duyulmayan, ama her nedense abartılarak sunulmaya çalışılan Lice Mitingine karşı tavır takınmayı Devrimci-Demokratlar akıllarının ucundan bile geçirmemişlerdir. Yine «Sosyal Şöven» suçlamaları, Devrimci-Demokratların yönelttikleri bir suçlama değil. Ama, «Sosyal Şöven» suçlamalarına her şeyden önce cevap vermek bize değil, TKP'ye düşer. Devrimci-Demokratlar hiç bir zaman anti-TKP bir birliğin yaratılmasına olumlu cevap vermemiştir ve vermezler. Tam tersi, Devrimci-Demokratlar, TKP'nin yaşamasını ve özgürleşmesini istiyorlar. TKP'nin legalleşmesinin önündeki her türlü engelin ortadan kaldırılmasından yanadırlar. TKP'yle aynı görüşte olmak, TKP'nin yanlış görülen, paylaşılmayan görüşlerini eleştirmek başka şey Anti-TKP olmak başka şeydir.

Yok eğer sorun TKP'ye «Sosyal Şövendir»

diyen, ama demokrasi saflarında yer alan bir siyasetle, işbirliği, güçbirliği yapma sorunuysa bu pekala yapılır ve buna niçin yapıldı diye kimse- nin karşı çıkmasının hakkı yoktur. Kaldı ki yazının savunduğu siyasal hareketin kendisi bile TKP'ye «Sosyal Şöven» diyen kesimlerle güçbirliğine, işbirliğine geçebiliyor ve onları «Özgürlük Yolu Savaşçıları» olarak görebiliyor.

Devrimci-Demokratların TÖB-DER ve DİSK'teki tutumlarına gelince, Devrimci-Demokratlar her şeyden önce TÖB-DER'in bütünlüğünün, etkinliğinin ve işleyişinin korunmasının, onun saygınlığına gölge düşürülmemesinin gereğine inanmışlardır. TÖB-DER'in Goşizme de, reformist burjuvaziye de teslim edilmesine ve hele hele parçalanmasına karşı durmuşlar, bu konuda en doğru politikayı izlemişlerdir. Devrimci-Demokratların TÖB-DER konusunda izledikleri politikanın doğruluğu bugün tamamıyla kanıtlamıştır.

- DİSK'teki tutumla ilgili olarak yazı «Kürt demokrat hareketinin tutumu TÖB-DER'den farklı değil. Günlük geçici çıkarlar uğruna girilen çaba, Kürt devrimci demokratlarını sınıf ve kitle sendikacılığının karşısına getirmiştir. Ruhunu burjuvaziye satan sosyal şöven sağ sosyal demokratlarla birliktedirler. Bugün DİSK'i bölmeye, sınıf ve kitle sendikacılığını boğmaya çalışan, işçi sınıfının, Kürt halkının yeminli düşmanlarıyla Kürt devrimci-demokratları, ne yazık ki aynı saftadır.» diyor.

Yıllardır. DİSK'in, ona bağlı bazı sendikaların üst yönetiminde bulunup diğer sol ve sosyalist güçlere DİSK içinde çalışmanın kapılarını kapat-

mak için her türlü burjuva oyunlarına baş vuranların, «Sosyal Şöven sağ sosyal demokratlara» DİSK'i ele geçirmek için tüm kapıları sonuna kadar açanların DİSK içinde uzun bir süre pek çok yerde halen de «Sosyal şöven sağ sosyal demokratlarla» içli dışlı olanların, onları kendi uzun vadeli stratejik ve temel mütefiki görenlerin, bu yolda izledikleri politikayla DİSK'i sorumsuz ellere teslim edip daha sonra onu parçalama noktasına getirenlerin, başkalarını, DİSK içinde «sosyal şöven sağ sosyal demokratlarla» işbirliği içinde olmakla suçlamaları doğrusu çok ilginçtir. Neredeyse DİSK'i bu duruma getirenlerin Devrimci-Demokratlar olduğu demeye getiriliyor. Oysa Devrimci-Demokratlar, DİSK'in sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerine sıkı sıkıya sarılmışlar, DİSK içindeki mücadeleleri boyunca, DİSK'in sorumsuz ellere teslim edilmesine karşı çıkmışlar, bugün de DİSK'in bu tür ellerde etkisizleştirmesine karşı kararlıca duruyorlar. Ama Devrimci-Demokratlar bunu yaparken elbetteki DİSK'in parçalanmasına, «eğer ben varsam DİSK olmalı ben yoksam DİSK'in varlığına da, bütünlüğüne de gerek yoktur, benden sonra tufan» diyen anlayışlara da karşı durmuşlardır. Devrimci-Demokratların tavırları, dün böyle idi, bugün de böyledir yarın da böyle olacaktır.

Bu tutumun örnekleri, yazının yüzde yüz çarpıtılarak verdiği olaylarda açık olarak görülür.

Örneğin, GIDA-İŞ'te Devrimci-Demokratlar, hiçte «Sosyal Şöven Sağ Sosyal Demokratlarla» birleşerek devrimcileri tasfiye etmeye kalkışmamışlardır. Aksine Devrimci Demokratlar, DİSK'i

bölmeye yönelik kendi politikasını GIDA-İŞ'i alet etmiyor diye «Sosyal Şövenler»le birleşip Devrimci-Demokratları tasfiye etmeye kalkışan bir politikanın emellerini boşa çıkarmışlardır. Devrimci-Demokratlar'ı GIDA-İŞ'te tasfiyeye kalkışan da yazının sahip çıktığı anlayışın kendisidir.

BAY-SEN genel kongresindeki durum da aynıdır. Devrimci-Demokratlar BAY-SEN genel kurulunda iddia edildiği gibi «Maocusundan, Apocusuna kadar uzanan ve... Anti-TKP, olan bir bloklaşma» yaratmadılar. Kongrede, «İşçi Sınıfının, Kürt Halkının yeminli düşmanlarıyla», «Sosyal Şöven Sağ Sosyal Demokratlarla» birleşip «Kürtler Kongreyi alıp, merkezi Diyarbakıra götürmek istiyorlar». «Kürtler Sendikayı ele geçirmeye çalışıyorlar» diyenlere karşı tavrı almıştır. Bu aldıkları tavrın içinde de ne maocusu ne de apocusu olmamıştır. DİSK Yönetimini destekleme sorununa gelince; Devrimci-Demokratların yaptığı şey, DİSK'in sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelere hayata geçirme, DİSK'in bütünlüğünü koruma ve etkinliğini arttırma çabasıdır. Yoksa bunun dışında ister yönetimde isterse yönetime muhalif bazı çevrelerden gelsin DİSK'i etkisizleştirmek ve parçalamak gibi her türlü girişime açıkça karşıdılar. Kaldı ki Nebioğlunu GIDA-İŞ'in başından uzaklaştırma mücadelesinde Devrimci-Demokratlar önemli bir rol almışlardır. Onların Nebioğlu ve onun yolundan yürüyenlerle birlikte olmaları hiç mi hiç düşünülemez. Yaşam bunu çok iyi gösteriyor. Oysa yazının sahip çıktığı anlayışın bu konuda hiçte ilkesel bir tutuma sahip olmadığı ortadadır. Bir gün karşı olduğu

ile ertesi gün birlikte görüldüğü çok olmuştur. DİSK'in tarihi bunun açık örnekleriyle doludur. Günlük geçici çıkarlar peşinde koşan, Devrimci Demokratlar değil yazının sahip çıktığı anlayıştır.

Yazıda 1 Mayıs 1979 kutlamaları da eleştiri konusu yapılıyor. 1 Mayıs 1979 da Devrimci Demokratların tavrıyla yazının sahip çıktığı anlayışın tavrı arasında dağlar kadar fark vardır. Birincisi; 1 Mayıs her yıl İstanbul'da kutlansa da Devrimci Demokratlar, 1 Mayıs kutlamalarının Kürdistan'da da yapılmasından yanadırlar. 1 Mayıs 1979 Bitlis kutlamaları da bu anlayışın ürünüdür. Ama Devrimci Demokratlar 1 Mayısı Bitlis'te kutlarken İstanbul kutlamalarına da karşı çıkmadı. Aksine 1 Mayıs'ın 1979 da İstanbul'da kutlanması için kendi gücü oranında mücadele verdi.

Devrimci Demokratlar, 1 Mayıs 1979'un başka yerlerde (örneğin İzmir'de) kutlanmasına karşı çıkmıyor. İstanbul'da kutlanmasından vazgeçilmesine ve burjuvaziye sevindirmekten öteye bir anlamı olmayan, İstanbul'da kutlanması çapalarını bölmeye karşı çıkıyor. İki anlayış arasındaki fark budur.

S O N U Ç

«Devrimci Alternatif» broşüründeki, «Kürt Sorunu ve Güven» başlıklı yazıdaki, çarpıtma, suçlama ve saldırılar elbetteki yalnız bunlar değildir. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, aslında yazının neresine el atsan sayfalar dolu-

su eleştiri gerektirecek suçlamalarla, gerçekleri çarpıtmalarla karşılaşılır. Öyle üstün körü yaptığımız bir hesaplamayla bile, o birkaç sayfalık yazıya otuzu aşkın konunun sıkıştırıldığını gördük. Elbetteki bütün bunlara ciddiyetsizlikten, öfkeli ve hırçın bir saldırı olmaktan öteye gitmedikleri için cevap vermeyi bile düşünmüyoruz. Konuyla ilgili yazımızı şimdilik bu kadarıyla sınırlandırıyoruz. Ama şunu da belirtmeden yazıya son vermeye gönlümüz elvermiyor.

Türkiye ve Kürdistan'da zor günler yaşanıyor. Emekçi halk kitleleri üzerindeki sömürü ve baskılar her gün biraz daha yoğunlaşıyor. Sömürgeci burjuvazi, bugünkü vurgun ve talan düzenini sürdürmek için yeni yeni oyunlar tezgahlıyor. Faşizm adım adım tırmandırılıyor. Her gün artan ölçüde varolan demokratik hak ve özgürlükler kısıtlanıyor, yeni yeni baskı yöntemleri getiriliyor. İşçiler, Köylüler, Memurlar, Gençler ve tüm diğer Emekçiler, burjuvazinin açıkça ilan ettiği topyekün bir saldırısıyla karşı karşıyadırlar. Artık Türkiye'de yoğun bir içsavaşın varlığını resmi ağızlar bile itiraf ediyorlar. Söz konusu bu baskı sömürü ve terörün hem Türkiye hem de Kürdistan halkına yönelik olduğu apaçıktır. İki halkın düşmanları ortaktır. Böyle bir durumda başta Türkiye ve Kürdistan'daki sosyalistler olmak üzere tüm demokrasi güçlerine ertelenemez çok önemli görevler düşüyor. İki halkın ortak mücadelesini örgütlemek ve ortak düşmana karşı her iki halkın ortak çıkışını bir an önce gerçekleştirmek, kendisini her yönüyle dayatmış

durumdadır. Esas olan bu görevi başarmaktır. Yoksa dost güçlere zarar verebilecek, iki halkın mücadelesini örgütleme çabalarını zaafa uğratacak çabalara girmek değildir.

Doğal Afet mi Toplumsal Felaket mi?

(Geçen sayıdan devam)

DEPREM ve BARINMA

Ülkemizdeki depremlerde yıkımların fazla olmasının diğer bir nedeni de konutların son derece dayanıksız ve ilkel oluşlarıdır. Bu dayanıksız kırsal konutlar en küçük bir yer sarsıntısında bile yerle bir olmaktadır. Yapıların son derece ilkel ve dayanıksız oluşu ülkemizin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik yapısından kaynaklanmaktadır. Ülkemizin ekonomik geriliği kendisini yapı üretiminde de hissettirmiş, kırsal alanda yaşayan halkımızın (ki bu oran genel nüfusumuzun %54 dür.» %20 ye yakını mağaralarda veya çadırlarda barınmaktadırlar. Geri kalanı ise her türlü teknikten yoksun olarak, yerel malzemeyle yapılan dayanıksız yapılarda barınırlar. Baskı ve sömürünün ülke ekonomisinin gelişimini engelle-yişi beraberinde doğal olarak, yapı teknolojisinin gelişmesini engellemiştir.

Ülkemizin geri bıraktırılmışlığının bir sonucu olarak halkımızın diğer tüm gereksinimleri gibi barınma gereksinimi de karşılanmamıştır. Halkımız her yönüyle kendi yazgısı ile başbaşa bırakılmış, halkımızın barınma sorunu hiç bir zaman ele alınmamış ve endüstrileşme düzeyinin çok düşük tutulması, yapı teknolojisinde de yüz, hatta bin yıldır değişmemesine neden olmuştur. Ülkemizin sömürge statüsü baskı ve sömürü yapılarıdaki bir düzelmeyi sürekli biçimde engellemiştir.

Ülkemizin kırsal alanlarındaki yerleşmeler, halkın ekonomi ve teknoloji düzeyini yansıtan yapı düzeni Hititler devrindeki ilkeliktedir.

Halkımız barınma gereksimini kendisi gidermekte, her türlü teknikten, en basit yapı kurallarından yoksun olarak, çevrede bulunan taş, moloz hiç bir işleme tabi tutulmadan, çamur harçla, üst üste konuluyor, çatılar, yuvarlak ahşap üstüne sıkıştırılmış, kalın toprak takabalar ile örtölüyor. Bu tür yapıların yıkılması için Depreme bile gerek duyulmadığı ortadadır. Ağır toprak damları, çamur harçları ile moloz taş duvarları, çağ dışı ve en ilkel yapı kurallarına bile uymıyan bu yapıların tümü depremlerde yerle bir olmuştur. Bu da binlerce insanın ölümüne ve binlercesinin de evsiz kalmasına neden olmuştur.

Evet ülkemizin geri bıraktırılmışlığı, ekonomik gerililik kendisini yapı üretiminde de göstermiştir. Aşağıdaki tablolarda bu durumu görmekteyiz.

	Kerpiç konutların kargir konutlara oranı	Kerpiç işyerlerinin kargir işyerlerine oranı
Ülkemizde	%90	%69
Türkiye'de	%19.4	%7
	Yıkılan konut sayısının genel konut sayısına oranı	
Ülkemizde	%7.9	
Türkiye'de	%0.9	

Ülkemizdeki depremlerde kırsal alandaki konutların tümüne yakını yıkılırken, Banka şubeleri, askeri yapılar, ağa köşkleri, bey şeyh evleri yıkılmamış veya çok az hasar görmüşlerdir.

Sömürgeciler, metropollerde yaptıkları büyük binalar, boğaz köprüleri, lüks konutlar, villalar ve ülkemizdeki işbirlikçi toprak ağaların, şeyhlerin, beylerin yaptıkları köşkler ve saraylarla övünürlerken halkımızı dayanıksız, güvensiz, ilkel yapılarda barınmaya mahkum ederek onları depremlerle karşı karşıya bırakmışlardır.

Bu uygulamada sömürgecilerin halkımız üzerinde sürdürdükleri soykırımcı politikalarının bir yansımasıdır.

DEPREM SONRASI UYGULAMALAR

Ülkemizde deprem olduktan sonra yapılan sözde kurtarma çalışmaları, ölüm olaylarını azaltacağına, bunun tam tersi ölüm oranı arırmış, depreme uğrayan halk daha çok çaresizliğe itilmiştir.

ENKAZ KALDIRMA

Ülkemizde depremler sonrası ölümlerin artmasının bir nedeni de kurtarma çalışmalarının geç başlaması ve enkaz kaldırma ekiplerinin yetersiz oluşudur. Bir çok yerleşim biriminin yolu olmadığı için oralara ulaşamamış buralardaki insanlar ölüme terk edilmişlerdir. Yaklaşık bölgedeki 7 binin üzerinde köylü yolunun olmaması sorunu daha da kötüleştirmiştir.

Enkaz çalışmalarının çok geç başlaması, hat-ta yolu olmıyan bir çok köye ulaşamaması binlerce insanın havasızlıktan, açlıktan, ve soğuktan donarak ölmüşlerdir. Enkaz kaldırmalarında yüzlerce hayatını yitirmiş insanımız dozerlerle çukurlara doldurulmuşlardır.

Bu toplu ölümlerin sömürgeci yönetimlerin, ırkçı, soykırımcı politikalarına denk düştüğü bir gerçektir.

Yukardaki görüşlerimizi iki örnekle pekiştirelim :

Birincisi, her depremde bölgeye gönderilen askerler enkaz kaldırma çalışmalarına katılmadıkları gibi, güç koşullarda, enkaz kaldıranların başına dikilerek onların çalışmalarını Kontrol etmek istemişler ve daha da ileri giderek onların kürtçe konuşmalarını engellemişlerdir. VE bölgedeki askerlerin sık sık halka eziyet ettikleri hatta bazan dipçikledikleri de anlatılmaktadır.

DEPREM SONRASI YAPILAN YARDIMLAR

Ülkemizdeki tüm depremlerden sonra gördüğümüz, yapılan yardımların çok yetersiz oluşu,

yardımların asıl yardıma muhtaç olanlara ulaşamaması ve bu yardım malzemelerinden bazı işbirlikçi çevrelerin milyonları kazandığıdır.

Yardım malzemelerinin dağıtımında siyasi çıkarlar gözetilmekte, ırk ayırımı yapılmakta, çeşitli partilere bağlı yetkililer yardım dağıtımında kendi yandaşlarını kayırmak için biribiriyle çekişmektedirler. Dağıtımlarda milyarlarca varan yolsuzluklar yapılmaktadır.

Deprem felaketine uğrıyan halkın yaşamı her türlü yardımdan uzak aç ve soğuk havalar da daha zorlaşmıştır. Deprem sonrası yapılan yardımlar politik çıkarlar doğrultusunda dağıtılmış, halkımızın acısı ve çaresizliği istismar edilmiştir.

Yardımların önemli bir bölümü büyük «güvenlik» önlemleri altında depolarda bekletilirken çok az bir kısmı halka dağıtılmıştır.

Dağıtımda izlenen partizanlık, ırkçılık ve ayrımcılık binlerce ailenin yardım almaması, çocukların, kadınların soğuktan donmasına, ailelerin mal ve mülklerini yok pahasına ellerinden çıkararak göç etmesine neden olmuştur.

Her deprem sonrası, dış ülkelerden gelen ve Türkiye'de emekçi halkın, işçilerin ve tüm ilerici demokratların topladıkları yardımlara sömürgeci yönetimler elkoymuş ve bunları işbirlikçilerine peşkeş çekmiştir. Dış ülkelerden ve Türkiye emekçi halkından gelen yardımlarla deprem bölgesi yeniden onarılabiliyordu. Ama nerede o insaf. Sömürgeci yönetimler böyle birşeye olanak verirler miydi. Gelen yardımlar halka ulaştırılmadığı gibi çaresiz bırakılan halk göçe zorlandı.

Sömürgeci yönetimler kendi asimlasyon politikalarının bir gereği olarak halkımızı bölüp çeşitli yörelere Türkiye'nin batısına göçe zorladılar.

Deprem bölgesine dış ülkelerden gelen yüz yataklı tam teşekküllü iki portatif hastaneye bir Türk general el koyarak bunu askeri bir garnizona götürmüş, aynı general yaralılar için «birakin ölsünler alt tarafı kürt değiller mi» deyimini kullanarak ırkçı faşist düşüncesini çekinmeden açıklamış ve uygulamıştır.

Deprem bölgesine gelen diğer çadır, uyku tutumları gibi malzemelere de aynı general el koymuştur.

DEPREM SONRASI YAPILAN KONUTLAR

Konut içinde yaşayanların ve yer aldığı toplumun sosyo-ekonomik yapılarını, teknoloji düzeyini, yaşam biçimlerini ve çevrenin koşullarını en iyi yansıtan yapı türüdür. Konut-ülkemizde yalnızca bir barınak değil, aynı zamanda toplumsal statü simgesi ve güvenlik aracıdır. Bu nedenlerle bulunduğu bölgeye, sahibinin mensup olduğu sınıf ve tabakaya, yapılma tarihine, köyde ya da şehirde oluşuna göre, farklılaşmalar gösterir. Kırsal alanlarda, hele halkın geçiminin büyük bir kısmının hayvancılıktan elde edildiği ülkemizde, ahır da evin ayrılmaz bir parçasıdır, hatta bazen evden de önemlidir.

Durum böyle iken, deprem felâketlerinden hemen sonra alelacele üretilen konutların büyük bir kısmının sahiplerinin taşınmaması nedeniyle boş kaldığı gibi örneklere bütün depremlerden

sonra rastlanmıştır. Örneğin, Vartoda içinde yaşayanların yaşam biçimleri, aile yapıları bir yana itilerek, iklim koşulları dikkate alınmadan, üretilen konutlar bugün yaşanmıyacak durumdadır. Bu konutlarda ayrıca ahır da yapılmamıştır.

Deprem sonrası yapılan yerleşim planları «Kısa Zamanda Konut Yapma» çalışmalarının önemsiz bir aşaması olarak ele alınır. Planlar 1-2 gün içinde bitirilir. Yörenin toplumsal ve ekonomik yapısı ele alınmadan yapılan bu projeler, genellikle herhangi bir yerde uygulanabilecek niteliktedir, yerleşmenin ve yörenin özelliklerini taşımamaktadır. Orada yaşayacak toplumun ekonomik ve toplumsal yapısı hemen hemen hiç dikkate alınmadığı için de konut dışı gereksinimlerle (iş olanakları, sosyal gereksinimler) konut alanları arasında kurulması gereken ilişkiye önem verilmemektedir. Özellikle insanların geçimlerini nasıl sağladıkları, ya da sağlayacakları konusu, tamamen gözden uzak tutulduğu için örneğin hayvancılıkla geçinen bir köy getirilip kentin bir ucuna yerleştirilmekte, hatta kendilerine apartman dairelerinde yaşamaları bile önerilmektedir. Örneğin Bingölde yapılan çok katlı apartmanların yörenin yaşam biçimine ne denli uyduğu büyük bir soru işaretidir. Hatta daha da ileri gidilerek zaten çok kısıtlı olan elektrik enerjisine karşın yeni yapılan konutların elektrikle ısıtılması planlanmıştır.

Burada insanların yaşamını, her türlü gereksinimlerini bile göz önüne alamıyan ve insanların yerleşmeleri için kafalarını sokacakları bir

barınağı yeterli gören düşüncenin egemen olduğu açıktır.

Yıllardır ülkemizde meydana gelen depremlerin büyük felaketlere yol açmasına rağmen, ülkemizde gerçekçi bir konut politikası uygulanmamıştır. Bu durum bir rastlantının sonucu değildir. Bu sömürgeci yönetimlerin halkımıza karşı ırkçı şöven bakış açısının doğal bir yansımasıdır. Sömürgeci iktidarlar felaket sömürüsü dışında hemen köklü hiç bir şey yapmaya niyetli olmadıklarını kanıtlamışlardır. Bu da devlet yapısının sömürü ve baskı düzeninin sonucudur.

DEPREM FELAKETLERİ ÖNLENEMEZ DEĞİLLERDİR.

İnsanlığın bugün elinde öyle bilim, teknik ve üretim olanakları var ki, bütün insanlar refah içinde yaşayabilir. Oysa günümüzde Sosyalist ülkeler dışında, kapitalist ülkelerde, bağımlı ülkelerde, geri bırakılmış, sömürge ülkelerde sömürü altında halk yığınları büyük bir çaresizlik ve yoksulluk içindedirler.

Deprem, sel gibi doğal olaylar karşısında çaresiz kalışımız bunun açık kanıtlarından biridir. Hemen her yıl olan depremlerde yüzlerce insanımız yaşamlarını yitiriyor. Karakışta hastalarımız yollarda canlarını yitiriyor. Bugün insanoglu felaketlere yol açan doğal olaylar karşısında çaresiz değildir.

Depremlerde herkes için sonuçları karşılanılmıyacak doğal birer afet değildir. Bu olaya karşı gerekli önlemler önceden alındığında doğuracağı

zararların, özellikle can kaybının, önüne geçilmesi olasıdır. Günümüzde, depremlerin yıkacağı yapılar yapılabiliyor. Depremlerin yerleri önceden belirlenerek, insanların zarar görmeyeceği yerler gösterilebiliyor. Ama toplumumuz bütün bu olanaklara karşın çaresizlik içinde yaşıyor. Sömürücü düzenlerde, kapitalist sistemde bilim-teknik, üretim olanakları, kâr amacı ile insanların mutluluk ve refahı düşünülmezsizin kullanıldığı ve bir avuç insanın elinde yoğunlaştığı için toplumun çoğunluğu bu olanaklardan yoksun, doğanın öfkesine terk edilmektedirler. Ancak bilim, teknik, üretim olanakları tüm insanlığın hizmetine sunulduğunda doğanın öfkesi geçersiz kılınabilir. Gelişmesi dışa bağımlı, kapitalist-emperyalist sistemin kontrolünde, dolaşısıyla geri bırakılmış bir ülke için bunu başarmak mümkün değildir.

SONUÇ

Her türlü yer altı ve yer üstü zenginlik kaynakları talan edilen ve bütün maddi varlığı sömürgecilerle, onların işbirlikçilerine peşkeş çekilen ülkemizde, doğal afetlere karşı hiç bir tedbir alınmamıştır. Sömürgeci burjuvazi bugüne kadar depremlerden önce tedbirler almamış sömürü ve talan politikalarına uygun olarak halkımız doğal bir olay olan depremler karşısında toplu ölümlere mahkum etmişlerdir.

Kürdistan'da kırsal alanlarda yaşayan köylülerin yaşadığı son derece kötü yaşam koşullarına bir de doğal afetlerin eklenmesi ve sömürgecile-

rin bu olaylarda seyirci kalması halkımız için yeni bir olay değildir.

Halkımızın doğal olaylarla başbaşa bırakılması, doğal afetler karşısında ölüme terk edilmesi sömürgeci burjuvazinin SOYKIRIM Politikasının bir başka biçimidir. Açık açık halkımızı yok edemiyen ırkçılar; sömürgeciler deprem gibi olaylara karşı halkımızı çaresiz bırakarak onların toplu ölmesini istemektedirler.

Halkımız sömürgeciler tarafından ölüme mahkum edilmiştir. Doğal afetlere karşı bilinçli olarak çaresiz ve korunmasız bırakılan yoksul halkımızdan onbinlercesi ölürken, yüzbinlercesi evsiz, işsiz, yetim, dul kalmıştır. Oysa depremlerde böylesine yıkıma uğramak sözkonusu değildir. Hele insan oğlunun aya, gezegenlere ulaştığı çağımızda hiç kader değildir. Yeryüzünde ve ülkemizde deprem bölgeleri bellidir. Böylesi bölgeler, depreme dayanıklı konutlarla donatılsa, bırakalım onu mevcut konutlar iyileştirilse, deprem bölgesi bir felaket olmaktan çıkardı. Köylerimizin yolu olsa, insanlarımızın bir kısmı donmaktan kurtulabilirdi. Ülkemizde Nato üstleri, jandarma garnizonları, askeri üsler yerine, çok amaçlı yapılar yapılırsa, bölgede yeterli oranda çadır yiyecek, giyecek, battaniye, ilaç stoku, depoları bulundurulsa, halkımızın kısa sürede nasıl yok edileceği tatbikatları yerine deprem ve benzeri olaylara karşı yardım ve kurtarma manevraları yapılırdı ölülerimiz bu kadar çok olmazdı.

Bundan sonra olabilecek depremler için de hiç bir önlem alınmamaktadır. Yine ilk depremde insanlarımız, çocuklarımız, ölecek, evlerimiz yıkı-

lacaktır. Bu bir gerçektir. Bunlar önlenemez. Ancak sömürgeciler deprem felaketlerini önleme yerine bilinçli olarak ülkemizdeki askeri güçlerini giderek artırmayı tercih etmektedirler. Ülkemizde, Türkiye'nin en büyük ordusu yerleştirilmiş, Fantomlarının, tankların, helikopterlerin sayısı hergün artırılmaktadır. Doğal olaylara karşı tedbirler almak yerine sömürgeci burjuvazi NATO'nun isteğiyle de silahlanmaya 130 milyarlık bir yatırım yapmayı düşündüğü bugünlerde halkın üzerindeki her türlü baskılar artacaktır. Çünkü halkımız artık gerçekleri görmekte ve buna karşı örgütlenmektedir.

Emperyalist-Kapitalist ilişkiler içinde olan sömürgeci yönetimler halkımızın her türlü hakkını gasp ettikleri, ana dilimizi konuşmamızı yasakladıkları ve sağlık, eğitim, ulaşım, yerleşme, konut gibi ihtiyaçlarını karşılamadıkları gibi onlar doğal afetlerle, depremlerle karşı karşıya bırakıp ölüme mahkum etmektedirler. Bu durum bir rastlantının sonucu değildir. Bu sömürgeci iktidarların halkımıza karşı ırkçı-şoven, bakış açılarının doğal bir yansımasıdır. Soykırım politikalarının bir değişik uygulamasıdır.

Yabancı işgali-ırk ayırımı ve sömürge yönetimi altında bulunan halkımız yoksuluk, açlık, cehalet, soykırım tehdidi, militarist baskı, asimilasyoncu uygulamaların yanında deprem gibi doğal afetlerle de karşı karşıya bırakılarak felaketlere itilmektedirler.

Halkımızın doğal afetlerden olduğu gibi, sosyal baskılardan da kurtulması sömürünün ortadan kalktığı, üretimin kâr için değil, insan ihti-

yaşlarını karşılamak için yapıldığı, halkın kendi kaderini tayin ettiği zaman gerçek çözüme ulaşacağı bilinciyle deprem zararların en azına indirilmesi için diyoruz ki;

— Deprem sonrası değil deprem öncesi tedbirler alınmalı.

— Deprem bölgesinde askeri garnizonlar, cephane, depoları, tank, fantom gibi ölüm araçlarının depolanması yerine deprem sırasında yapılacak yardım için ilaç, çadır, battaniye, yiyecek giyecek depolanmalı.

— Ülkemizdeki Nato üstleri, ordu karargahları yerine çok amaçlı yapılar (hastane, okul v.s) inşa edilmeli.

— Halkımızın ana dili serbest bırakılmalı, halkımız doğal afetlere karşı eğitilmeli, kendi barınaklarını iyileştirilmesi için onlar teknik bilgilerle donatılmalı,

— Yeniden iskan amacıyla yaptırılacak konutlarda bölge halkının sosyal ve ekonomik yapıdan kaynaklanan yaşama koşulları gözetilmeli,

— Ülkemizin jeolojik yapısı gerçekçi bir araştırma ile incelenmeli, tehlikeli bölgelerdeki halkın, yine halkın uygun bulunduğu bölgelere aktarılmalı,

— Deprem bölgesine çok hızlı bir şekilde ulaşılabilen bir ulaşım ağı geliştirilmeli,

— Dayanıklı konut üretimi için halk ekonomik olarak güçlendirilmeli, Bölgede iş olanakları yaratılmalı.

— Silahlanmaya ayrılan milyonların bir kısmının da deprem bölgeleri için harcanmalı,

— İlk aşamada silahlanma harcamalarında

% 10 luk bir indirim yapılmalı, (Türkiye'nin silahlanmaya yatırdığı 134 milyar liranın % 10 nu 13.4 milyarla, deprem bölgesindeki dayanıksız barınaklar iyileştirilmeli» yolsuz köylere yol yapılmalı,

— Bu ayrılan % 10 luk askeri harcama indrimiyle deprem bölgesindeki tüm yapılar iyileştirilebilir veya depreme dayanıklı 165.000 konut yapılabilir. Bu somut bir adımdır. Bizler bu önerilerin gerçekleştirilmesi için tüm ilericileri, devrimci, demokratları, yurtseverleri, sosyalistleri demokratik kuruluş-siyasi partileri mücadeleye çağırıyoruz.

Başta parlamenterler, basın-yayın mensupları sendikalar, bilim adamları, din adamları, kadınlar ve gençler kendi ülkelerinde savaş bütçelerinin yüzde 10 azaltılması için ve bu fonun deprem bölgesindeki yapıların iyileştirilmesinde, barınaksız insanlara konut yapılmasında ve yolsuz köylere yol yapılmasında, hastaneler yapılmasında kullanılması için mücadeleye çağırıyoruz. Bu demokrasi mücadelesinin bir gereğidir.

Yukarda dile getirdiğimiz önerilerimizin sömürgeci sınıfların iktidarlarınca benimseneceğini sanmıyoruz. Güvencemiz halkımızdır, Türkiye'deki demokrasi güçlerinin güç ve eylem birliğidir. Güvencemiz halkımızın örgütlü ve etkin gücü işçi sınıfı öncülüğünde verilen ulusal demokratik mücadelemizdir.

Güvencemiz halkımızın kendi yazgısını tayin etmesidir. Bu da halka kendisini yönetme yolunu açacaktır. Ve daha güzel günler, sömürsüz günler mutlaka gelecektir.

Türkiye'deki, Demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm yolunda olan güçler her konuda olduğu gibi ülkemizdeki doğal afetlerin sonuçlarını sürekli ve kararlı bir şekilde izlemeli sonuna sahip çıkmalıdır. Egemen sınıfların, iktidarlarının oyunlarını, hertürlü yolsuzluğu açığa vurmalarıdır.

Sosyalistlere, ilericilere, devrimci-demokratlara, sendikalara, teknik eleman örgütlerine, sosyalist partilere, tüm ilerici, devrimci kuruluşlara bu konuda büyük görevler düşmektedir.

Apoculuk Gerçek Hedefi Karartır

(Geçen sayıdan devam)

Yazımızın başlarında da belirttiğimiz gibi Apoculuk sınıf temeli itibariyle küçük burjuvaziye dayanır. Apoculuğun küçük burjuva sınıf temelinden kaynaklanması, bunun bir sonucu olarak içinde yaşanan toplumun ekonomik, sosyal ve siyasal karakterini, yaşamlar. Süreci bir bütün ve objektif olarak kavrama koşullarından yoksun bulunması ve toplumu tek yönlü olarak sadece kendi üzerinde hissettiği etkiden tanımaya yatkın olması beraberinde onun önüne koyduğu hedefi doğru tespit edebilme yeteneğinden yoksunluğu da getirmektedir. İçinde yaşanan süreci çok yönlü olarak zaman ve mekan koşulları içinde objektif olarak tanımlamaktan uzak olan Apoculuk, söz konusu sürece doğru alarak müdahale edebilme, sürecin değiştirilmesi doğrultusunda kitlelere doğru hedefler gösterebilme yeteneğinden kesin-

likle uzaktır. Ortaya çıkışından günümüze kadar, Kürdistan halkının kurtuluş mücadelesi yolunda Apoculuğun göstermeye çalıştığı hedefler aslında onun siyasi iktidara gelme yolunda yığınlara sunabileceği uzun vadeli bir programdan keskinlikle yoksun olduğunu, devrimin yöneleceği hedefleri de göremediğini gösterir.

Apoculuk ilk olarak, halkın kurtuluşu mücadelesini omuzlama ve kurtuluşu gerçekleştirme iddiasıyla ortaya çıkmış, bugünde aynı iddiaları tekrarlayıp durmaktadır. Oysa doğuştan günümüze kadar gelen süreç içerisinde devrimin önümüzdeki hedefler konusunda değişiklik belirlemelerde bulunup, giderek halkın gerçek kurtuluşu uğrunda yürütülen mücadelenin önündeki hedefleri karartacak tespitlere varmıştır.

Örneğin Apoculuk bir yerde «Feodal-kompradorların dayanaklarının Türk sömürgeciliği olduğunu;

. Türkiye cumhuriyeti olmazsa bunların bir tek gün dahi yaşama şanslarının olmadığını; feodal-kompredorlara kalkan her elin yumulu olarak Türk sömürgeciliğine vurmak isteyenlerinin de feodal-kompradorlara vurmamazlık edemeyeceğidir.» vurgularken başka bir yerde aynı konuyla ilgili olarak «eğer feodal-kompradorların halk üzerindeki baskıları dışalanırsa, sömürgecilerin halkı bölme çabalarının etkisiz kılınabileceği» tespitini yaparak esas hedefin sömürgecilerden önce yerli egemen sınıflar olduğunu, öncelikle yerli egemen sınıfların; «feodal-kompradorların halk üzerindeki baskılarının bertaraf edilme-

si gerektiği biçimindeki birinci belirleme ile çelişen yeni bir belirleme daha yapılabilmektedir. Bu iki strateji ile belirleme hiç bir zaman aynı anlama gelmez ve her birisi değişik koşullardaki ülkeler için geçerli tespitlerdir. Birinci tespitde gösterilen hedef, bizimki gibi sömürge ülkeler için geçerli ve Ulusal Demokratik Devriminin önündeki temel hedeftir. Oysa ikinci belirleme daha çok, ekonomik bağımlılıkları olan ama biçimselde olsa bir siyasi bağımsızlıkları ve ulusal devletleri olan ülkeler için geçerlidir. Bu belirleme bizim ülkemiz için geçerli bir belirleme olmadığı gibi ülkemiz koşullarında ileri sürüldüğünde, esasında temel mücadelenin yönlenmesi zorunlu olan sömürgeci gücün gizlenmesi ve devrimin esas hedefinden saptırılması amacına hizmet eder.

Kaldı ki Apoculuk bu kadarla da kalmamıştır. Daha başka bir yerde de «Kürdistan kurtuluş hareketinin ilk etapta ajanlaşmış yapı, kişi ve kurtuluşlara yönelmesi» gerektiğini öne sürerek, devrimci mücadelenin tamamıyla yozlaştırılmasını, bugünkü sömürge, sömürgeci ilişkilerin ve üretim araçlarının özel mülkiyetinin bulunduğu sömürü düzenine karşı bir bütün olarak yönelen ve düzenin köklü dönüşümünü amaçlayan uzun vadeli temel siyasal mücadelenin reddini getiren ve daha çok bugünkü düzenin birer ürünü; bugünkü düzenin birer nedeni değil de sonucu olan bazı olgulara «yönelmesi», ve özgürce «mücadeleyi» düzenin sınırları içine hapsetmeyi amaçlayan bir anlayışı getirmiştir. Ve günümüzde düzene «yönelik» Apoculuğun getirdiği mücadele bu-

dur. Bundan öte başka hiçbir şey değildir. Apoculuk Kürdistan halkının kurtuluşu için bunu getirirken denēbilir ki, sıtma hastalığını yoketme savaşımında, bataklığı kurutmayı önerme yerine sivri sineklere saldırmayı önermektedir. Oysa ki Kürdistan'da bugün halkımızın önündeki esas hedef sivri sinekleri öldürmek değil bataklığı kökünden kurutmaktır.

Apoculuk artık kendince ajanlaşmış olarak gördüğü yapı, kişi ve kuruluşlara karşı mücadelelenin kesinlikle savunma değil, saldırı biçiminde yürütülmesini getirmektedir.

Ardından Kürdistan'da başka bilimsel sosyalist hareket olmtak üzere diğer tüm devrimci demokratik güçlerin, sömürgeci güçlerin «uşakları» oldukları, kendi mücadelelerinin önündeki en büyük engel durumuna geldikleri ve öncelikle bunlara karşı mücadelenin içine girilmesi, bunların Kürdistan'dan temizlenmeleri gerektiği yolundaki karşı devrimci bir belirlemeye ulaşan Apoculuk bu belirlemesini yukarıdaki en son düşünceyle birleştirerek, silahların Kürdistan halkının tüm ilerici, devrimci ve yurtsever güçlerine yönelmiştir. Söz konusu tespit ve tavır, sömürgeci burjuvazinin ve yerli egemen güçlerin çıkarlarına tamıtamına denk düşen ve Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesini ve bu mücadelenin en ileri dinamik güçlerini dumura uğratmayı amaçlayan bir tesbit ve tavidir. Apoculuk süreç içerisinde varmış olduğu bu noktada halkımızın yönelmesi gereken gerçek hedefi karartan ve gerçek hedefe yönelen halk güçlerini imhayı görev edinen bir pozisyona düşmüştür.

APOCULUK BURJUVAZİNİN MANTIĞINA VE ÇIKARLARINA DENK DÜŞEN BİR ÖRGÜTLENMEDİR

Apocular her ne kadar, kendilerini Marksist-Leninist ve proleter bir hareket olarak göstermeye kalkıştırlarsa da aslında onların örgütsel yapıları itibariyle de, proleter ve Marksist-Leninist bir hareketle uzaktan yakından herhangi bir ilişkileri yoktur. Leninist anlayışa göre, işçi sınıfı partisi herşeyden önce, en ileri sınıf bilicli işçilerden ve kendisini her yönüyle işçi sınıfı davasına adanmış devrimcilerden oluşan gönüllü bir birlik, işçi sınıfının örgütlü öncü gücüdür.

Oysa Apoculuk, toplumun kategorik olarak en geri kesimlerinden; daha çok toplumdaki üretim süreciyle ilişkileri, üretim sürecinde çoğu zaman herhangi bir etkileri olmayan, üretici güçleri gelişmesi karşısında olumsuz bir konumda bulunan kesimlerden oluşmuş bir harekettir. Bunlar genellikle, belli bir seviyeden sonra okuma okuma yitiren ve başıboş dolaşan ya da kırsal kesimlerde, üretim sürecinden kopmuş ve başka alanlarda da herhangi bir işe kavuşma olanağı bulamamış gençler, memuriyet haklarını yitirmiş küçük burjuva aydınlar, mesleklerinden ya da küçük mülkiyetlerinden kopmuş küçük üreticiler, diğer bazı işsizler; lünpen proleterler, hirsız, soyguncu, adi katil, esrarkeş ve kumarbazlar v.s. derler. Bu kesimlerden Apocu harekete katılanlar bu hareketin içinde yer aldıktan sonra da toplum içindeki söz konusu konumlarını olduğu gibi korurlar, ileri bir sınıf bilincine sahip olma-

dıkları gibi, çoğu kez aralarında sağlam bir ideolojik birlik de yoktur. Genellikle aralarındaki ortak bağ onların, şiddeti ve onun bir biçimi olan silahlı mücadeleyi mutlaklaştırmaları, bu mücadeleyi önlerine tek mücadele biçimi olarak koymaları ve yöntem olarak bireysel terörizmi seçmiş olmalarıdır.

Toplumun söz konusu geri kesimlerinden gelmiş olmaları ve bu yapılarını hareket içinde de korumaları, toplumsal düzeni tek yanlı olarak ve sadece kendi üzerlerine yansıyan yönleriyle kavramaları, buna bağlı olarak toplumdaki başkaldırıların ancak bu ölçülerde de olmalarını da beraberinde getirmektedir.

Apocu hareketin yukarıdaki özellikleri zorunlu olarak onu Leninci bir işçi sınıfının demir disiplininin de yoksun kılmaktadır. Her ne kadar ilk bakışta ve yüzeysel bir değerlendirmede Apoculuğun bir disipline ve militan bir yapıya sahip olduğu zannedilirse de aslında gerçekte hiç de öyle olmadığı pratik tarafından kanıtlanmıştır. Leninci bir partinin vazgeçilmez ilkelerinden olan demokratik merkezîyetçilik ve bununla birlikte gelen eleştiri öz eleştiri mekanizması Apocu harekette, onun örgütlenme ilkelerinde görülmez. Bunun yerine Apocu örgütlenme anlayışında bir yerde her türlü demokratikliği ortadan kaldıran eleştiri ve özeleştiriye yok eden koyu bir feodal despotizm, öbür yanda demokratik-merkezîyetçiliğin olmamasından gelen bir örgütler arası anarşizm, başıbozukluk, hiyerarşiyi ayaklar altına alan bir serbestlik ve kapıkulluk egemendir. Apoculuktaki despotizm öyle bir noktadır ki, örgüt

içinde her türlü eleştiri ve özeleştiri ortadan kaldırılmıştır. Bunun yerine dogmatizm egemen kılınmıştır. Hareketin en ufak bir hatasını eleştirmek büyük bir suç olarak görülür. Hareketin yanlış olduğunu getirip ondan ayrılma ise, ölümle cezalandırması gereken bir ihanet olarak değerlendirilir. Örgüt içindeki bu anlayış örgüt dışındaki kesimlere karşı da yürürlüktedir. Apocu harekete yönelen her eleştiriye Apocular kendilerine karşı işlenmiş bir suç gözüyle bakarlar. Ama, öbür yanda da Apocu örgütlenmede, örgütler ağından oluşmuş merkezden tabana dek yayılmış devrimci disiplinli bir bütünsellik de sözkonusu değildir. Her birim başka birimlerden kopuk davranışları niçine girebilmekte, diğerlerini «bağlamayan» ya da onlarla «çeliken» bir konuşma düşülebilmektedir. Bu yapıyla birimler arası bir anarşi, ilişkilerde zayıf bağlar olgusunu tümüyle bünyesinde taşımaktadır.

Sözkonusu karşıt özelliklerin birarada bulunması ve hareketin bünyesinde tamamiyle yer etmesi, her türlü legaliteyi reddettiğini söyleyen Apoculukta aslında illegaliteyi dejenere etmiştir. Apocu hareketin illegalitesi, gerçekte yozlaşmış, soysuzlaşmış ve her türlü gizlilik kurallarını tamamiyle yok etmiştir. Bugün öyle bir noktaya gelinmiş ki, Apoculuğun illegalitede kalmış bir yönünün olabileceği söylenemez.

Apocu hareketin diğer en belirgin özelliklerinden birisi de onun kitlelerden kopuk oluşu ve yığınların örgütlü gücüne inanmamasıdır. Yığınlardan kopukluk ve yığınların muazzam devrimci potansiyeline olan inançsızlık aslında bütün kü-

çok burjuva akımların genel karakteridir. Çünkü yığınların içinde çalışmak, onları örgütlemek militanca bir çalışmayı gerektiren bir mücadeledir. Oysa Apoculuğun, yığınların uzun vadeli savaşmalarını örgütleyebilecek bu konuda, her türlü zorluğa ve özveriye katlanarak ideolojik ve politik mücadeleyi yürütecek ne dirençliği ne de sabrı vardır. Bunun yerine Apoculuk, işin kolayına kaçmıştır. Kitlelerden kopuk bir avuç insanın bireysel terörizme dayanan, düzenin sınırları içine hapsolan mücadelesini örgütlemeyi tercih etmiştir. İş yapmanın yerine iş yapar görünmeyi, ve içi boş görüntü çıkarmayı tercih etmiştir. Bu niteliğiyle Apoculuk yığınların değil bir avuç azınlığın hareketidir.

Kısaca yukarıdan beri saymaya çalıştığımız Apoculuğun bu özellikleri onun proleter bir hareketle asla uzaktan yakından bir ilişkisinin olmadığını, aksine daha çok burjuvazinin mantığına ve çıkarlarına denk düşebilecek bir örgütlenme olduğunu gösterir. Bu nedenle Apoculuk, hiçbir zaman karşı karşıya gelebileceği ve ciddi bir tehlike olarak görebileceği bir hareket değildir.

Çünkü burjuvazi Apoculuğun, bugünkü sömürgecilik düzenini yıkabilecek ve kendisini aşağı edip halkın kendi iktidarını kurabilecek doğru stratejiye ve taktiklere sahip olmadığını çok iyi bilir. Burjuvazide devrimi gerçekleştirebilecek yegâne gücün sinek avına çıkmış bir avuç azınlığın kuru gürültüsünde olmadığını, milyonlarca emekçinin, en üst düzeyde ve her alanda örgütlenmiş muazzam gücünde olduğunu çok iyi

bilir. Gerçek tehlikenin, geri, ilkel ve duygusal bir öfkeden değildi devrimci teoriyle donanmış devrimci pratikten geldiğini, küçük burjuvazinin, iki yüzlü kaypak, disiplinsiz ve kararsız karakterinden değil de proletaryanın devrimci disipline, kararlılığına ve ileri sınıf bilincine dayanan savaşımından geldiğini çok iyi bilir.

Kaldı ki yapısı itibariyle Apoculuğu kontrol altında tutabileceğini, onu istediği yönde yönlendirebileceğini de burjuvazi çok iyi bilir. Apocu hareket bugün ülkemizde burjuva ajanlarının, provakatörlerin en kolay sızabildiği orada uzun süre barınıp burjuvaziye hizmet edebildiği bir harekettir. Çünkü Apocu hareketin içinde yer alabilmek için, ileri bir sınıf bilincine sahip olmaya devrimci teoriyle donanmış olmaya, devrimci disipline uyup, gönüllü kollektif iradenin içinde erimeye ve yığınların içinde çalışarak onları örgütlü mücadeleye kazandırmak gerektiği gibi bir inanca gerek yoktur. Apocu olabilmek için, bireysel terörist yöntemleri benimsemek, Apocular dışında herkesi burjuvazinin, uşakları olarak görmek ve silahlı mücadeleyi mutlaklaştırıp nerede hareket orada bereket demek yeterlidir. Oysa bu özellikler tam da burjuva ajanlarının, provakatörlerin seve seve katlanabilecekleri özelliklerdir. Nitekim bundan dolayı artık Apocuların da inkâr edemedikleri pek çok ajan ve provakatörün Apocu harekete sızmış olduğu ortadadır ve bunlar rahatça hareketin içinde at oynatabilmekte, onu burjuvazinin istediği yönde kullanabilmekte dirler.

SONUÇ :

Sonuç olarak denebilir ki, sınıf temeli itibarıyla küçük burjuva olan ve küçük burjuva maceracı bir hareket olarak doğan Apoculuk, süreç içerisinde, Kürdistan halkının devrimci mücadelesinin karşısında yer alır bir konuma düşmüş, ve bugün varmış olduğu nokta bakımından karşı devrimci bir çizgiye gelmiş bulunmaktadır. Kuşkusuz ki bu Apocu hareketin içinde, halkının kurtuluşuna inanmış iyi niyetli yurtsever bireyler olmadığı anlamına gelmez. Aksine, Apocu hareketin tabanında pek çok iyi niyetli yurtseverin olduğu bir gerçektir. Ama bunun böyle olması hiç bir zaman Apocu hareketin yukarıda izah etmeye çalıştığımız konumda olmadığı anlamına gelmez. Bireylerin subjektif niyet ve çabaları hareketin bugün içinde bulunduğu objektif konumunu belirlemez.

Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki, yalnızca Apoculuğun ajan, provakatör bir örgüt, bir polis örgütü olduğunu ileri sürmek de pek bir şey ifade etmez. O herhangi bir ajan bir provakatör örgütten çok daha farklıdır. Sol gösterip sağ vuran bir pozisyondadır. Onu sınıf temeli ile dünyaya bakış açısıyla, pratiğiyle, bugüne kadar izlediği süreçte bir bütün olarak değerlendirmek ve ne olup olmadığını her yönüyle teşhir etmek gerekir.

Günümüzde Apoculuğa karşı mücadele, sömürgeciliğe karşı mücadeleyle sıkı sıkıya bağlıdır. Devrimci mücadelemiz önündeki ertelenmez

görevlerden biri de Apoculuğu ideolojik ve politik olarak teşhir ve onu kitleler içinde deşifre edip gerçek yüzünü açığa çıkarmak mücadelesidir. Halkımızın Ulusal Demokratik Halk Devrimi mücadelesinin doğru devrimci bir rayda yürütülmesi onun her türlü provakasyon, ve dumura uğratılma çabalarına karşı güvence altına alınması, aynı zamanda Apoculuğa karşı mücadeleden geçer. Apoculuğa karşı ideolojik ve politik mücadeleyi yoğunlaştıralım. «Sol» maske arkasındaki Apocu yüzü deşifre edelim.

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org